The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.
Published twice weekly by Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi", Inc.
— Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone EM 8-0792.
Editor in U.S.A. — A.Zvēriņš, 90-16 Park Lane S., Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Latviešu laikraksts Amerikā
Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi", inkorporēta. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. EM 8-0792. ASV red. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80—$5.60 par vienas collas slejas telpu.

WEDNESDAY, SEPTEMBER 11, 1957. 73./610. n-rs. TREŠDIEN, 1957. G. 11. SEPTEMBRĪ 7. gads.

PALĪDZĪBA AIZVESTAJIEM UN DZIMTENEI PIRMAJĀ VIETĀ

KAMĒR KĀDAI TAUTAI IR KARAVĪRI, DOMĀTĀJI, VAROŅU KULTS UN SVĒTI TURĒTI KRITUŠO VAROŅU PĪŠĻI, TIK ILGI ŠĪ TAUTA NEZUDĪS

DV DIENAS BOSTONĀ

Daugavas Vanagu organizācijas ASV jaunais pasākums — Daugavas Vanagu dienas, kas pirmo reizi notika pag. gadā Čikāgā, šogad notika Bostonā no 31. augusta līdz 2. septembrim. Salidojuši bija Vanagi no — Čikāgas, Milvokiem, Detroitas, Klīvlendas, Filadelfijas, Ņujorkas, Bostonas un tuvākās apkārtnes, lai pieminētu kritušos cīņu biedrus, domātu par Latvijas brīvību un nākotni un no jauna apliecinātu draudzību un vienību.

DAUGAVAS VANAGI — NĀKOTNES ORGANIZĀCIJA

Kritušos cīņu draugus godināja ar klusuma brīdi, J. Ansbergam atskaņojot Karavīri bēdājās... **ASV zemes valdes priekšnieks Augusts Vanags dedzīgā runā atgādināja, ka, tik ilgi, kamēr kādai tautai ir karavīri, domātāji, varoņu kults un svēti turēti kritušo karavīru pīšļi, tā tauta nezudīs.** DV organizācijas darbs ir uzcēlis pieminekli kritušajiem. Par spīti ienaidniekam otrā pusē un nelabvēļiem trimdā, šodien DV organizācijas darbs vēršas plašumā un dziļumā. DV organizācija ir nākotnes organizācija Latvijai. Dzīve pierādījusi, ka karavīri ir arī organizātori un latviešu tauta šodien gaida un prasa palīdzību, tādēļ vēl latviešu karavīrs reizi zobenu tvers.

Bet DV organizācijas darbā ir notikušas pārmaiņas. Karavīru un to piederīgo aprūpe trimdā ir samazinājusies, jo galvenā vietā sāk izvirzīties aizvesto un dzimtenē esošo trūkumcietēju aprūpe. Mūsu skati arvien vairāk vērsti uz dzimtenes pusi, jo no turienes arvien lielāki kļūst palīdzības saucieni.

Trimdā DV ir radies jauns darbs — jaunatnes piesaistīšana un tās ieklaušana latviešu varoņu kultā. Jo var atkal atkārtoties tas, ka latvietis svešā karavīra tērpā vēl cīnīsies par Latvijas brīvību. Jau tagad latviju karavīri dien citās armijās, arī viņi jāpiesaista DV saimei.

DV ORGANIZĀCIJĀ IR TIKAI KATRS 5. KARAVĪRS

ASV zemes valdes pr-ža v. un Komitejas Latvijas brīvībai loceklis Vils Hāzners runāja par DV organizācijas tuvākajiem uzdevumiem. DV dienas izvēršanas par lielākiem notikumiem trimdas sabiedrībā, lai tās kļūtu par karavīru tradiciju. ASV DV saimē apvienoti tikai 20% cīnītāju. Tādēļ vajag aicināt visus šajā zemē dzīvojošos karavīrus iestāties DV organizācijā. Katram DV organizācijas biedram vajadzētu uzņemties iesaistīt organizācijā kaut vienu jaunu biedru. Latvijas brīvība prasīs jaunus upurus. DV organizācijai jāpievērš sevišķa uzmanība jaunatnei. Materiālie upuri ir nesti. Paraugs tam var būt DV Austrālijā. Viņi tur savāc līdzekļus ļoti organizēti trim fondiem: aprūpei, kultūrai un nākamās Latvijas vajadzībām.

Ar amerikāņu atbalstu Komiteja Latvijas brīvībai sūta uz dzimteni grāmatas, laikrakstus, informāciju. Notiek kluss, bet intensīvs darbs. DV organizācijai globāli jau pieder 5 nekustami īpašumi — 2 Anglijā, pa vienam Austrālijā, Kanadā (Toronto) un ASV (Bostonā). Tos kādreiz varēs likvidēt un līdzekļus nodot Latvijas valsts vajadzībām.

DV jāstrādā ne tikai pie ārējās informācijas pretkomūnisma cīņā, bet ir arī iekšējā informācija, jo dažreiz DV biedri ir maz informēti. Vairāk jālasa DV mēnešraksts un laikraksts Latvija Amerikā. Ārējai informācijai ļoti noderīgs ir Stokholmā izdotais mēnešraksts Okupētā Latvija.

ĒNAS PUSES

Amerikā ir liela brīvība, bet mēs dažreiz ejam par tālu, un tā rodas ēnas puses sadzīvē un darbā Latvijas nākotnei. Dažreiz mēs atkal brīvību neizmantojam, piem., sapulces apmeklē maz, DV priekšnieka vēlēšanās piedalījusies mazāk kā puse biedru u. t. t. Vienmēr mīlēsim vairāk savu tēvu zemi nekā brīvību!

ASV zemes valdes priekšsēža vietn. J. Aparjods (Milvoki) teica, ka brīvajā Latvijā sabiedriskais darbs bijis vairāk rotaļa, bet tagad trimdā — šis tautas grupas vienīgais glābiņš. Tieši šis gads ir lūzuma gads — latvieši aiziet prom no laviešu sabiedrības, visvairāk intelligence. Viskonsīnā latviešu skolā šogad pieteicies tikai v i e n s skolēns. Ir jāpārvērtē sabiedriskā darba nozīme un jātur sevišķa rūpe par mūsu jaunatni.

(Nobeigums 8. lpp.)

DARBĀ SMAGI CIETIS LATVIEŠU LAUKSAIMNIEKS

Ražas novākšanas darbā savā saimniecībā Dandalkā, Kanadā, smagā nelaimes gadījumā cietis Valdemārs Jēgers. Pārbaudot kūlīšu sējēju, V. J. tik nelaimīgi pakritis, ka roka ierauta mašīnā. Cietušais ievietots Parkdales slimnīcā, kur ārsti konstatējuši, ka sadragāta elkoņa locītava. Ārsti gribējuši roku amputēt, bet uz cietušā un viņa dzīvesbiedres lūgumu no tā atteikušies. Rokas ārstēšana prasīs ilgāku laiku.

Sakarā ar šo nelaimes gadījumu V. Jēgera ģimene nonākusi ļoti grūtā stāvoklī, jo saimniecība paliek bez darba spēka. Lai palīdzētu ģimenei novākt ražu, apkārtējie lauksaimnieki rīko talku, kurā lūdz pieteikties arī pārējos tautiešus — pilsētniekus, piesakoties pie K. Purmaļa pa tālr. Dundalk 56 W 1, vai arī pie V. Zvanītāja Toronto, tālr. LE 5 - 1470.

LATVIEŠU SKOLAS SĀK MĀCĪBU GADU

Pagājušajā nedēļā svinīgi akti ievadīja latviešu trimdas skolu darbu. Uzņēmumā TLB sestdienas skolas audzēkņi goda sardzē pie karoga. Pa labi skolas pārzine A. Martinsone. J. Kreiļa foto.

MASKAVAS BUMBU DIPLOMĀTIJA

NO LONDONAS UZ ŅUJORKU

Pēc trīsdesmit vienu nedēļu ilgām nesekmīgām sarunām Apvienoto Nāciju atbruņošanās apakškomiteja savu darbību Londonā pārtrauca.

L o n d o n ā. 6. septembrī 5 valstu atbruņošanās apakškomiteja oficiāli pārtrauca savas līdz šim nesekmīgās atbruņošanās sarunas. Ar pārsteigumu jāatzīst, ka sarunu noslēgumā vienīgi Sav. Valstu delegāts Stasens domāja, ka 31 nedēļu ilgās debates, kur brīvās un komūnistu pasaules nevienprātība lika sevi manīt uz katra soļa, devušas arī zināmus panākumus. Pirms izlidošanas uz Vašingtonu, kur pao sarunu gaitu ziņos tieši prezidentam Eizenhaueram, Stasens paskaidroja, ka Londonā plaisa Rietumu un Austrumu starpā kļuvusi krietni vien šaurāka . . .

Mazliet savādāk domā Padomju Savienības delegāts Zorins. Sarunā ar preses pārstāvjiem padomju sūtniecībā Londonā pēdējais izteicās, ka pašreizējais sarunu sastrēgums turpināsies tik ilgi, kamēr Rietumu pasaule atradīs par iespējamu mīkstināt savu politiku — piekāpjoties vairākos atbruņošanās strīdus pamatjautājumos. Zorins, kas jau Londonas sarunu laikā vairākkārt pieprasīja atbruņošanās jautājumu iztirzāt plašākā mērogā — to uzņemot Apvienoto Nāciju pilnsapulces darba kārtībā — šo nostāju turpināja arī atbildot uz žurnālistu jautājumiem. Viņš paskaidroja, ka pēc viņa valdības un arī viņa paša domām drošākais ceļš uz Rietumu un Austrumu atbruņošanās līgumu ved caur Apvienoto Nāciju pilnsapulci.

Vaicāts, kā Padomju Savienība domā atdzīvināt Londonā iestrēgušās atbruņošanās sarunas, Zorins izteica cerību, ka, uzklausījušas citu valstu atzinumus Apvienoto Nāciju pilnsapulcē, Rietumu lielvalstis mainīs savu līdzšinējo atbruņošanās politiku. Dzirēt citu valstu domas ieinteresēta esot arī Maskava.

Zorina intervija nepārprotami illustrē sarunu izjukšanas iemeslus Londonā. Kamēr Sav. Valstu prezidents Eizenhauers nesen deklarēja, ka nākamais solis ceļā uz [illegible] atbruņošanās līguma parakstīšanu jāsper Padomju Savienībai (pēc tam, kad Zorins noraidīja Rietumu atbruņošanās plānu), pēdējā domā gluži pretējo, proti: paskaidrojot savas valdības nostāju, Zorins uzsvēra, ka Padomju Savienība ir piekāpusies tik tālu, cik vien tas iespējams un ka tagad to pašu darīt pienākusi kārta Rietumiem.

Zorins kategoriski noraidīja apgalvojumus, kas pēdējā laikā cirkulē brīvās pasaules presē, ka padomju atbruņošanās politika strauji mainījusies, pieņemot cietāku seju tūlīt pēc sekmīgā starpkontinentālās raketes mēģinājuma. „Tā domāt ir smagi kļūdīties," sacīja Zorins. „Runāt par padomju „raķetes diplomātiju" ir tukša propaganda," apgalvoja padomju delegāts. „Padomju Savienība nekad nelieto „bumbu diplomātiju" un savu ārpolitiku nekad nebalsta uz savu militāro spēku. To mēs atstājam Dallesam . . ."

BALTIEŠU DIPLOMĀTI APSPRIEŽAS

5. septembrī, pēc ilgāka pārtraukuma, sūtnis Dr. A. Spekke sasauca pie sevis mājās Baltijas valstu diplomātisko pārstāvju ASV apspriedi. Sanāksmē piedalījās Igaunijas pārstāvis Johannes Kaivs un Lietuvas sūtniecības lietvedis J. Kajeckas. Sēdē piedalījās arī Latvijas sūtniecības padomnieks A. Dinbergs.

Sanāksme noritēja lietišķā garā un vislabākā saskaņā. Tika pārrunāti daudzi svarīgi aktuāli starptautiskas dabas jautājumi un pārspriesti soļi, kādi šajā sakarā būtu sperami Baltijas valstu diplomātiskajiem pārstāvjiem. Tāpat tika apspriesti Baltijas valstu sūtniecību ASV interni jautājumi un turpmākas ciešākas sadarbības nepieciešamība to starpā. Tika nolemts šādas sanāksmes noturēt regulāri, prezidēšanu uzņemoties rotācijas kārtībā.

Sanāksme ilga bez pārtraukuma turpat 4 stundas, dodot visai apmierinošus rezultātus.

TIKŠANĀS AR PĒDĒJIEM PĀRBĒDZĒJIEM NO OKUPĒTĀS LATVIJAS

ČETRI BĒGĻI STĀSTA PAR DZĪVI PADOMJU LATVIJĀ

Speciālziņojums LA no Stokholmas

Ko šie visjaunākie pārbēdzēji stāsta brīdī, kad pat daži trimdas intellektuāļi trimdiniekiem pūlas apgalvot, ka Padomju Latvijā notiek kādas iekārtas un mentālitātes pārmaiņas? Šie četri ir vissvaigākās liecības devēji, bet **neatskanēja neviena apstiprinājuma minēto intellektuāļu apgalvojumiem**, ka padomju okupētā Latvijā terrora vairs nav, ka deportācijas nenotiek un ka cilvēki vienmēr brīvāk var izsacīt savas domas . . .

Nekas tamlīdzīgs, jo deportācijas notiek, tikai apslēptā veidā, deportētos izsūtījumā pavadot ar skaļu maršu mūziku un ziediem, bet tikai retais no turienes atgriežas atpakaļ mājā. Šie retie — droši vien — ir bijuši tādi, kam bijis tikai uzdevums „moderni" deportētos pavadīt un uzraudzīt, izliekoties par tādiem pašiem „brīvprātīgiem", kam jādodas uz neapgūto zemju apgabaliem Sibirijā un Kazachijā.

Nekādas brīvākas domu izteikšanas iespējas nav: lai pamēģina tikai kāds atklātāk izrunāties par režīma nejēdzībām, tā tūdaļ būs jāatrodas nevis savā mājā, bet čekā, pēc kam ceļš uz Sibiriju ir drošs. Tādēļ joprojām ļaudis cits citam nedrīkst uzticēties un neuzticās, un tāpat kā agrāk naktīs cilvēki pazūd uz neatgriešanos.

Ar ciešu noteiktību pārbēdzēji uzsver, ka nav nekādu pazīmju, kas liecinātu par politisko spaidu mazināšanos. Materiālais trūkums ir milzīgs: kā agrāk, jau pl. 6 jāceļas, lai tiktu rindā pēc maizes, kas arī nemaz nav maize Latvijas brīvlaika maizes izpratnē. Uz laukiem skats ir viena vienīga postaža, jo lielas zemes platības gul atmatās un neviens par tām pat nedomā.

Pampaļu pagastā, stāsta viens no pārbēdzējiem, ko viņam bijusi izdevība nesen apmeklēt, lielākā daļa zemes atmatā un pļavas pārvērtušās par krūmājiem un biezokņiem. No laukiem bēg katrs, kas vien var, un boļševistiskie valdnieki nespēj atrast atrisinājumu. Tāpat zvejniekiem nav tiesības patērēt pašu zvejotās zivis, t. i. novest daļu zvejas mājās ģimenes uzturam. Cik paši zvejnieki, jūrā zvejodami var apēst, tas ir vienīgais, pret ko neceļ iebildumus, bet mājās pārnest nedrīkst nevienu mencu. Tās zvejniekiem valdība gan pārdod par savu cenu, bet bez kādām priekšrocībām.

Nekādu priekšrocību nav arī bērniem attiecībā uz pienu u. c. bērna uzturam nepieciešamiem pārtikas līdzekļiem. Zvejniekiem no jūras izbraucot, jau kaut kur krūmos paslēpies gaida milicis, bieži vien privātās drēbēs, lai tūdaļ pārkontrolētu zvejnieku lomus, kurus pievāc valsts „uzpircēji". Kā visiem citiem, tā arī zvejniekiem smagi jācieš no tā sauktā „stachanovisma", par kuru tagad gan mazāk runā, bet praktiski viss notiek pēc šiem „stachanovisma" noteikumiem. Piemēram, dažiem sevišķi pārbaudītiem zvejniekiem sagādā sevišķi labas laivas un visus nepieciešamos zvejas rīkus, bet vienīgi ar tādu nolūku, lai visiem pārējiem zvejniekiem pateiktu: lūk, ko spēj tas un tas, bet kādēļ tu to negribi sasniegt? Tā ir pātaga darba cilvēku visnecilvēcīgākai izmantošanai. Tā tas ir visās darba nozarēs.

Ja kāds grib mainīt darba vietu, jau tādēļ vien viņš krīt aizdomās par neapmierinātību, bet bez tam tādam cilvēkam jāiztur Ēgiptes mocības ar bezgalīgu papīra grēdu - lūgumu un iesniegumu sagatavošanu un iesniegšanu attiecīgās iestādēs. Viens no pārbēdzjiem — Stefāns Skude — pastāsta, kā viņš dabūjis darbu Liepājā, 40 km no savas dzīves vietas. Vispirms bijis jāierodas dzīves vietas vietējā izpildkomitejā, kam jāapliecina, ka nav principiālu iebildumu pret darba vietas mainīšanu. Tad jādabū atļauja no agrākās darba vietas, ka piekrīt darba vietas mainīšanai. Seko policijas apliecība, ka neesi agrāk sodīts vai netieci turēts aizdomās par kādu noziedzību. Piektais papīrs — policijas atļauja izbraukt no savas dzīves vietas uz citu apriņķi. Sestais — jaundomātās darba vietas, ka tai nav iebildumu pret tāda un tāda pilsoņa pieņemšanu darbā. Septītais — dzīvokļu pārvaldes apliecība, ka darba vietas mainīt gribētājam ierādāma dzīves vieta, resp. tā attiecīgā daļa — gultas vieta . . .

Un tad — atstotkārt — ar visiem šiem papīriem jādodas atpakaļ uz vietējo izpildkomiteju, no kuras tad divu nedēļu laikā pienāk attiecīgā atbilde, pie tam ne vienmēr pozitīva.

Uz jautājumu, vai strādājošiem ļaudīm iespējams tikt pie ģimenes mājiņām, par kurām

(Nobeigums 3. lpp.)

GAISA TILTS UZ JORDĀNU

PREZ. EIZENHAUERS SOLA PASARGĀT ARABU VALSTIS NO SĪRIJAS AGRESIJAS

Sav. Valstis steidzina solīto ieroču un kara materiālu piegādi Jordānas armijai, lai līdzsvarotu Vidējo Austrumu arabu valstu spēku samērus.

V a š i n g t o n ā. Lai gan Sīrija tagad visiem spēkiem cenšas atkratīties no Padomju satelītvalsts apzīmējuma, kas pēdējai tika piekārts pēc pārmaiņām tās armijas vadībā, Sav. Valstis vienmēr vēl turas pie saviem līdzšinējiem ieskatiem, proti, ka Sīrija jūtami nonākusi komūnisma iespaida sfairā, apdraudot Vidējo Austrumu mieru un drošību.

Ja Sav. Valstu prezidenta Eizenhauera doktrina bija bezspēcīga aizkavēt komūnistu nostiprināšanos Sīrijas bruņotajos spēkos, tā būs pietiekami iespaidīga, kā paredz Vašingtona, lai aizkavētu šī negātīvā novirziena tālāku izplešanos.

Sav. Valstu prezidents Eizenhauers pagājušās nedēļas nogalē deklarēja, ka viņš lietos visus iespējamos līdzekļus, lai pasargātu Vidējo Austrumu arabu valstis no Padomju Savienībai labvēlīgi noskaņotās Sīrijas valdības agresijas mēģinājumiem. Tai pašā laikā prezidents izteica cerību, ka internacionālais komūnisms neaizies tik tālu, ka mēģinās piespiest Sīriju spert agresīvus soļus pret tās arabu kaimiņvalstīm.

Kamēr Eizenhauera deklarācijai Jordānas, Irakas un Libānas ausīs vajadzētu skanēt daudzsološi, tā tomēr ne ar vārdu neminēja, kādā ceļā Sav. Valstis nodomājušas aizkavēt Sīrijas nonākšanu vēl lielākā Maskavas ietekmē. Sīrijas kaimiņu apbruņošana un nomierināšana šo problēmu nebūt neatrisina. Gluži otrādi — rodas jaunas problēmas, proti: kad šīgada pirmajā pusē Jordānas karalim Huseinam draudēja troņa zaudēšana, Sav. Valstis pēdējam solīja saimniecisku palīdzību — bet ne Eizenhauera Vidējo Austrumu doktrinas ietvaros, jo karalis baidījās, ka šāda atkarība no Sav. Valstīm varētu radīt nelabvēlīgu reakciju jau tā nestabilajā Jordānas iekšpolitikā. Tagad izrādas, ka Jordāna saņem ne tikai saimniecisko, bet arī militāro palīdzību. Sav. Valstu ieroči un kara materiāli Vidējo Austrumu arabu valstu militārā līdzsvara izlīdzināšanai pēc iespējas ātrākā laikā sāks pienākt gaisa ceļā jau šonedēļ. Par šādu Sav. Valstu soli uztraucas Padomju Savienība, Sīrija un arī Izraēla. Lai gan arabi tagad pamatīgi sanīdušies savā starpā, naids pret Izraēlu viņiem visiem vēl vienmēr kopīgs. Katras arabu valsts militārā spēka pieaugums Izraēlā tiek vērots ar neslēptu satraukumu. Un tuvākā nākotnē Izraēlai tik dots daudz laika nodarboties ar šī satraukuma lielāku kultivēšanu, jo amerikāņu ieroči un kara materiāli apsolīti arī Izraēlai un Libānai.

ĀRKĀRTĒJA KABINETA SĒDE DAMASKĀ

Tiklīdz pagājušajā nedēļā parādījās ziņa, ka Sav. Valstis gatavo gaisa tiltu ieroču un kara materiālu piegādei Jordānai, Sīrijas valdība sasauca ārkārtēju ministru kabineta sēdi, lai apspriestu Sav. Valstu „agresīvās tendences" pret Sīriju.

Sīrija baidās, ka Sav. Valstis varētu mēģināt izprovocēt kādu robežstarpgadījumu, kas būtu pietiekams, lai amerikāņi varētu iestāstīt pārējām arabu valstīm, ka Sīrija apdraud Vidējo Austrumu mieru. Pēc tam Sav. Valstis varētu reālizēt Eizenhauera doktrīnas draudus, sakūdot Sīrijas kaimiņus bruņotai agresijai.

LATVIEŠU KATOĻU APVIENĪBAS ASV PREZIDIJS

Apvienības kongresā, kas sanāca Ņujorkā no 31. augusta līdz 2. septembrim, prezidijā ievēlēti: no kr. N. Trepša (prezidents), bīskaps J. Rancāns, mag. iur. B. Maikovskis (1. viceprez.) un prof. B. Baginskis (ģenerālsekretārs). Iztrūkst 2. viceprez. Dr. J. Vīzulis, loc. prof. F. Murāns, J. Valainis, inž. M. Ritums un Dr. K. Vanaga.

LATVIJA

> Draugi grib mūs asimilēt,
> Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
> Bet mēs gribam palikt latvieši.
> Archibīskaps T. GRĪNBERGS

STIPENDIJAS STUDĒJOŠIEM

Amerikas latviešu apvienības Kultūras birojs ziņo, ka arī šogad jaunam mācības gadam sākoties būs iespējams izsniegt vairākas stipendijas latviešu studentiem.

Piešķiršanā būs inž. A. Jekstes nodibinātā Dzintras stipendija $100,- apmērā, kuras saņemšanai stipendijas devējs priekšroku dod Kursas novodā dzimušajiem.

Stipendija $310,- apmērā piešķirama kādam medicīnas studentam Latvijas pavalstniekam, saskaņā ar stipendijas nodibinātāja B. K l i n t a vēlēšanos savas mirušās sievas Edes Klints piemiņai.

ALA's Kultūras biroja Stipendiju komisijas rīcībā ir vēl stud. korporācijas Letgalli stipendija $150 apmērā un studenšu vienības Ausma stipendija $100,- apmērā.

Bez tam Stipepndiju komisija paredz piešķirt vēl kādas stipendijas no Kultūras fonda valdes šim nolūkam piešķirtiem līdzekļiem un arī no summām, kas šinī rudenī vēl ienāktu ziedojumu veidā.

Studējošie, kam stipendijas būtu nepieciešamas un vēlētos tās saņemt, var iesniegt lūgumus ALA's Kultūras birojam, adresējot: American Latvian Association, Inc. — 1727 Kenyon St., N. W., Washington 10, D. C. Priekšlikumus par stipendiju piešķiršanu var iesniegt arī organizācijas un to pārstāvji. Stipendijas var saņemt arī citu zemju studējošie latvieši. Lūgumiem un priekšlikumiem pievienojami dzīves apraksti līdz ar apliecinājumiem par sekmēm. Lūgumi iesniedzami līdz š. g. 20 septembrim.

ALA's Kultūras birojs aicina latviešu organizācijas un tautiešus sakarā ar Latvijas universitātes atceres dienu, ar savu ārtavu atbalstīt Stipendiju Fondu, iesūtot savus ziedojumus universitātes atceres gadījumā uz augšminēto adresi.

Latvieši Vācijā

INVALIDI VĀCIJĀ CEĻ ĢIMENES MĀJIŅAS

Attēlā redzama DV Minchenes nodaļas invalidā L. Plotkāna jaunceltne, kuras uzbūvei DV Rietumvācijas valde piešķīrusi DM 3.000,- atmaksājamu pabalstu no invalidu nama fonda līdzekļiem.

Ar lepnu gandarījumu minchenieši tagad šo uzņēmumu, lai vēl reizi pierādītu, ka DV Rietumvācijas valdes lēmums par daļēju invalidu nama fonda līdzekļu izlietošanu ģimenes mājiņu dzīvokļu iegādei šādā veidā jau 28 gadījumos ir nesis svētīgu atrisinājumu. Ar to būs gan laiķam tieši vairākām invalidu ģimenēm līdzēts, kā būtu iespējams vienas kopmītnes veidā Bērzainē. Šādā veidā ir atbalstīta invalidu taisnīgās prasības pēc savas gīrīša, kādu var veidot visai ģimenei atbilstošu prasību vēlēšanās.

Ar aizdevumu atmaksām tādā pašā veidā var izlīdzēt citām ģimenēm.

Saprotams, ka tikai ar šo aizdevumu vien nepietiek, lai tiktu pie sava īpašuma. Tur vajadzīgs ilgu gadu neatlaidīga centība, lai sakrātu nepieciešamos līdzekļus pirmajai iemaksai zemes gabala iegādei un būvdarbu uzsākšanai. Tikai ar uzkrātiem līdzekļiem un kapitalizējot renti var sākt domāt par īpašuma iegūšanu. Ja tad nu kāds mazumiņš pietrūkst, tad nāk talkā DV ar savu aizdevumu, lai pasākumu varētu realizēt. Aizdevums tiek izsniegts pret hipotēku. Morālisko atbalstu par pabalsta lietderību nes attiecīgā DV nodaļa resp. tās valde.

Plotkāna īpašums ietilpst piemēņu blokmājā, tas sastāv no 272 kv. m. grunts, uz kuras atrodas šī celtne, garāža un dārzs, kopvērtībā par DM 48.000,-.

Pie būvdarbu uzsākšanas bija jāiemaksā DV 24.000 skaidrā naudā, bet pārējā summa sadalīta 30-gadīgās hipotekās. DV aizdevums jāatmaksā 5 gadu laikā no tā saņemšanas dienas.

Plotkāns ar ģimeni apdzīvo apakšstāvu, bet 1. stāvu un arī bēniņu jumta telpu ir izīrējis. P. strādā kā drēbnieks amerikāņu armijas mītnē, bet sieva vada nelielu tekstīlpreču veikalu, kurā nodarbina 2 palīdzes.

Kad darbs pie amerikāņiem izbeigtos, P. ir paredzējis ēkas pagarbtelpā ierīkot gludinātavu, lai tādā veidā nodrošinātu dzīves eksistenci.

Sarūk Minchenes latviešu skaits

Pēdējā laikā minchieniešu trimdas saimes sastāvs ir jūtami sarucis gan skaitliski, gan arī sabiedriskās rosības un pašu darītāju ziņā. Tieši jaunākie un spēcīgākie, kas līdz ar to bija arī dažādu pasākumu veicēji un apmeklētāji, ir izceļojuši uz Amerikas kontinentu. Te palikušie kļūst ar katru dienu vecāki, arī slimību skarti, un nekādi nevar iesaistīties saviem spēkiem piemērotā darbā. Tas viss atsaucas arī uz savstarpējām attiecībām un sarīkojumu apmeklēšanu.

Reti gadās iegansts, lai visus mincheniešus iekustinātu kādā sarīkojuma apmeklēšanai. Viens no tādiem bija R. Zuikas vīru kopa, solistes K. Bidiņas un komponista A. Jērāuma koncerts, kura sarīkošanu uzņēmās DV Minchenes nod. š. g. jūnija sākumā. Šis koncerts tiešām bija sakustinājis visus, to noklausīties bija ieradušies tautieši no Augsburgas, Veilheimas, Memingenas u. c. novietnēm kā arī baltvācieši un cittautieši. Šā ansambļa māksliniekiem, kas sirsnīgais ideālisms, turēt spodru mūsu tautas dziesmu garu, bija panācis savu nolūku, kā arī iepazīstināja cittautiešus ar latviešu kultūrālo dzīvi no šās puses.

Citādi jau mēs pašī savā starpā esam viens otram apnicīgi kļuvuši, ko ir veicinājis bezdarbs un nesaistītās nometņu dzīves ilgie gadi.

B. P.

BIJUŠIE PARLAMENTĀRIEŠI IESNIEDZ MEMORANDU

LATVIJAS SAEIMAS PREZIDIJS TRIMDĀ (BĪSKAPS J. RANCĀNS, J. BREIKŠS UN A. BĻODNIEKS) NOSŪTĪJA STARPPARLAMENTĀRĀS ŪNIJAS PREZIDIJAM MEMORANDU SAKARĀ AR STARPPARLAMENTĀRĀS ŪNIJAS SESIJU LONDONĀ Š. G. SEPTEMBRĪ.

Memorandā norādīts uz to, ka Latvijas valstij bija ļauti tikai īsi 22 gadi, lai tā varētu plaukt pēc pārciestā kaŗa, un ka Kremļa un Hitlera Vācijas sazvērestības rezultātā izraisījās 2. pasaules kaŗš, kas ļāva izpausties krievu imperiālismam. Par spīti neuzbrukšanas līgumam ar Padomju Savienību un Padomju Savienības līdzparakstītam paktam par agresijas definēšanu, Latviju pārpludināja un okupēja Padomju Savienības regulārais kaŗaspēks 1940. gada 17. jūnijā. Tam sekoja Latvijas sovjetizēšana, terrors, deportācijas un slepkavības, ar nolūku pakļaut latviešu tautu verdzībai. Latvija tika bez jebkādas sirdsapziņas izlaupīta un ekonomiski izmantota Padomju Savienības vajadzībām. Tādējādi Latvija kļuva par Padomju imperiālisma un koloniju politikas objektu.

Tālāk, norādot uz to, ka brīvībā izkļuvušie Latvijas parlamenta locekļi uzskata par savu pienākumu griesties pie brīvo valstu parlamenta locekļiem, lai tie varētu pacelt savu balsi par apspiestām tautām Starpparlamentārā ūnijā, memoranda parakstītāji atgādina:

1) Nekad neaizmirst pie likuma apspriešanas, kā arī pieņemot politiskas dabas lēmumus, ka pasaules komūnisms, kuŗu diriģē Kremlis, ir brīvības un Rietumu civilizācijas ienaidnieks un drauds brīvībai pasaulei un pasaules mieram.

2) Brīvo valstu parlamentāriešus lūdz prasīt no viņu valdībām, lai tās turpina atturēties no pašreizējā režīma atzīšanas Latvijā, kas radies Padomju Savienības agresijas rezultātā, un lai brīvo valstu valdības neligtu nolīgumus, kuŗu nolūks būtu legālizēt Latvijas verdzību. Tāpat brīvo valstu parlamentārieši lūgti, lai viņu valdības noteikti rūpētos par to, ka tiktu iedzīvināta Apvienoto Nāciju čarta nolūkā atjaunot Latvijas neatkarību un dot latviešu tautai iespēju brīvu vēlēšanu ceļā izvēlēt sev valdību.

Memorandā norādīts arī uz lomu, ko spēlē Apspiesto Eiropas tautu asambleja un lūgts, lai brīvo valstu valdības atbalstītu šīs asamblejas centienus un darbību, zīmējoties uz komūnistu pastrādātajiem noziegumiem, starp kuriem kā smagākie minami reliģijas vajāšana, masu deportācijas, cilvēku tiesību atņemšana, saimnieciskās ekspluatācijas un genosids.

3) Prasīts, lai Pad. Savienība izvāc savu kaŗaspēku un komūnistu funkcionārus no Latvijas.

4) Pievienojas AN pieņemtām rezolūcijām Ungārijas lietā, kā arī noteikti atbalsta ASV AN delegācijas un Apspiesto nāciju asamblejas pieņemtās rezolūcijas, kas stingri nosoda Padomju Savienības agresiju Ungārijā.

Iesnieguma noslēgumā neatkarīgās Latvijas Saeimas vārdā Starpparlamentārai ūnijai ir lūgts un noteikti prasīts, darīt visu iespējamo cilvēka tiesību un brīvības atjaunošanai Latvijā.

Noorganizēti latviešu radio raidījumi Toronto

Pirmais raidījums 13. septembrī, no plkst. 22,00 līdz 22,30, vilnis 1400

Kanadas latviešiem līdz šim nebija pastāvīga radio raidījuma. Šim jautājumam plašākas pārruns veltīja arī LNAK padome savā pēdējā sesijā, uzdodot valdei darīt iespējamo, lai noorganizētu pastāvīgus raidījumus. Valdes priekšsēža A. Svennes sarunu rezultātā gūta atziņa, ka šādi pastāvīgi raidījumi var pastāvēt vienīgi uz saimnieciskas bazes, kā to izkārtojušas daudzas citas etniskās grupas Kanadā.

Latviešu radio raidījumos paredzēts sniegt mūziku, latviešu dzīves aktuālitātes, kā arī saimniecisku informāciju un reklāmas. Pirmais šāda veida raidījums notiks piektdien, 13. septembrī no plkst. 22,00 līdz 22,30 no Toronto raidītāja CK FH uz viļņa 1400. Raidījumi notiks katru nedēļu minētā laikā, ja vien tautiešu interese un atsaucība šādam pasākumam būs pietiekama. Raidījumu vadību un saistību kārtošanu uzņēmies P. Rasiņš, 81 Schields Ave., Toronto 12, Ont., tālr. MO 5761, kur pieprasāma tuvāka informācija un norādījumi.

Latvijas Amerikā pārstāvji
MONTREĀLĀ
Pieņem: LA abonentu un sludinājumu pieteikumus, iekasē abonēšanas un sludinājumu maksas
Izsniedz: bezmaksas paraugeksemplārus, kā arī pārdod atsevišķus LA numurus
O. ZILKALNS
4979 ROSEDALE AVENUE
MONTREAL 29. HU 8 6518
Canada.

ĻAUNPRĀTĪBA VAI PĀRSKATĪŠANĀS

(As.) Nesen Minchenē beidzās tiesas process pret kādu lielāku kriminālnoziedznieku bandu, kuras šefs bija krievu izcelsmes emigrants Vasilijs Maksimovs, kas prese gan izzīstams kopiem bija tikai pazīstams līdzekļiem, ir viņa palamu Mūks. Kāds ir viņa īstais vārds, to nav spējušas noskaidrot ne policijas, nedz tiesu iestādes, jo „laupītāju virsnieka" rīcībā bijušas vismaz 6 dažādas pases ar tikpat dažādiem vārdiem. Bandas šefa paskaidrojumi par savām dzīves gaitām un laupītāja gaitām pārspēj visus trakākos politiski iekrāsoto kriminālromānus, un bandas salaupīto mantu vērtību novērtē augstāk par 150.000 vācu markām, jo tā pa lielākai daļai nodarbojusies ar vientuļu Rietumvācijas zemnieku valdējiem, kur ar viņa laupītāju un atņemtās rotas lietas, kas tiesā figurēja kā pierādījumi, pildījušas prāvu kurvi.

Pats baigā izskata krievu „mūks" dabūjis 7 gadus pārmācības namu. Vācu prese, plaši komentējot notikušo prāvu, izceļ, ka Maksimova banda pa lielākai daļai esot sastāvējusi no strādāt negribīgiem emigrantiem — krieviem, poļiem, dienvidslaviem, un, lasi un brīnies, arī no Baltijas tautu piederīgajiem, kaut neviens no notiesāto laupītāju vai viņu atbalstītāju vārdiem, kuŗu starpā netrūkst arī vāciešu, neatbilst ne igauņu, ne latviešu, ne arī lietuviešu izcelsmei. Nav arī ne mazāko pieturas punktu, ka laupītāji vai viņu atbalstītāji būtu bijuši Baltijas valstu slavu tautības pavalstnieki, kādēļ šī vācu preses „centība" jāuzskata vai nu par apzinātu ļaunprātību vai nožēlojamu pārpratumu.

STUDĒJOŠIE MEŽKOPJI TURPINA SAVAS TRADICIJAS SVEŠUMĀ

ŠALKONIEŠU SALIDOJUMS KANADĀ

Studējošo mežkopju biedrība Šalkone kopā ar šīs organizācijas vecbiedriem Latvijā bija izaugusi par organizāciju ar noteikti veidotām tradicijām mežkopju un mednieku garā. Biedru skaits bija sasniedzis 335 ,starp tiem 4 sievietes, kas mežkopību bija izvēlējušās par savu studiju priekšmetu un nodarbošanos. Okupācijas laikā komūnistu vajāšanas vērsās arī pret Šalkones biedriem, no kuriem 26 kuļva terrora upuri, bet kaŗā krituši 6 biedri. Pašreizējais upuŗu skaits būs vēl lielāks.

Brīvajā pasaulē izkļuvuši 133 Šalkones biedri ,kas izkaisīti visās trimdas zemēs, bet visvairāk tomēr ASV, kur izveidojies arī Šalkones prezidijs. Gatavojoties uz Šalkones 83 gadu pastāvēšanas svētkiem nākošā gadā, Kanadas un ASV biedri un viņu ģimenes locekļi 31. aug. un 1. sept. sarīkoja mēģinājuma salidojumu šalkonieša Ž. Bukovska saimniecībā, kurā piedalījās 40 personas.

Salidojuma pirmajā dienā, tumsai iestājoties, svarīgākā bija junda, kad pie ugunskura, kas aizdegts ar Latvijas sērkociņu, lāpu gaismā meža laucē, pēc bāru dziesmām un pēc apsveikuma un atbildes vārdiem, prezidija apsveikuma un Šalkones medību tauru apsveikuma marša tika izsaukti visi Šalkones biedru vārdi, klātesošiem atsaucoties, bet par klātneesošiem sniedzot iegūtās ziņas. Aizsaulē aizgājušos pieminot, svētbrīdī nodziedāja garīgu dziesmu, pieminot ne tikai draugu, kas aiz drauga klusi mūžīgā ceļā iet, bet arī izteicot lūgšanu: — „Cik ilgi dzīvot liksi Dievs, vēl svešā zemē tā?". Sekoja sēru maršs tauŗu atskaņojumā, Sadraudzīgi tika nodziedāts Gaudeamus, kam sekoja mūzikas gabals „Meža gaviles."

Jundai sekoja brīvdabas filmu izrāde par mežu ciršanu Britu Kolumbijā, meža faunu, un trīs nerātniem lāčēniem. Pie viesmīlīgā namatēva un nama mātes bagātīgi klātā galda, uz kuŗa bija novietoti no Latvijas līdzpaņemtie Šalkones svečturi un biedrības alus kauss, sveču gaismā kāds no bijušajiem senjoriem apskatīja Šalkones tapšanas un attīstības vēsturi. Tika pārrunāti arī turpmākie uzdevumi un mērķi, dziedātas dziesmas. Sekoja pārrunas, kas turpinājās līdz agrai rīta stundai.

Salidojuma otrā dienā, pēc tauŗu aicinājuma, notika kaļķakmens krauju bagātās saimniecības apskate. Pēc tam dalībnieki izbrauca uz Midharstas meža staciju, kur apskatīja pētījumu darbus augstvērtīgās Kanadas sarkanpriedes dīgstu slimību apkaŗošanā. Bez tam iepazinās arī ar kopšanas darbu salīdzinājumiem pie trīs priežu sugām. Izbraukumam sekoja pārrunas brīvā dabā, čalojoša meža strauta krastā.

Trimdas gaitās ejot, jaunības draudzības saitēm sietie šalkonieši, tuvībā stiprināti, konstatēja, ka studējošo biedrība Šalkone turpina savu darbu, būdama uzticīga savai Alma Mater dotajam solījumam — Zinātnei un tēvzemei, un savai biedrībai — Roku rokā pie darba."

Salidojuma dalinieki tiek lūgti salidojuma foto uzņēmumus iesūtīt Šalkones prezidijam vai tās pārstāvim Kanadā.

ĀRZEMNIEKI VAR APMEKLĒT RĪGU

Padomju valdība oficiāli paziņojusi, ka ārzemnieki turpmāk varēs apmeklēt Rīgu, Ļvovu, Užgorodu un Černovicus. Šīs pilsētas bija slēgtas apmeklētājiem kopš tā laika, kad tās okupēja krievi. Rīgā gan nolaižas pasažieru lidmašīnas ceļā no Maskavas uz Dāniju un Zviedriju, bet ārzemniekiem nebija iespējas apmeklēt pilsētu. Pēc oficiālās statistikas Rīgā tagad ir 565.000 iedzīvotāju.

Tanī pašā laikā padomju valdība paziņojusi, ka ārzemniekiem aizliegts apmeklēt 120.000 kv. jūdžu lielu platību Vidusāzijā, Ļeningradas apgabalā un Maskavas tuvumā. Diplomātu aprindās Maskavā nav zināmi iemesli, kādēļ slēgtas šīs territorijas.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

PADOMJU JAUNAIS IZSŪTĪŠANAS LIKUMS

New York Times 3. septembrī ievietojis Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas priekšsēža V. Māsēna vēstuli, kurā aizrādīts, ka jaunais padomju likums par izsūtīšanu darbos neattiecas tikdaudz uz „antisociāliem parazītiem", kā to nostāda NYT Maskavas korespondents, bet gan ir rusifikācijas un sovjetizācijas politikas ierocis jaunpievienotajās territorijās. Vietējiem intelligentā darba darītājiem nākas grūti atrast darbu savā zemē, jo administrātīvos amatus ieņem krievi. Ja vietējais intelligents atsacītos strādāt kolchozā, pēc jaunā likuma to var nosūtīt uz Sibiriju. Tāpat, ja no Sibirijas atgriezušies ar iedragātu veselību atsacītos strādāt smagu fizisku darbu, tos atkal var izsūtīt vergu darbos.

LASĪTĀJU vēstules

RAKSTĪTAIS VĀRDS MŪS VIENO PĀRI KONTINENTIEM

Latvijas Amerikā redakcijai:

Jau vesel ugadu DV Minchenes nodaļa saņem laikrakstu „Latvija Amerikā" brīveksemplāru. Šinī sakarā lūdzu pieņemt sirsnīgu paldies DV Kanadas zemes valdes prdi V. Muktu, kā šī pasākuma ierosinātāju un realizētāju, tāpat visu DV saimi Amerikas kontinentā par līdzekļiem, kā arī laikraksta redakciju un apgādu par technisko veikumu.

Lasot laikrakstus mēs izjūtam mūsu trimdas saimes kopību. Liekas, ka līdz ar to pazustu arī tie daudzie kilometru tūkstoši, kas mūs šķir. Rakstītais vārds mūs vieno kopējai garīgai dzīvei.

P. Biezais.
DV Minchenes nod. prdis.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

28. septembrī — Kazanovas mētelis DVTK.
29. septembrī — pl. 6 v., Centrālās YMCA's telpās J. Jausudrabiņa vakars, LPB Kanadas kopa.
12. oktobrī TLTA Sestdienas ģimnazijas audzēkņu vakars.
13. oktobrī — Latviešu YMCA's filmas par Latviju un koncerts centrālās YMCA's telpās.
19. oktobrī Dāmu valsis — Čikāgas teātra viesizrāde, TLB.
26. oktobrī — Latv. Mednieku un makšķernieku sarīkojums.
2. novembrī Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības biedru un ievesto viesu vakars TLB telpās.
8. novembrī Tradicionālais Mārtiņu vakars Columbus zālē, TLB un T.L Sp. klubs.
9. novembrī Mārtiņu balle — Palace Pier, DV Toronto nod., DV Sporta klubs.
23. novembrī Bostonas ansambļa viesizrāde.
7. decembrī Jāņa Norviļa ērģeļu koncerts Sv. Andreja baznīcā.
31. decembrī Jaungada sagaidīšana Kolumba zālē.
31. janvārī 1958. g. Preses balle, LPB Kanadas kopa.

HAMILTONA

21. septembrī — HLB gada svētki un sezonas atklāšanas balle Sv. Michaēla zālē.
12. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gada svētki.
26. oktobrī — Latviešu skolas atklāts vakars Ungāru baznīcas zālē.
2. novembrī — sabiedriski kultūrāls vakars, rīko HLB un HJP „Rota".
2. novembrī — HMMK medību sezonas atklāšanas balle.
16. novembrī Latvijas valsts neatkarības svētku svinības.
14. decembrī — Latviešu skolas eglītes vakars.

SV. KATARINĒS

19. oktobrī — Medību sezonas atklāšanas balle slovāku zālē, Page un Welland ielu stūrī.
30. novembrī — Atlanta kluba telpās Vanadžu kopas gadskārtējais sarīkojums ar priekšnesumiem un deju.

KANADĀ

TORONTO

Pamatojoties uz iepriekšējo gadu tradicijām ,LNAK valdes prdis A. Svenne bija sasaucis latviešu organizāciju pārstāvju sanāksmi, lai pārrunātu 18. novembra svētku sarīkojuma noorganizēšanu un izraudzītu rīcības komiteju. Šajā sanāksmē no LNAK piedalījās A. Svenne, A. Stašāns un K. Tannis, no DV J. Treijs, no pirmās ev. - lut. draudzes R. Roze, no Sv. Jāņa draudzes O. Breņķis, no TLB A. Arājs, no jaunatnes pulciņa „Lāpa" T. Kronbergs, no gaidu jendas A. Martinsone un O. Rutke, bet no skautu jendas Z. Šuriņš.

Par 18. novembra svētku rīcības kom. pr. ievēlēja A. Svenni. Par viņa pirmo vietnieku R. Rozi, par otro vietnieku O. Breņķi, kas uzņēmās pārzināt arī sarīkojuma zāles dekorēšanu. Par sekretāru ievēlēja A. Stašānu, kas būs arī svētku administrātors. Kasieŗa pienākumiem izraudzīja A. Arāju, bet informācijas jautājumu kārtošanai J. Treiju. Par viesu sagaidīšanu un kārtības uzturēšanu rūpēsies skauti un gaidas Z. Šuriņa un O. Rutkes vadībā.

Pēc īsām debatēm svētku sarīkojumu nolemj rīkot 16. novembrī, pl. 20,00, Centrālā technikuma telpās, bet ja tās nebūtu dabūjamas, tad Kanadas nacionālās izstādes Queen Elizabeth ēkā. Tuvāk šo jautājumu noskaidrošanu un izkārtošanu atstāj prezidija ziņā.

Pārrunājot svētku sarīkojuma programmu, nolemj aicināt prof. P. Lejiņu no ASV teikt svētku runu, bet ja viņš būtu kavēts aicinājumu pieņemt, tad prezidijs pilnvarots ievadīt sarunas ar kādu citu prominentu personu. Bez tam sarīkojumā aicināmi arī Kanadas valdības, Ontario provinces valdības un Toronto pilsētas valdes, kā arī igauņu un lietuviešu pārstāvji. Programmas otrā daļā paredz rīkot atbilstošus mākslinieciskus priekšnesumus, par ko ievāks informāciju, sazinoties ar māksliniekiem.

Budžetu paredz 560 dolaru apmērā, nosakot ieejas maksu pret labprātīgiem ziedojumiem.

Šī sanāksme bija veltīta principiālu jautājumu noskaidrošanai, pēc kam sekos techniskā darba kārtošana.

Latviešu sestdienas ģimnazija jauno mācības gadu uzsāka 6. septembrī Sv. Andreja baznīcas telpās ar svinīgu aktu, ko ievadīja māc. A. Čops. Pēc tam uzrunu teica skolas direktors V. Burkevics, bet ar skolas noteikumu un darba kārtību iepazīstināja inspektrise A. Stavieša. Ģimnazijā no jauna šogad uzņemti 17 audzēkņi. No līdzšinējiem skolēniem mācības turpinās ap 50, pārsvarā meitenes.

TLB sestdienas skola mācības gadu iesāka 7. septembrī ar svinīgu aktu, kurā svētbrīdi vadīja māc. A. Čops, bet uzrunu teica skolas pārzine A. Martinsone. Skolā pieteikti 24 skolēnu, no kuriem 37 mācīsies pirmskolā. Šogad no jauna iestājušies 10 skolēni. Paredzams, ka šis skaitlis vēl palielināsies. Skolā darbosies 13 skolotāji. Mācības gadu sākot, skolēniem paziņoja rakstveida sacensību vēsturē par temu — Senlatviešu nodarbošanās.

Svētdien, 15. septembrī, pl. 11 rītā, Ziemeljorkas kapu latviešu nodalījumā notiks nelaiķa R. Plūmes piemiņas plāksnes atklāšana. Svētbrīdi vadīs māc. A. Čops. Plāksne pagatavota pēc Jāņa Kugas (jun.) meta. Atklāšanā aicināti piedalīties visi pazīstamā sporta un sabiedriskā darbinieka cienītāji.

Latviešu ārsti

J. Karols, 404 Delavare Ave., tel. LE 4-1681; P. Bārdiņš, 33 Dalton Rd., tel. WA 2-4608 vai WA 1-7203; Silvija Užāns, 52 Linsmore Cres., HO 5-2892; Marta Salna, 547 Hillsdale Ave., tel. MO 1864; Ed. Upenieks, 500 College St., tel. LE 4-5196; L. Upenieks, 1270 Weston Rd., tel RO 2-0962 vai CH 4-2081, Dr. K. Zymantiene, 1393 Dundas St. W., tel.: LE 4 - 6851.

HAMILTONA

Māc. E. Pavasars no Hamiltonas 25. septembrī izbrauks uz Angliju apciemot savus piederīgos Londonā un pēc tam dosies pie piederīgajiem uz Vāciju Libekā. Māc. E. Pavasars Eiropā uzturēsies vienu mēnesi.

Tuvojoties rudens darbu sezonai, Hamiltonā paredzēti šādi sarīkojumi:

Sēstdien, 21. septembrī, pl. 6.00 vak. HLB rīko Sv. Michaēla zālē 213 James St. N., 9 gadu pastāvēšanas svētkus un sezonas atklāšanas balli. Programmā jaunā karoga iesvētīšana, prof. P. Ķikauka runa un priekšnesumi, piedaloties M. Zemītei, A. Skudrai un A. Mednei. Pēc priekšnesumiem deja: spēlēs Slauctāja pūtēju orķestris no Toronto. Būs pilna bufete, visi laipni aicināti .Ieeja uz oficiālo daļu un priekšnesumiem pret labprātīgiem ziedojumiem, uz visu vakaru $1,25.

Svētdien, 29. septembrī, plkst. 6.00, HLB un DV rīko filmas izrādi Rīga šodien YMCA's telpās, 79 James St., kā arī kultūrfilmas izrādi. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem sākot no $1,00. Bērniem, skolēniem un studentiem ieeja brīva.

12. oktobrī, pl. 6.00, Royal Connaught hotelī tiks atzīmēti Hamiltonas DV nod. gada svētki. Svētku runu teiks maj. Vilis Hāzners no Ņujorkas. Priekšnesumu daļā dziedās sieviešu dubultkvartets „Līga" no Toronto. Svinīgā aktā ar karogiem lūgtas piedalīties Hamiltonas latviešu organizācijas un apkārtējās DV nodaļas. Noslēgumā balle, spēlēs Babekas deju kapella.

Sestdien, 26. oktobrī ,notiks Hamiltonas latviešu skolas atklāts vakars ar teātra izrādi.

Sestdien, 2. novembrī, HLB kopā ar Hamiltonas jaunatnes pulciņu „Rota" rīko sabiedriski-kultūrālu pēcpusdienu ar izstādi Royal Connaught hotelī, Sheration un Oriental zālēs. Izstāde būs atvērta no pl. 12.00 dienā. Tiek lūgts izstādei pieteikt gleznas, izšuvumus, retas grāmatas, kokgriezumums, rotas, sudrablietas u. c. Priekšmetus izstādei pieņem no Hamiltonas, Toronto un apkārtnes. Sarīkojuma rīcības komitejā darbojas Daumants Kalva, 20 Stanley Ave., tel. JA 7-1956; Izolde Silkovska, 295 East 21 St., FU 5-3577; Vilis Rudzītis, 90 East 16-th St., FU 3-0306, un Rob. Kreišmanis, 47 Forest Ave., JA-7-5679.

Kopš 1. septembra Hamiltonas latviešu biedrībai ir sava grāmatnīca 90 East St., tel. FU 3-0306, to vada V. Rudītis. Visa grāmatnīcas peļņa tiks izlietota biedrības vajadzībām, kā bibliotēkai, skolai, apkārtraksta izdošanai u. t. t.

V. Rudzītis ir uzņēmies HLB apkārtraksta administrātora pienākumus un turpmāk iekasēs arī sludinājumu maksas. Turpmāk par sludinājumiem jāmaksā arī HLB biedriem.

Savu darbu atsācis HLB jaukts koris. Mēģinājumi notiek Lauksaimniecības biroja telpās, 16. Market St., svētdienu vakaros pl. 7.00 Lūgti pieteikties visi, kam mīļa latviešu dziesma. Diriģenta pienākumus uzņēmusies Alma Skudra-Kārkliņa. Jaunie dziedātāji tiek lūgti pieteikties pie A. Skudras-Kārkliņas, tel. JA 2-7219, un R. Kreišmaņa, JA 7-5679. Jauni dziedātāji vajadzīgi visās balsīs.

Latvijas Amerikā Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informāciju pieņem
JĀNIS GAILĪTIS,
79 SMITH AVE,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-8247

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.
Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

SAGLABĀSIM LATVIEŠA SIRD...

TIKŠANĀS AR PROF. DR. MĀRTIŅU...

10 GADOS 60 ZINĀTNISKU... DARBU

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

NAV VIENĪBAS

SAISTĪTIES PAR PRO... RU VĪNES AUGSTSK...

VAI AR RAPIERI VAR IEPAUKOT NACIONĀLO GARU?

MAINĀM ATKAL JAUNĀS GRĀMATAS PRET VECAJĀM
LATVJU GRĀMATA, P.O. Box 332, Waverly, IOwa

1957. gada 11. septembrī, 73. n-rs.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. HO 3 - 5861
118 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8 - 7798, Montreal, P.Q.
5210 VICTORIA AVE. APT. 16

PADOMJU JAUNAIS IZSŪTĪŠANAS LIKUMS

New York Times 3. septembrī ievietojis Apspiesto Eiropas nāciju asamblejas priekšsēža V. Māsēna vēstuli, kurā aizrādīts, ka jaunais padomju likums par izsūtīšanu darbos neattiecas tikai uz „antisociāliem parazītiem", kā to nostāda NYT Maskavas korespondents, bet gan ir rusifikācijas un sovjetizācijas politikas ierocis jaunpievienotajās teritorijās. Vietējiem intelligentā darba darītājiem nākas grūti atrast darbu savā zemē, jo administratīvos amatus ieņem krievi. Ja vietējais intelligents atsacītos strādāt kolchozā, pēc jaunā likuma to var nosūtīt uz Sibiriju. Tāpat, ja no Sibirijas atgriezušies ar iedragātu veselību atsacītos strādāt smagu fizisku darbu, tos atkal var izsūtīt vergu darbos.

LASĪTĀJU vēstules

RAKSTĪTAIS VĀRDS MŪS VIENO PĀRI KONTINENTIEM

Latvijas Amerikā redakcijai:
Jau veselu gadu DV Minchenes nodaļa saņem laikrakstu „Latvija Amerikā" brīveksemplāru. Šini sakarā lūdzu pieņemt sirsnīgu pateicību DV Kanadas zemes valdes pr. V. Muktu, kā šī pasākuma ierosinātāju un realizētāju, tāpat visu DV saimi Amerikas kontinentā par līdzekļiem, kā arī laikraksta redakciju un apgādu par technisko veikumu.

... mūsu trimdas saimes kopību. Liekas, ka līdz ar to pazustu arī tie daudzie kilometru tūkstoši, kas mūs šķir. Rakstītais vārds mūs vieno kopējai garīgai dzīvei.

P. Biezais.
DV Minchenes nod. prdis.

Sarīkojumu kalendārs Toronto

28. septembrī — Kazanovas mētelis DVTK.
29. septembrī — pl. 6 v., Centrālās YMCA's telpās J. Jaunsudrabiņa vakars, LPB Kanadas kopa.
12. oktobrī — TLTA Sestdienas ģimnazijas audzēkņu vakars.
13. oktobrī — Latviešu YMCA's filmas par Latviju un koncerts centrālās YMCA's telpās.
19. oktobrī Dāmu valsis — Cīkāgas teātra viesizrāde, TLB.
26. oktobrī — Latv. Medniekų un makšķernieku sarīkojums.
2. novembrī Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības biedru un ieinteresētu vakars TLB telpās.
8. novembrī Tradicionālais Mārtiņu vakars Columbus zālē, TLB un T.L Sp. klubs.
9. novembrī Mārtiņu balle — Palace Pier, DV Toronto nod., DV Sporta klubs.
23. novembrī Bostonas ansamblis viesizrāde.
7. decembrī Jāņa Norvila ērģeļu koncerts Sv. Andreja baznīcā.
31. decembrī Jaungada sagaidīšana Kolumba zālē.
31. janvārī 1958. g. Preses balle, LPB Kanadas kopa.

HAMILTONA

21. septembrī — HLB gada svētki un sezonas atklāšanas balle Sv. Michaēla zālē.
20. oktobrī — DV Hamiltonas nodaļas gada svētki.
26. oktobrī — Latviešu skolas atklāts vakars Ungāru baznīcas zālē.
2. novembrī — sabiedriski kultūrāls vakars, rīko HLB un HJP „Rota".
2. novembrī — HMMK medību sezonas atklāšanas balle.
16. novembrī Latvijas valsts neatkarības svētku svinības.
14. decembrī — Latviešu skolas eglītes vakars.

SV. KATARINES

19. oktobrī — Medību sezonas atklāšanas balle slovāku zālē, Pago un Welland ielu stūrī.
30. novembrī — Atlanta kluba telpās Vanadžu kopas gadskārtējais sarīkojums ar priekšnesumiem un dejām.

Latvijas Amerikā Hamiltonā
abonēšanas maksu, sludinājumus un informācijas pieņem
JĀNIS GAILITIS,
79 SMITH AVE,
Hamilton, Ont., tel. JA 8-8847

... nesūtītos manuskriptus saisināt. ... uzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ. ... ālem parakstītajos rakstos izteiktās domas ... viedoklim.

SAGLABĀSIM LATVIEŠA SIRDI UN ASINIS

TIKŠANĀS AR PROF. DR. MĀRTIŅU STRAUMANI

Tikai retajam latviešu zinātniekam ASV izdevies panākt iespēju ar pilnu jaudu strādāt pētniecības laukā. Starp laimīgajiem ir prof. Dr. Mārtiņš S t r a u m a n i s. Decembrī paiet 10 gadu, kopš viņš strādā pētniecības darbu Misūri universitātes Kalnu un metallurģijas institūtā kā metallurģijas pētniecības profesors.

Mūsu laikraksta līdzstrādniekam bija izdevība sastapt un iztaujāt ievērojamo zinātnieku, kuŗa autoritāte jau sen sniedzas pāri Latvijas un Eiropas robežām.

Par savām gaitām Amerikas krastā zinātnieks laipni pastāsta:

„Atrodoties Vācijā un domājot par tālāku emigrāciju, meklēju iespēju rast nodarbošanos pētniecībā, lai vērstu plašumā un dziļumā pētījumus tai nozarē, ko biju uzsācis kopš darbojos par mācības spēku Latvijas universitātē. No ASV saņēmu 3 darba piedāvājumus, no kuŗiem izraudzījos Misūri universitāti Kolombijas pilsētā. Šai universitātei Rollas pilsētiņā ir nozarojums — Kalnu un metallurģijas institūts. 1947. g. decembrī uzsāku tajā darboties kā metallurģijas pētniecības profesors. Tai pašā laikā vadu arī graduēto skolu, kuŗā M. S. un Dr. gradu iegūšanai studē daudz ārzemnieku. Mani novērojumi šais desmit gados rāda, ka ar laiku Savienotajās Valstīs var aptrūkt M. S. un Dr grada ieguvēju, jo ir vispārēja parādība, ka kolledžu beigušie, laba atalgojuma vilināti, tūdaļ pēc mācības iestādes absolvēšanas stājas darbā fabrikās, nedomājot vairs par tālākām studijām resp. augstāka izglītības grada iegūšanu. Manis vadītajā graduēto skolā lielā pārsvarā ir ārzemnieki (japāņi, ķīnieši etc.), kuŗus labprāt pieņem darbā fabrikās un rūpnīcās, ja viņiem ir M.S. grads. Ar to zināmā mērā saistīta ārzemnieku centība. Misūri universitātē studē arī daži latvieši, bet par mācības spēkiem vēl darbojas latvieši — prof. Legzdiņš un prof. Mūrnieks (tagad pensionēts).

Rollas pilsētiņā, kur atrodas mana darba vieta, ap 12.000 iedzīvotāju. Apvidus reljefs jauks, meži, ūdeņi. Arī klimats labs. Tuvākais latviešu centrs ap 100 jūdžu attālā St. Luis pilsētā ,kur mīt ap 60 latviešu.

Sākumā tur bija manāms darbīgums, iegriezās mākslinieki un tautiešu draudzi apciemoja pašu mācītāji. Tagad vērojama aktīvitātes samazināšanās.

10 GADOS 60 ZINĀTNISKU DARBU

Esmu simtprocentīgi koncentrējies pētniecības un zinātniskam darbam, un šajā virzienā var runāt par ievērojamiem sasniegumiem un plašajām iespējām šinī nozarē. Protams, sekoju arī tautiešu dzīvei visos kontinentos un politiskajai aktīvitātei, par cik tā atspoguļojas mūsu pašu presē.

Desmit gados šinī krastā esmu varējis sagādāt ievērojamu devumu zinātniskajai literātūrai. Šai laikā esmu sarakstījis ap 60 darbu, kas publicēti pirmklasīgos zinātniskos izdevumos, kuŗi izplatīti arī tālu ārpus Amerikas robežām, izpelnoties ļoti atzinīgas atsauksmes. Bez tam man ik gadus bijusi iespēja piedalīties starptautiskos zinātniskos kongresos. Šogad biju internacionālajā kristallografu kongresā Montreālā, kur piedalījās arī padomju zinātnieki 10 vīru sastāvā, galvenokārt komūnisma varas laikā izauguši krievu zinātnieki. Manuprāt viņu līdzdalība starptautiskajos kongresos nemaz nav apsveicama, jo atzīstu, ka viņi šajos kongresos ierodas ne attiecīgas zinātnes intereseti, bet gan, lai savām vajadzībām izzondētu kaut ko tādu, kas noderīgs un izmantojams komūnisma varas stiprināšanai (bruņotajiem spēkiem, kaŗa rūpniecībai, saimniecībai etc.)"

Kad ieminos par Ročestras universitāti, kuŗas prezidents jau divi reizes organizējis starptautisku kongresu fiziķiem ar padomju zinātnieku piedalīšanos, profesors to kvalificē par kļūdainu soli. (Kā zināms, šie kongresi izraisīja daudz protestu un apspiesto nāciju pārstāvju aprindām, kur arī latvieši bija aktīvi. — A.S.)

Bez tam profesors piedalījies ļoti ievērojamā elektroķīmiķu kongresā Vašingtonā, D. C., kur lasījis referātu, pēc kam saņēmis no Naval Research Laboratory metallurģijas nodaļas aicinājumu piedalīties ar referātu šinī iestādījumā. Tas savā plašumā un nozīmībā ir ļoti ievērojams — tajā strādā 3.000 zinātnieku un pētnieku. Kā trešo aicinājumu šogad saņēmis no N. rūpnīcas Ročestrā, kur šī uzņēmuma vadošajiem darbiniekiem un laborantiem lasījis referātu par interesantu un aktuālu temu.

SAISTĪJIES PAR PROFESORU VĪNES AUGSTSKOLĀ

„Tā katru gadu", saka profesors, „piedaloties starptautiskos kongresos, rodas jaunas ieceres, nodomi un mēģinājumi. Faktiski pašreiz atrodos tāla ceļa jūtīs. Tā sākums meklējams pirms kāda laika, kad Vīnes Techniskās augstskolas prof. Hohns, pazīdams mani kā speciālistu X-staru un titāna nogulsnēšanas jautājumos, aicināja uz Vīni vadīt Techniskajā augstskolā pētniecisko darbu un lasīt lekcijas. Es šo aicinājumu pieņēmu,gan ar vienu noteikumu — braukšu turp, kad krievi būs atstājuši Austrijas territoriju. Paldies Dievam, tas arī notika un esmu ļoti priecīgs par iespēju nokļūt šai ievērojamā Eiropas un pasaules pilsētā. Ar valsts atbalstu resp. American Educational Commision (Fuldright) saņēmu komandējumu uz 10 mēnešiem. Uz Vīni dodos pa jūras ceļu uz Angliju, tad Franciju. Sajās zemēs pievienosies zinātnieku un interesentu grupa 30 cilvēku sastāvā, ar kuŗiem tad došos uz Vīni. Saprotams, bez zinātniskās darbības atļaušos vērot arī nemirstīgās Vīnes daudzās un slavenās mākslas nozares."

Jautāts par latviešu jaunatnes centību, profesors to vērtē ļoti atzinīgi. Tieksme pēc augstākās izglītības ir liela un panākumi teicami, jo ievērojams procents beidz augstākās mācības iestādes, pie tam ar uzslavu. Tāpat trimdā aug un veidojas arī latviešu zinātnieku jaunā paaudze: ievērojami daudz studijas beigušo turpina izglītību, kā arī saistās augstāko mācības iestāžu paidagoģiskajā darbā.

DEGOŠĀKAIS JAUTĀJUMS MŪSU TAUTAS NĀKOTNE

Latviskuma saglabāšana trimdā ir otrs svarīgs jautājums, kas jo tuvs profesora latviskajai sirdij un prātam. Viņš atzīst, **ka mūs nevarēs asimilēt, ja mūsos pukstēs latvieša sirds un pulsēs latvieša asinis,** kam gan vajadzīgs arī stimulētājs spēks. To dos latviešu literātūra, skolas, draudzes un nacionāli nozīmīgas organizācijas. Jāsekmē to darbība. Sasāpējušajā latviešu skolu jautājumā profesors domā, ka neveiksmju cēlonis meklējams vienīgi bērnu vecākos, kuŗus pārņēmušas materiālās intereses, nevaļa, pārstrādāšanās un kūtrība sava bērna latviskajā audzināšanā. Ja paši vecāki nevar vai negrib piespiest savus bērnus domāt, rakstīt un runāt latviski, tad nelīdzēs ne sabiedrības mudinājumi, nedz preses raksti, ne arī mācītāju rosinājumi.

Gluži dabiski, ka atsevišķi izkliedētās latviešu ģimenes spiestas iestāties sveštautiešu draudzēs .Bet par to nav pamata gausties, ja šie latvieši patur savu latvisko sirdi un dzīves ziņu.

Viskarstāk degošais jautājums ir — tautas nākotne, atzīst profesors. Kad pirms desmit gadiem, iebraucot šai krastā profesora dzīves biedre informēja amerikāņu sabiedrību par Latvijas postu un nelaimi, viņai nācies piedzīvot un dzirdēt rūgtus norādījumus no klausītāju puses .Kā toreiz, tā arī tagad vēl nav politiskās skaidrības. Profesors izsakās, ka amerikāņu zinātnieki un pētnieki, ar kuŗiem viņam diendienā nākas sastrādāt, ir gan apdāvināti un labi kollēgas, bet tiem ir pārāk maz politiska skatījuma un īstenas sapraŝanas par komūnismu. Skaidrība te ataust ļoti lēnām un dzimst lielā skepsē.

„Ietekmēt amerikāņu sabiedrību un reizē sekmēt cīņas iedegšanos mūsu brīvības labā, vienīgais ir — par komūnisma vardarbību sūtīt autentiskus izklāstus amerikāņu valstsvīriem un mācītājiem. Sevišķi pēdējiem liela nozīme sabiedriskās domas noskaņošanā.

Taču beidzot arī Latvijas jautājums ietverts un gruzd pasaules sarežģījumu kompleksā. Kad to sāks efektīvi un izšķirēji risināt, tad pienāks arī mūsu kārta. Bet līdz tam mums jābūt politiski modriem, darbīgiem iespējamības robežās un pārliecinātiem, ka katra vardarbība un terrors agrāk vai vēlāk sairst", profesors nobeidz savu domu gājienu.

A. S.

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

NAV VIENĪBAS

Vienības laikmeta saucējas partijā — Zemnieku savienībā nav arī trimdā vienības. Partijas līderis Ādolfs Klīve neieredz Alfrēdu Bērziņu, bet līdera amata pretendents Alfrēds Bērziņš neieredz Ādolfu Klīvi. Uz āŗieni, protams, viss ir vislabākā kārtībā. Brīvajā Latvijā pirms 15. maija apvērsuma Zemnieku savienībā bija divi nogrupējumi: korporāciju un rustikāņu piekritēji. Kamēr partijas korporāciju nogrupējumā trimdā valda vienība, rustikāņu virziena pārstāvji — A. Klīve un A. Bērziņš nesaprotas.

VAI AR RAPIERI VAR IEPAUKOT NACIONĀLO GARU?

DV dienās Bostonā svētku runā, pieskaroties jaunatnes problēmai, izskanēja doma, ka akadēmiskās organizācijas būtu tās, kam latviešu jaunatne būtu audzināma nacionālā garā, bet korporācijās iestājoties maz jauniešu. Tas esot tādēļ, ka korporācijas „ar rapieri grib iepaukot jauniešos dzimtenes mīlestību."

Vispirms maza statistika. Brīvajā Latvijā ceturtā daļa no studentiem bija korporāciju locekļi. Arī trimdā no apmēram 2000 reģistrētiem latviešu studentiem 500 ir iestājušies korporācijās, tātad, ceturtā daļa tāpat.

Latviešu korporācijas nemaz neuzņem katru studentu, bet notiek izlase. Un izlasa tos, kam nevis nacionālais gars un dzimtenes mīlestība ir „jāiepauko", vai nu ar rapieri, vai bez tā, bet tos, kas jau ir nacionāli noskaņoti un jau pašā sākumā grib palikt uzticīgi Latvijai un mīl dzimteni par visu vairāk. Paukošana attīsta vīrišķību un drosmi, un tās latvietim vajadzīgas dzimtenes mīlestības apliecināšanai darbos.

Saturns

MAINĀM ATKAL JAUNĀS GRĀMATAS PRET VECAJĀM

Par pilnu vērtību maināin agrākos trimdas izdevumus pret jaunām grāmatām. Piesūtiet sarakstus, nosūtīsim jums savus.

LATVJU GRĀMATA, P.O. Box 332, Waverly, IOwa, USA.

Progresīvi - konservātīvie organizējas

(NCP) Spadainas iecirknī Toronto formējas jauna progresīvi konservātīvo apvienība, kuŗas prezidents ir Stans Hils (Stan Hill), viceprezidents Šeldons Terks (Sheldon Taerk), sekretāre Džūna Andersona (June Anderson), kasieris Al. Finkelšteins.

Spadainas iecirkni Federālajā valdībā Otavā reprezentē Čarls E. Rī (Charles E. Rea, M. P.), Ontario privinces valdībā Bellvūdas iecirkni reprezentē Džons E. Jaremko, M. P. P., un St. Andrjū iecirkni reprezentē Allans Grosmans, M. P. P.

Visi augšminētie reprezentanti ir labi pazīstami jaunkanadiešiem kā to interešu aizstāvji. Visiem Kanadas latviešiem vēl droši vien ir palicis atmiņā notikums, kad Jaremko norāva sarkano karogu Toronto pilsētas valdē, jo vienu laiku Toronto pilsētu reprezentēja arī komūnisti. Tāpat arī pārējie augšminētie progresīvi-konservātīvās partijas locekļi ir dedzīgi pretkomūnisma cīnītāji.

Trimdinieku pārdomām

KOMENTĀRS PAR SVARĪGIEM AMATIEM

Kad sāka darboties Apspiesto Nāciju asambleja, ko nepārtraukti ar panākumiem vada Dr. Vilis Māsēns, tad tālredzīgākie politiķie vērotāji izteica bažas, ka, asamblejas darbam veršoties plašumā, sāks bālēt un mazināties nacionālo brīvības komiteju darbs. Tas tagad sāk piepildīties. Brīvās Eiropas komiteja, kas financē brīvības komitejas, jau atrāvusi līdzekļus dažām komitejām. Paldies Dievam, Komiteja Latvijas brīvībai nav to vidū un, ceram, ka baltiešu komitejas būs pēdējās, kam apraus līdzekļus.

Bet Komitejas Latvijas brīvībai darbu ietekmē citi apstākļi. Daži Brīvās Eiropas komitejā locekļi uzskata, ka apspiesto tautu atbrīvošana varēs notikt tikai pēc ilgākiem gadiem, ja apspiestajās tautās, sevišķi Krievijā pašā, nenotiek sacelšanās un Kremļa varas nokratīšana ar varu. Arvien vairāk apspiesto tautu jaunā paaudze ASV pieņem ASV pilsonību. Bet viens no priekšnoteikumiem iecelšanai par locekli nacionālās brīvības komitejās ir attiecīgās valsts pilsonība. Komitejas Latvijas brīvībai locekļi ir Latvijas pilsoņi. Tad nu Brīvās Eiropas komitejā spriež tā: ja apspiesto tautu atbrīvošana ir ilgāku gadu jautājums, vai tad nebūtu lietderīgāki tagad izdarīt locekļu pārmaiņas nacionālās komitejās, ieceļot gados jaunus locekļus, lai tie varētu nodzīvot amatā līdz viņu zemju atbrīvošanai, un kamēr tiem vēl ir nacionālā pilsonība?

Komitejā Latvijas brīvībai ir tikai viens jaunās paaudzes pārstāvis — O. Rancāns, pārējie visi vecāki par 50 gadiem. Abi Ādolfi — Bļodnieks un Klīve tuvojas sirmam vecumam.

Komitejā Latvijas brīvībai tuvojas atkal priekšsēža vēlēšanas, kas var radīt krīzi. Dr. V. Māsēns ir pārpilnām aizņemts Apspiesto nāciju asamblejas vadībā un pret viņu vēl arvien zināmās partiju aprindās turpinās aizklāta opozīcija, kas Māsēnu grib „noēst", Dr. V. Māsēns tādēļ nevēlas priekšsēža amatu brīvības komitejā. A. Bērziņš ieņem algotu vietu Brīvās Eiropas komitejā un tādēļ nevar uzņemties KLB vadību. K. Dziļleja atrodas Stokholmā. O. Rancānam galvenais darbs ir privātā uzņēmībā, un tādēļ viņš laika trūkuma dēļ nevēlas pildīt svārīgo priekšsēža amatu, un vieta KLB viņam paliek tikai kā blakus amats, kuŗu viņš pilda savas partijas uzdevumā. Paliek A. Klīve un V. Hāzners. Vienam no viņiem būs jāuzņemas priekšsēža amats, ja viņiem neizdodas pierunāt A. Bļodnieku palikt arī turpmāk amatā.

Ja Komitejā Latvijas brīvībai ir šādi apstākļi, tad tiešām ir pēdējais laiks tur izdarīt personālas pārmaiņas,lai komitejā strādātu tikai tādi, kam tas ir vienīgais un galvenais darbs, bet nevis „starp citu".

Saturns

SAVIENOTĀS VALSTIS

ŅUJORKA

● Augusts Raņķis Binghamtonā izcīnīja Ņujorkas valsts meistara titulu šachā. 10 spēlētāju konkurencē viņš uzvarēja visās 9 spēlēs, kas ir rets notikums šacha dzīvē. Otrās vietas ieguvējs filipīnietis Kampomanes ieguva tikai 6,5 punktus, paliekot 2,5 punktus aiz Raņķa. Raņķis Latvijā bija Kurzemes meistars, bet trimdā Vācijā — angļu joslas latviešu meistars. ASV Raņķis savu šacha karjēru atjaunoja tikai 1956. gadā, kad Ņujorkas valsts meistarības turnīrā izcīnīja 2. vietu. Raņķis ir Ņujorkas Baltiešu šacha kluba prezidents un arī uzvarētājs pirmā kluba meistarības turnīrā.

● Darba nedēļas nogalē Katskiļu kalnos ev. lut. draudzes īpašumā noslēdzās bērnu un jauniešu vasaras nometne. Nometne bija sadalīta 4 periodos, tās vadītājs bija V. Klīve. Starp daudziem nometņotāju pasākumiem bija pašu bērnu pierakstītais un illustrētais žurnāls rotātora technikā. Iznāca vairāki numuri, kas atspoguļoja nometnes ēnas un saulainās puses. Par redaktoriem - padomdevējiem darbojās vadītāji Gunārs Šmits un Jānis Klāvsons. Žurnāls saucās: „Nometnes taure".

Turpat darba svētku nedēļas nogalē notika skautu un gaidu vadītāju nometne, piedaloties pašreiz aktīvajiem un neaktīvajiem skautu un gaidu vadītājiem un vadītāju vietniekiem.

POKIPSIJA (N. Y.)

● Vietējās luterāņu draudzes mācītājs A. Šreibers nokristījis Jāņa un Benitas Vimbu pirmdzimto — meitu Brigitu Lindi. —

KLĪVLENDA

● Klīvlendas latv. b-ba kļūst populāra ar ārkārtas biedru pilnsapulcēm: šovasar tādas notikušas jau divas — pēdējā 25. augustā, kuŗā piedalījās 97 biedri. Tā kā statūti nosaka ,ka pilnsapulci var pieprasīt 1/10 no biedriem, tad saprotams, ka 16 parakstus nav grūti dabūt. —

Ir noorganizējusies cilvēku grupa, kas cenšas jaukt koncertapvienības darbu un cīnās pret visu Klīvlendas organizāciju apvienošanos „Sadarbības centrā" Lai šos mērķus reālizētu, daudzi pūlas iekļūt KLB valdē un revīzijas komisijā, zvejojot balsis pat ar anonīmiem ķengu rakstiem („vienotie latvieši".)

Klīvlendas latv. b-bas biedri uz to reaģēja tādā veidā, ka vispirms pieņēma koncertapvienības priekšnieka dziedoņa Dr. J. Kļaviņa priekšlikumu — svītrot no pilnsapulces darba kārtības koncertapvienības un sadarbības centra jautājumus, jo šīs lietas jau izdebatētas trijās pilnsapulcēs — līdz aptnikumam. — Jaunajā valdē „vienotie" spēja iedabūt tikai vienu savējo, tāpat revīzijas komisijā. Visvairāk balsu (53 resp. 52) dabūja DV valdes loceklis V. Zemesarājs, Dr. J. Kļaviņš un līdzšinējais b-bas priekšnieks K. Petrovskis, viņiem seko Viļumsons, Karnītis, Baumanis, un kā pēdējais — Rūdolfs Krūmiņš.

Sapulces sīkumi lasītājus parasti neinteresē, var tikai slavēt Jēk. Ūdra veiklo un noteikto sapulces vadīšanu, apkaŗojot jau sākuma dīglī asumus un personīgos apvainojumus. —

Kā īpašu kuriozu var atzīmēt gadījumu, kad sapulce saņēma asu protestu par š. g. 14. jūn. aizvesto piemiņas aktu, kur priekšnesumos esot bijušas „kaildejas." Iesniedzējs ar domu biedriem šinī aktā nebija redzami, bet tagad uzbrūk rīkotājiem (visas trīs Balt. nācijas kopā) par pasaulslevenās igauņu baletdejotājas — Ellas Ilbak'as piecām rakstūrdejām par temati „variācijas par sāpēm un ciešanām". Ir jau rakstīts, cik dziļu iespaidu atstāja skrandās tērptā Ilbaka — komentāri te lieki, ja Ilbaku izmanto kā aizsegu citiem mērķiem un nolūkiem. —

Kad „vienotie" redzēja vēlēšanu cīņu galīgi zaudētu un pirms sapulces beigām sāka atstāt telpas, tad kā atvadu sveicienu sapulce saņēma uzsūtīto amerikāņu policiju, kurai bija ziņots, ka notiekot kaušanās ...

Tik tālu nu mēs Klīvlendā esam tikuši ...

Rodas iespaids, ka arī turpmāk netiks taupītas pūles sabiedriskā darba jaukšanai un nomelnošanai. Neatbildēts paliek jautājums — Vai „vienotie" ir apdomājuši, kam viņi īsti kalpo?

● Tuvojoties sabiedriskās aktīvitātes sezonai, Klīvlendas literārā kluba valde 1. septembrī noturēja sēdi, pārrunājot turpmākās darbības jautājumus. Tā kā divi valdes locekļi — Andr. Ezergailis un Inta Miške pēc laulībām pārcēlušies uz Ņujorku, tad valdes pr-ks A. Briedis aicināja valdes darbā atpakaļ K. Smiltāru (kasieris) un J. Kalnieti (sekretārs). Abi pieminētie savus pienākumus jau uzņēmušies, saisinot norunāto „atpūtas" laiku. —

Kādā no tuvākām nedēļas nogalēm paredzēts kluba biedru izbraukums zaļumos ar amerikāņu teātra izrādes apmeklēšanu. Katru mēnesi būs viens referātu vakars. Referenti šogad būs: K. Priede, K. Avens, J. Kalnietis, E. Tālnora, A. Brastiņš, Z. Upatniece, K. Miške. Bijušais kluba pr-ks Konst. Miške, kurš ilgus gadus darbojies Valtera un Rapas firmā, pieteicis referātu „Kā top grāmata', Kārlis Avens — „Jaunatne mūsu literātūrā" un J. Kalnietis — „Dzeja un dzejnieki okupētajā dzimtenē", bet pārējie temati vēl nav skaidri formulēti.

Septembra beigās paredzēts publisks sarīkojums — rakstnieka J. Jaunsudrabiņa vakars ar referātu, mazu koncerta daļu un — Liliju Štengeli, kas savam apjūsmotāju milzīgajam pulkam ar pilnām tiesībām drīkst pieskaitīt arī Klīvlendas latviešu jauno audzi — pat līdz bērnu gadiem. —

Ziemā paredzētas ekskursijas pa Klīvlendas mākslas mūzejiem architekta — gleznotāja R. Āboliņa vadībā, bet pavasara pusē cerama Knuta Lesiņa viesošanās lielajā gadskārtējā sarīkojumā.

Klubs priecāsies arī par jauniem biedriem un interesentiem. Informāciju sniedz valdes locekļi J. Ezergailis, Velta Ruble, K. Smiltāns, J. Kalnietis un pr-ks A. Briedis, kuŗa adrese ir — 1863 Charles Rd., tel. LI 1-8205. —

GRAND RAPIDI

● Skolotāja Marija Lesniece š. g. 14. augustā visā klusībā savu piederīgo vodū atskatījās uz 65 nodzīvotiem mūža gadiem. Aktīvās skolotājas gaitas viņa tagad izbeigusi, bet joprojām turpina dzīvi interesēties par dažādām jaunatnes problēmām un izglītības lietām trimdas gaitās.

● Ārsts-leitnants zobu slimībās Arnolds Rupmejs devies uz Teksasu Sant Antoni pilsētu izpildīt aktīvo kaŗadienestu ASV bruņotajos spēkos.

● Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudzē kristīta Karina Mateusa, Viļa un Ilzes, dz. Hermanis, meita.

● Uz Luterāņu federācijas 3. lielsanāksmi Mineapolē bija izbraucis arī vienības draudzes mācītājs Jānis Lazda.

● Dāvja ģimene un J. Mačs pārcēlušies no Z-Karolainas uz dzīvi Grand-Rapidos. Rēķina, ka latviešu skaits Grand Rapidos tagad aptuveni pieaudzis līdz 1200.

● Sabiedriskās rosmes ziņā vasaras periodu šejienes latviešu kolonijā var atzīmēt par klusu, vairāk dzīvots pie ūdeņiem un rīkoti dažādi izbraukumi. Izbraukumu zaļumos pēdējā laikā bija rīkojuši arī teātra ļaudis, lai papriecātos un izklaidētos. Daži gan neaizmirsa cilāt arī „dienesta lietas" un domā ķerties pie kādas lugas sagatavošanas. Tā tikpat kā izraudzīta, vēl jāvervē tikai aktieru sastāvs. Pati latviešu biedrība, pie kuŗas teātra kopa pastāv, domājusi par bazāra rīkošanu septembra vai oktobra mēnešos.

KALAMAZU

● Latviešu sestdienas skola, kuŗas vadītājs ir dzejnieks Arturs Kaugars, uzsāks kārtējās mācības sestdien, 14. septembrī, plkst. 1,45 p.p. draudzes mājā, 828 S. Rose ielā. Nākošā mācības gadā kā jaunus audzinātājus domāts piesaistīt Ģirtu Kaugaru, Lalitu Lāci, M. Paudrupu un J. Zuiku. Mācībās liels atvieglinājums būs pag. gadā iegādātie divi projekcijas aparāti — lielā elektriskā Latvijas uzskatamības karte, 5 skolas tāfeles u. c. Bērnu vecāku sanāksme notiks 14. septembrī, plkst. 4,45 p.p. draudzes mājā.

● Kalamazū ev. - lut. draudzē, 22. septembra dievkalpojumā kā viesis piedalīsies māc. Kr. Hermanis no Grand Rapidiem un 13. oktobrī, Pļaujas svētku dievkalpojumā māc. E. Rozītis no Vācijas. Māc. A. Piebalgs kristījis E. un I. Dāvidsonu dēlu Arni Jēkabu.

GRAND HEVENA (MICH.)

● ALA's kopai Grand Hevenā mainījusies vadība: priekšnieks tagad ir arch. Kr. Grants, bet locekļi agr. K. V. Liepiņš un A. Lazdiņš. Revīzijas komisijā — A. Virsis, A. Šūpulnieks un J. Gailītis. A. Visris ar ģimeni un A. Šūpulnieks kļuvuši jaunsaimnieki, jo iepirkuši neapbūvētus zemes gabalus 9 jūdžu attālumā no Grand Hevenas. Pirmie ieguvuši 20, bet pēdējais 10 akru. Iebūvieši savās saimniecībās sākuši jau rušināties, pavadot tajās nedēļas nogales. Darba apstākļu ziņā Grand Hevenā vērojama uzlabošanās.

V. Z.

TIKŠANĀS AR PĀRBĒDZĒJIEM...

(Pārnesums no 1. lpp.)

padomju presē tik daudz tagad raksta, pārbēdzēji pastāsta, ka tās spēj uzbūvēt tikai nedaudzi labāk situētie, pa lielākai daļai partijai tuvāk esošie. Pašam jāiemaksā 10.000 rubļi un tad tiek celta mājiņa 50.000 rubļu vērtībā. „Bet", saka stāstītājs, „šīs mājiņas nav nekas līdzīgs tām, ko esam jau redzējuši Zviedrijā." Un kad vēlāk A. Muchka runā par pārbēdzēju darba izredzēm un stāsta, kādi kuŗā vietā ir dzīvokļu apstākļi, pieminot, ka tur un tur ir gan dzīvokļi ar vannas istabu, bet citi apstākļi nav tik izdevīgi, kā kādā citā vietā, tad visi pārbēdzēji saskatās un nosmīn: „Ar vannas istabu! Pie mums esam laimīgi, ja tiekam pie kādas puslīdz jēdzīgas gultas vietas!"

Visi četri pārbēdzēji apliecina, ka gar jūrmalu pastāvīgi dažurē patruļlaivas, kas uzmana ikkatru kustību. Gandrīz katru pusgadu tiek nomainīts zvejlaivu personāls, lai ļaudis nepagūtu savā starpā tuvināties un viens otram uzticēties. Varbūt vēl tikai pāris mēnešus vēlāk pārbēgšana nebūtu varējusi izdoties.Boļševiki ir ārkārtīgi vērīgi pret visu, kas okupētās Latvijas ļaudis var vest kontaktā ar kādām citām zemēm, pat ar tā saucamām „tautas demokratijām" Tā vasarā, kad bija paredzēta ekskursija uz Čechoslovakiju, visus latviešus, kas pieteica savu līdzbraukšanu, ļoti cieši pārbaudīja. Vispār, ja kādam ārzemēs ir kādi radinieki, tiem katēgoriska noraidīšana tikpat kā nodrošināta, ja tas neattiecas uz kādiem sevišķi partijai uzticamiem ļaudīm.

Visur priekšgalā tagad tikai krievi un krievi, sevišķi pilsētās, kur krievu skaits, salīdzinot ar latviešu skaitu, ir 25% pret 75% krievu. Tāpat darbs šajā „strādnieku valstī" nesagādā nekāda prieka, jo tas nav normāls cilvēka darbs, bet izdzīšana šī vārda vislaunākā nozīmē. Piemēram, zvejniekiem draud pat smagi sodi, ja nav sazvejota vajadzīgā norma. Un arī ja tas izdodas, kvotu pat pārsniedzot, prieka maz, jo, kā stāsta Skude, viņš reiz saņēmis 1200 rubļus lielu prēmiju par normas pārsniegumu, bet tūdaļ dabūjis parakstīties uz valsts aizņēmumu par 2000 rubļiem! Un atteikties no aizņēmuma obligācijas pirkšanas neviens lai neiedomājas!

Pārbēdzēji nevar vien beigt brīnīties un izrādīt nepārprotamu prieku, kad stokholmieši ar viņiem kopā aprēķina, ko par mēneša algu spēj nopirkt zviedru strādnieks un ko strādnieks Latvijā. Piemēram, zābaku pāris Latvijā maksā 350 rubļu, tātad par viena mēneša algu, apm. 6 — 700 rbl., strādnieks var nopirkt nepilnus divus pārus zābaku, kamēr Zviedrijas strādnieks par mēneša algu, apm. 900 kronām, var nopirkt, maksājot par pāri 40 kronas, 25 pārus; tāpat ar uzvalkiem. Palabi uzvalki, pie tam daudz zemākas kvalitātes kā tie, kas viņiem jau bija mugurā (Zviedrijā doti), maksā apm 2000 rbļ, t. i. par vienu uzvalku strādniekam jāstrādā apm. 3,3 mēneši, kamēr zviedru strādnieks par viena mēneša algu — 900 kronām — dabū 3,7 uzvalkus, apmēram 240 kronas gabalā, u. t. t.. Par visim šiem salīdzinājumiem mūsu tautieši no dzimtenes tikai galvas vien grozīja ar priecīgu pārsteiguma izteiksmi sejās.

Patlaban par viņiem rūpējas Zviedrijas lavieši, lai viņi tiktu drīzāk pie darba un pie ienākumiem, un ar savu darba algu pārliecinātos, kāda ir starpība starp dzīvi „netaisnības un strādnieku izmantošanas zemē" Zviedrijā un „jau piepildītā sociālsma" zemē aiz dzelzs priekškara. Viņi visi izsaka vēlēšanos, kaut varētu dzīvot visi etri kopā vienā pilsētā, vismaz kamēr sarod ar vietējo dzīvi un apgūst zviedru valodu.

No Stokholmas pārbēdzēji ierunāja raidījumu Minchenes raidītājam, no kurienes bija ieradies redaktors Artūrs Strautmanis.

Beidzot pārbēdzēji liek brīvās pasaules latviešiem pie sirds pārāk nedaudzināt dažkārt pavisam nepārbaudītās ziņas par to, kā jādzīvo un ko domā latvieši dzimtenē. „Lai trimdinieki dara savu darbu pēc viņu labākās apziņas, jo tas dzimtenei palīdzēs daudz vairāk."

Vēl jāpiemin, ka pārbēdzēji neslēpj, bet pat ar zināmu rūgtumu pārmet brīvās pasaules noteicējām valstīm neticamo vienaldzību pret apspiesto tautu dzīvajiem cilvēkiem, jo tāda izturēšanās ar katru dienu vairāk mazina uzticību brīvās pasaules valstīm un to vadītājiem, kas var nākt par ļaunu pašai brīvajai pasaulei. Okupēto zemju iedzīvotāju pacietības mērs ir pārpilns, bet pārāk vieglprātīgi brīvās pasaules ļaudis spriež par apspiesto tautu iespējām sacelt revolūcijas un nemierus, kādi gan ir iespējami, bet tikai tad, ja visi brīvību un cilvēku un tautu tiesības mīlošie ļaudis visā pasaulē turētos kopā un ietu vienā kopējā cīņā pret boļševistisko varu.

A. V.

CEĻA VĀRDI

Labāk uztici klintīm, ne cilvēkiem iekšējas kaites. Svēti tās paauklē, bet cilvēku žēlums ir mēms.

Auseklis

☆

Pazemošanās Dieva priekšā cilvēkam iemāca pazemību visu citu vērtību priekšā. Parāda viņam īsto vietu starp citām parādībām un citiem cilvēkiem

Edv. Virza.

☆

Par sevi mēs nezinām gandrīz nekā, par citiem — gluži nekā, nezināšana rada mūsu mieru, māņi — mūsu laimību.

Anatols Franss.

STĀVOKLIS IR ĻOTI BĒDĪGS

TRIMDAS SKOLA. SKOLOTĀJU UN VECĀKU ŽURNĀLS. STOKHOLMĀ, 1957.

Šis žurnāls šogad ar savu 10. n-ru iegāja savā ceturtajā gadagājumā. Nupat iznācis tā 11. n-rs, kas ir šī gada 2. n-rs, un uz gada beigām šogad sagaidāms vēl viens, šī gada 3. n-rs.

Ir cilvēki, skolotāji un vecāki, kas to gaidīt gaida un ir no sirds pateicīgi, ka mums ir tāds žurnāls ,kas katrā numurā sniedz kaut ko, kas sirdi stiprina, palīdz audzināšanas darbā mājā un skolā un palīdz arī — dzīvot. Zinu bijušos skolotājus, kas trimdā vairs skolā nestrādā, bet savu skolotāju žurnālu tomēr labprāt lasa, jo tā viņi jūtas labi. Par tiem, kas vēl arvienu strādā par skolotājiem, jāsaka: Viņiem šis žurnāls — nepieciešams.

Reti iznāk „Trimdas Skola', tikai trīs reiz gadā. Ka tik reti, laikam līdzekļu trūkuma dēļ. Par žurnāla izdevējiem gan uzrādītas spēcīgas organizācijas: ALA's Kultūras birojs (ASV), LNAK (Kanadā), LAA Kultūras fonds (Austrālijā), gan arī 3 mazāk spēcīgas organizācijas, un tomēr... Interesanti kādreiz būtu dzirdēt, ar kādām summām katra no šīm organizācijām žurnālu atbalstījusi, cik eksemplāru izplatījusi?

Ļoti svarīgi zināt, cik katra no šīm organizācijām atbalstījuši žurnālu ar rakstiem. Nevaru ieskatīties redakcijas portfelī tomēr man ir aizdomas, ka tas būs patukšs. To, piemēram, secinu no tā, ka 11. n-rā ievietoti daži raksti, kas jau agrāk iespiesti citos periodiskajos izdevumos, piem., Ziedoņa Landava atklātā vēstule „mīļajam profesoram, mīļajam draugam" Ed. Pētersonam, N. Vīksniņa recenzija par P. Dreimaņa sastādīto latvju tautas vēsturi papildskolām un pašmācībai, un, varbūt vēl dažs cits.

Ir jau grūtības redakcijai ar piemērotu rakstu sadabūšanu. Tā, piemēram, šinī pašā numurā bijis nodomāts iespiest vairāku autoru domas par jautājumiem: 1) Kā pieklūt bērnu sirdīm? un 2) Kas no mūsu vēstures, mākslas un kultras u. t. t. varētu interesēt un saistīt mūsu jauniešus, lai tad šo numuru izdot jau pavasarī, bet tagad redzam, ka par pirmo jautājumu rakstījusi tikai E. Upatniece un par otra H. Kreicers, un numurs iznācis tikai tagad, rudens sākumā.

Vēl daži vārdi par šī numura saturu. Ir rakstītāji, kas mēģinājuši trimdas skolu tikai nokritizēt. Tiem es nevaru pievienoties. Lasu žurnālu ar lielu interesi un atrodu tanī daudz kā, kas var man un, domāju, arī daudziem citiem labi noderēt.

Šai numurā, piem., ir P. Dreimaņa Vēstures stundas konspekts trimdas papildskolām par latvju senču ieceļošanu un novietošanos; tālāk Artura Kaugara raksts Mūsu trimdas skolas pamatproblēmas, no kura gribētos, cita starpā, atzīmēt domu: „Latviskā ievirze ir pirmais trimdas skolas mērķis. Ja izdotos izaudzināt jauno audzi par latviešu valodas runātāju, latviešu laikrakstu un grāmatu lasītāju, par tādu, kam tīkami pabūt latviešu sabiedrībā — tad trimdas skola būtu veikusi visu, un dzīva latviešu trimdas sabiedrība varētu eksistēt un augt tālos nākotnes gados..."

No turpmākajiem šī numura rakstiem atzīmēšu E. Upatnieces — Lasītmācīšanas problēma, J. Siliņa — Skolu mūzejs patstāvīgajā Latvijā, vairāku autoru rakstus par latviešu skolām trimdā, kur citu starpā lasāmi kāda latviešu skolas vadītāja ASV vārdi: „Stāvoklis ir ļoti bēdīgs. Es šaubos, vai visi vairs saprot, par ko klasē pārrunājam. Mēs gribētu tikai, lai bērni var ar saviem vecākiem latviski sarunāties." —

Interesants Zariņu Jāņa raksts — Materiāli latviešu valodas mācībai (par skaņām, burtiem, alfabētu). Tālāk seko rakstiņi par trimdas skolām Balaratā (Austrālijā) un Kanadas Londonā, par mūža sējējiem tautas druvā (arhibīskapu T. Grīnbergu, Indriķi Rītiņu, Ed. Pētersonu, A. Tikiņu), mūžā aizgājušajiem (mācītāju un skolotāju J. Ozolu, mācītāju un skolotāju J. Ramani un skolotāju Ed. Līdumu, par izcilo latvju paidagogu E. Līcīti (turpinājums), par skolotāju organizācijām un konferencēm Vācijā un Austrālijā. Ir recenzija par P. Dreimaņa vēstures grāmatu. Recenzijai pievienotas arī autora piezīmes. Žurnāla pēdējā lappusē ziņas par okupētās Latvijas skolu, kas ņemtas no informācijas biļetena „Okupētā Latvija."

Žurnālā bez jau minētajiem ir arī vēl daži citi raksti.

Gribu vēl piezīmēt ,ka žurnālā iespiests arī 3 lappušu garš raksts par Viduszviedrijas sestajiem latviešu bērnu svētkiem ko sarīkoja pirms divi gadiem. Pēc tam ir sarīkoti vēl septītie bērnu svētki pag. gadā un astotie šogad, tad nu varēja sagaidīt, ka šinī numurā būs iespiests raksts par šogad notikušajiem astotajiem bērnu svētkiem. Ka tāds nav ievietots, bet gan par 1955. gadā notikušajiem, tas man liekas dīvaini.

Nobeigt šo rakstiņu par Trimdas Skolu man gribētos ar Zariņu Jāņa uzrakstītām domām: „Kad triju „Trimdas Skolas" burtnīcu vietā sauksim pēc sešām gadā, tā būs zīme, ka mums ir sava latviešu trimdas skola, kas grib plaukt un elpot. Kad tā diena pienāks?"

Lasītāj, vai tu nevēlētos kaut ko darīt no savas puses, tā lai tā diena pienāktu? A — ns.

Sieviete ar divi sejām

Jauna Parīzes-dāma nesen noslēgusi neparastu un labi samaksātu līgumu ar kādu franču skaistumkopšanas līdzekļu institūtu. Līgums, kas noligts uz diviem gadiem, paredz parīzietes vienas sejas puses kopšanu ar institūta skaistumkopšanas līdzekļiem, kamēr otra puse pametama dabas, laika apstākļu un vecuma nežēligajam iespaidam. Ar to parīziete kļuvusi par apkārtstaigājošu dzīvu reklāmu — pirms un pēc. Līgums tomēr paredz, ka pēc divi gadiem institūts par velti parīzietei pilnīgā kārtībā savedīs arī sejas otro — tagad nekopto pusi.

,ČETRAS JŪDZES LĪDZ PASAULES GALAM'

MŪZIKAS UN TAUTISKO DEJU FESTIVĀLS LANGOLENĀ

„Četras jūdzes līdz pasaules galam", lasām uz ceļrāža pie Langolenas. Lai cik dīvaini tas arī izklausītos, tas tomēr ir pareizi, jo šinī vienā nedēļā „pasaule ieslēgta" vienā mazā Velsas pilsētiņā, aiz kuras, ielejas galā — nav nekā.. Piecdesmit vienu nedēļu gadā Langolena ir maza, mierīga pilsētiņa, kas, mežu apņemta, guļ Denbigšairas novada ielejā. Tās iedzīvotāji strādā un tērzē, un ja tanī nenotiktu neparasti daudz komiteju sanāksmju, tad to varētu salīdzināt ar jebkuru citu Velsas pilsētiņu. Bet jūlija mēneša otrā nedēļā pilsēta pārvēršas. Tās 3.000 iedzīvotāju skaits pieaug 50 reižu. Šinī vienpadsmitajā festivāla gadā, sacensību dalībnieki ieradās no 27 valstīm — to vidū arī mūsu deju kopa no Līdsas — „Kamoliņš." Pirmie svētku dalībnieki krāšņos tautas tērpos Langolenas ielās jau parādījās 6. jūlija rītā. Svētku viesus izvietojot, visas mājas bija pārpildītas, gultas saliktas katrā brīvā istabā, pat skolā un vecajā pilsētas cietumā ar aizrestotiem logiem. Svētkus atklāja 9. jūlija vakarā; piedalījās arī sūtnis Kārlis Zariņš. Viņš ir arī festivāla goda viceprīekšsēdis.

No mazā, pārpildītā laukuma kalna nogāzē plūda mūzika. Skanēja skotu dūdas, Alpu ragi, tamburīni un — latvju kokle. Sarmītes Endzeliņas rokas izraisīja lielu apbrīnu svešatiešos,kas šādu mūzikas instrumentu pirmoreiz skatīja. Visur bija manāma mūzikas, krāsu un jautrības gaisotne, un neviens nepiešķīra lielu vērību lietum, kas šogad mēģināja svētkus traucēt. Daudz starptautiskas draudzības tika noslēgtas, romantika uzplauka starp krāsām un skaņām. Tumšmatains zēns no Portugales iet roku rokā ar zilacainu zviedrieti linu baltiem matiem. Viņš sameklē savā ceļa somā angļu - zviedru vārdnīcu un saka: „Mums ir vārdnīca — mēs saprotamies." Bet tās nebija vārdnīcas vien, kas lika šīm tautībām saprasties, tā bija kopīga mīlestība pret mūziku, deju un, galvenokārt, dzīvotprieks bez aizspriedumiem un ierobežojumiem.

Festivālā pirmo vietu ieguva rumāņi, otro — spāņi un trešo angļi. Kamoliņš ieguva devīto vietu. Grupa dejoja Māgo danci un Jautro pāri R. Gabaliņa akordeona pavadījumā, un Trijdeksni skandināja Z. Brante. Kamoliņš saņēma vairākus ielūgumus dejot Anglijā un arī Sicīlijas festivālā februārī. BBC televīzijas raidījumā Kamoliņš nodejoja divas dejas, par ko saņēma BBC piemiņas standartu. Arī britu prese Kamoliņam piešķīra diezgan lielu vērību, uzņēmumi redzami vairākās angļu avīzēs. Sevišķi Sarmīte Endzeliņa vairākkārt fotografēta ar kokli rokā. „Šis instruments nav citara — tā ir Latvijas kokle", raksta Mančesteras vakara avīze.

Portugāļi, ogļu melnos apmetņos, baltos apmetņos aitu gani no Dienvidfrancijas, skotu rūtis un velsiešu melnās, augstās platmales, smalku mežģīņu cepurēs francūzietes un mūsu tautu meitas Bārtas vainadziņos. Liekas, piemēroti skan tautas dziesmas vārdi:

Vainadziņu darināju
Deviņām kārtiņām,
Slāvē manu augumiņu
Caur deviņas kungu valsts.

Un ne tikai deviņu, bet 27 tautību atzinību ieguva Kamoliņš.

Visu izstieptas rokas ar autografu albumiem, preses fotografi ,filmu kameras un reportieri.

Festivāls nobeidzās tādā pašā ritmiskā tempā, kā tas iesākās. Langolena atgriezās savā parastajā dienas kārtībā, un nākamās 51 nedēļas strādās un tērzēs un dziedās, kā tas parasts katrā tipiskā Velsas pilsētiņā, līdz nākamai reizei, kad to atkal iekaros pasaule ar dziesmām un dejām.

Kapu svētki Grand Rapidos

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev. lut. draudze Vūdlavnas kapos š .g. 1.septembrī svinēja kapu svētkus. Dievkalpojumu vadīja draudzes mācītājs K. Hermanis, bet sprediķi teica māc A. Piebalgs no Kalamazū. Iesvētīja kapu piemiņas plāksnes Trīnei Feldmanei, L. k. o. k. Jānim Pētersonam, prāvestam Jānim Ozolam, Annai Ajutai. Pie prāv. J. Ozola kapa vēl runāja draudzes priekšnieks maģ. iur. A. Jaunais. Kapa piemiņas plāksne bija uzstādīta ar draudzes gādību. Savam pirmajam draudzes ganam dāmu komiteja dziļā pateicībā nolika ziedus pie viņa kapa kopas, bet bijušie karavīri un vecie strēlnieki pušķoja ar ziediem J. Pētersona atdusas vietu. Tāpat par ziediem aizgājušajiem tuviniekiem bija rūpējušies viņu piederīgie, visas kapu kopas bija glīti uzkoptas. Kapu svētki bija ļoti labi apmeklēti.

R. Zuikas vīru koris koncert'ja Minchenē 1957. gada 3. jūnijā. T. Graša f to.

VAĻAS BRĪŽOS

GAIŠĀM GALVĀM

CITUR UN PIE MUMS (46)

Pārbaude geografijā

A. Kur atrodas Zilā ala?
Ēlandē,
Islandē, vai
Kapri salā?

B. Bet kur atrodas Dāvida ala resp. Dāvida pils?
Pie Gaujas,
pie Abavas, vai
Zilajos kalnos?

*

A. Kā sauc Ņujorkas pilsētas nēģeru iecirkni?
Harlema,
East End vai
Manhattana?

B. Bet kuru pilsētu J. Jaunsudrabiņš nosaucis par žīdu un čigānu perēkli?
Kārsavu,
Gostiņus vai
Preiļus?

*

A. Kas uzrakstījis lugu Meža pīle?
Augusts Strindbergs,
Arturs Millers vai
Henriks Ibsens?

B. Bet kas uzrakstījis lugu Rīgas ragana?
Rūdolfs Blaumanis,
J. Rainis vai
M. Zīverts?

*

A. Kur atrodas Kambera?
Dienvidamerikā,
Austrālijā vai
Spānijā?

B. Bet kur atrodas Viesīte?
Vidzemē,
Zemgalē vai
Latgalē?

*

A. Cik garš ir Suecas kanālis?
458 km,
168 km vai
102 km?

B. Bet cik gara ir Bullupe, kas savieno Lielupi ar Daugavu?
30 km,
20 km vai
10 km?

Un kāds ir Gaujas-Daugavas ūdensceļa raktā kanāla garums?
40 km,
22 km vai
6 km?

DIVI JAUTĀJUMI (47)

a) Kur kādreiz atradās Jeruzaleme?
Kur tagad ir Pļitene,
Grīva
vai Bauska?

b) Kas tā par vietu Latvijā, kam dots salas nosaukums, bet kas patiesībā nemaz sala nav?

TE KAUT KAS NAV KĀRTĪBĀ (48)

TAUTAS DZIESMAS

Saulīt' tecēj' tecēdama
Diža meža maliņā;
Tumša nakte, zaļa zāle,
Es paliku pavēnī.

Maziņš biju, neredzēju,
Laukā laidu kumeliņu;
Kas kaitēja man dzīvoti,
Kad nomira tēvs, māmiņ'.

Nava savas māmuliņas,
Nu, Dieviņi, tava vaļa;
Nu uzgāju gulēdama,
Kas iecēla saulītē.

Kur guļ mani tēvs, māmiņa,
Pieci brieži man arami,
Sešas stirnas ecējamas —
Nu tavāi rociņā.

Atkārtoju vēlreiz: te kaut kas nav kārtībā. Četrām tautas dziesmām sajauktas rindas! Uzrakstīt pareizi — kā vajaga būt!

ATRISINĀJUMS (43)

A	b	u	l	a
B	ē	r	z	e
A	m	a	t	a
V	e	n	t	a
A	m	u	l	e

Pirmos burtus no augšas uz leju lasot, dabūjam: A b a v a.

ATBILDE (44)

Jums varbūt liekas, ka tam, kam bija 2 klaipiņi, jāsaņem 2 dolarus, un tam, kam bija 3, jāsaņem 3 dolarus? Bet tik vienkārša tā lieta nav!

Tā kā viņiem bija pavisam 5 klaipiņi,tad katrs no viņiem apēda vienu trešdaļu no 5 klaipiņiem, t. i. 5/3. Tas, kam piederēja 3 klaipiņi, pats apēda 5/3, tātad no viņa maizes 4/3 dabūja pienākušais trešais; tas, kam piederēja divi klaipiņi, pats apēda 5/3, tātad no viņa maizes 1/3 dabūja trešais, un tā nu tam, kam bija 3 klaipiņi, jāsaņem 4 dolari, bet tam, kam bija 2 klaipiņi, tikai 1 dolars.

ATRISINĀJUMS (45)

Nepareizi sakārtotās rindas vajadzēja sakārtot šā:

Visu gadu Piebalgas vēverīši bija auduši skaistus linu galdautus un dvieļus rakstu rakstos, gaišākos un tumšākos toņos.

Bija pienākusi diena, kad vezumā baķiem gulēja smalkais roku darbs. Laikus bija nospodrināti rati, sakārtoti sēdekļi un maiss ar svaigu sienu. Atlika tikai ielikt sviesta cibu, smaržīgu rudzu maizes klaipu un dūmenī žāvēto šķiņķi. Paši uzvilka goda drēbes, tad aizjūdza bērīti, pavicināja pātagu ,un ceļam bija sākums uz lielo gada tirgu Liepājas Annas tirgus laukumā.

Skat. „Latvija Amerikā" 57. Nr., 3. lpp., 6. slejā.

Turpinājums un atbildes sekos.

GIRTS SALNAIS

65. turpinājums

„Snack, Leckerbissen, zakuska — mmm!" drusku aizkusis nosēcās. Bet nebija ko nožēlot gurdinošo darbu. Vai namamātei var būt vēl lielāks prieks, ja saimei gaumē ēdieni? Un Ole pazina savu jocīgo ģimeni. Jo nelādzīgāka oma, jo labāks apetīts. Viņš neticēja ne vārdam abu šārīta rakstu darbos. Viņaprāt — abi bija dzimuši duālisti, kam dvēsele un miesa darbojās viena no otras diezgan neatkarīgi, pārmērīgi nejaucot vienas ciešanas ar otras mokām.

Oles pavāra mākslai, diemžēl, bija savas robežas. Tautas valodā runājot, inženieris tika pāri sunim, bet allāž palika sēžot uz astes.

Kad maizītes bija gatavas kā mazi, izskatīgi, graciozi trijstūrīši, kuru krāsu kopumā netrūka niansu, sākot ar krējuma un olu baltumu, līdz laša dzeltenumam un tomātu un kumpja sarkanumam, pētersīļu, seleriju un salātu dekorātīvo zaļumu nemaz nepieminot, radās grūtības ar to sastatīšanu izteiksmīgā kopainā Slinkās Suzannas šķīvjos un šķīvīšos. Ole bieži sūkstījās par nepilnīgo pavārgrāmatu, kurā viņam noderīgākie attēli bija tikai melni baltās krāsās. Lielāku grūtību gadījumos, kā šorīt, kad ģimenes locekļi, paredzams, nāks pie galda ne visai labu prātu, inženieris mēdza uzkurināt fantaziju, iemetot aci vienā otrā mākslas reprodukciju mapē, ko Pēteris bija sagādājis pa pilnam, turēdams tās viesistabā, kā jau greznumu, ko mēdz lietot reti, vai tad, kad sanākušiem nav vairs nekā ko runāt. Mākslinieki, vai nu rēti būdami labi paēduši, vai tāpat dzīvības uzturēšanas instinktu vadīti, laiku laikos bija sagleznojuši klusās dabas ar dažādiem ēdieniem bez skaita, un dažreiz tās deva lietderīgus ierosinājumus. Ole uz labu laimi izķēra no kaudzes pirmo mapi, kas pagadījās pa rokai, un ienesis virtuvē, sāka ātri pārskatīt saturu. Tā bija modernā māksla.

Pirmais gadījās uz plaša, balta laukuma iegleznots sīks melns punkts, apaudzis ar spalvu. „Dvēseles sāpes" — apakšā bija paraksts. Skatoties tajā, Olem tiešām dvēselē kaut kas iesāpējās, un viņš steigšus pāršķīra lapu. Otrā — divi koni, ar smailēm izdūrušies viens otram cauri, saucās „Katastrofa". Nepārprotami, tā bija katastrofa, bet Olem tā nederēja, — ar maizīšu smailēm tik nežēlīgi nevarēja rīkoties. Trešā — zili, zaļi riņķi un elipses, savilkti viens pār otru, saucās „Mans mūžs". — Galīgi sagājis grīstē, — domīgi piezīmēja Ole. — Ar to nav ko iesākt. Ceturtā — melna un otra — sarkana virve, savītas viena ap otru, nesa uzvārdu — „Vētraina kaislība", un Ole sadzis aizsita vāku, pēc tam uz labu laimi atvērdams mapi ap vidu. — Aha, — viņš apmierināts nopūtās.

Zaļi, zili, dzeltēni un brūni trīsstūri, dažādos sakopojumos bija izkārtoti ap tērauda krāsas aplīti pašā vidū. Inženieris pat neizlasīja parakstu — „Mana vectēva farma". Labāka parauga vairs nevarēja vēlēties. Dažās minūtēs Vectēva farma ieguva krāšņu un saturīgu atveidu Slinkās Suzannas šķīvjos, modinot atmiņas par pilsoniski trekno mākslu un liekot aizmirst liesos trijsturus.

Pats pārsteigts par panākumiem, Ole nogrozīja galvu, kā atklājis kaut ko nepaticamu:

„Patiesi, šī māksla kaut kur der. Redzams, tie cilvēki strādā ar galvu."

Atlikušo darbu daļu ēdamistabā inženieris veica kā mūzikants, piespiests spēlēt no nepazīstamām notīm. Viņš izsekoja vārdu pa vārdam pavārgrāmatas nodaļā — „A la fourchette (Imbiss oder Gabelfruestueck. Luncheon), uz ēdamistabas stūrī esošā trejplauktainā, braukājamā piestāklīša, kur jau atradās elektriskā kafijkanna, novietodams mākslinieciskas daiļrades iejūsmā, krāšņi uzposto Slinko Suzannu un blakus tai tasītes, šķīvīšus un pārējos ēdamrīkus. Krāsu bagātība žilbināja, tikai Ole nevarēja izgudrot, kāpēc galdā liekami naži un dakšiņas, kas vēlāk mazgājamas, ja it labi varētu iztikt ar zobiem un maizītēs sadurtiem zobu bakstāmiem. Pēdējos varēja sviest projām. Pavārgrāmatas autors neturējās līdzi laika garam.

Nobeidzis pavāra gaitas, Ole žigli uztecēja augšā pie māsas durvīm, un, uzsaucis „brokastis galdā", tikpat zirgti nosteidzās atpakaļ pie Pētera istabas, kur izdarījis to pašu, metās ārā, nedzirdēdams ne māsu baramies, ne draugu lādāmies. Nokāpis garāžā, viņš apskatījās pulkstenī un, izbraucis Lailas jaunos ratus pagalmā, minūtes divdesmit ar vairojamo stiklu pētīja centimetru pa centimetra to vienus sānus. Viņš atgriezās dzīvoklī, zaudējis labo omu. Kad Laila un Pēteris parādījās, uzbrukdami tam par nepieklājīgu ietiepību svētdienas rītā neļaujot pagulēties, viņš atbildēja tikai vienu strupu un nejauku teikumu:

„Iestāstīsit man, ka jums prātā bija gulēšana."

Viņa nelādzīgais garastāvoklis pielipa pārējiem, vai vismaz viņi to sev iestāstīja, un līdz došanās ceļā, mājās šķita ļoti sabiezējis gaiss. Ikviens pukojās uz abiem pārējiem, ka tie svētdienas rītā var būt tik apstulbuši un neatrod ne niecīgākā vārdiņa, lai atbīdītu tālākam laikam nepatīksmes, kas katrā iemājojušas. Cik ilgi, lādzīgi kopā dzīvojot, var ciest tādu mēmumā ieslodzītu augstspriegumu?

Nu, īstenībā, lai glābtos no neērtībac, vienīgā lieta, kam pieķerties, palika Slinkā Suzanna, kā jau Ole to bija paredzējis. Viņas kuplums un krāšņums zuda, acīm redzot. Taču arī tam bija savas robežas, kaut laika nosišanai sīkās maizītes bija kā radītas. Kas atguvās, ka ēsts tiek nepieklājīgi dudz, tas ķērās pie kafijas, bet tā tikai vairoja nemieru, uzpurinādama sirdis, sajūtas darīdama nervozas un domas auļojošas. Ar divdabju neaplēšamo loģiku un drusku pārsmalcinātu intelliģentu atvainošanās kāri, paši īgdami, viņi nekādi netika vaļā no vēlēšanās izlīgt savā sarpā, par kaut ko nenotikušu, pastāvošu tikai pašu fantazijā.

Pēteris, ātri paēdis, garos starpbrīžos malkoja kafiju, sēdēdams vienā galda stūrī, it kā kāds būtu aizliedzis atrasties parastā vietā pretī Lailai. Kā sācis ar iepriekšējo vakaru, viņš zvērēja atteikties no visām izdarībām, kurās kāds varētu saskatīt viņā iemitušu mīlestību un vairīties no domām par Lailu vairāk kā no uguns. Viņš dzīvos un strādās kā nelabais par prieku sev un par godu savai tautai, un nogurdinās sevi tā, ka — gribot negribot — pašam būs jābēg no sievietēm. Viņš turēja vārdu un šorīt nespētu pat pateikt, kas Lailai mugurā. Skatiens klīda gar sienmali. Domas uzskaitīja darbus un pienākumus.

Laila, juzdamās kaut ko nogrēkojusies, bieži cēlās no galda, ik reizes paņemdama no Slinkās Suzannas bagātā klēpja pa vienai vienīgai sviestmaizītei, un, staigādama turp atpakaļ, glāstīja Pēteri draudzīgiem skatiem, it kā tur sēdētu neārstējami sasirdzis vājinieks.

Olem, pēc nodarbošanās pagalmā ar jauno mašīnu, viss pārējais bija aizmirsies. Viņš domāja tikai par auto. Briljantīnu un, sasmalcinot ik kumosu, iztēlē rādījās baigas ainas, it kā Ole pamazām ar zobiem nolobītu šķiedru pa šķiedrai no veiklā veikalnieka kauliem. No nezvērīgām iznīcinātāja domām viņš atģidās, ieskatīdamies Pētera cietajā, neizteiksmīgajā sejā, kurā šķita dzīvas tikai acis.

Ole kļuva uzmanīgs un no tiesas uztraucās. Kopējo mūža gaitu baisākajos brīžos viņš vienmēr bija redzējis drauga acīs šo nežēlīgo skatienu, kas, likās, nepalaida garām neredzētu ne putekli. Reiz Tanžēras krodziņā viņiem neapbruņotiem uzbruka pāris nažu varoņu. Pētera nogurušais augums pēkšņi it kā pārtapa. Šis baigais skatiens tikai drusku paskrēja sānis, tam aizskrēja līdzi roka, paķēra no krodzinieka paplātes karstu kafijas kannu un iegāza uzbrucēju sejās. Cīņa, lāgā neiesākta, bija jau uzvarēta, vismaz viņi abi paspēja nozust nakts tumsā. Kurzemes cietoksnī, mežonīgajās cīņās ar krieviem, Pētera cietsirdīgā maska gandrīz nedabūja nozust. Gūstekņu nometnē Austrijā paklīstot bumbām, ka viņi tiks izdoti krieviem, par spīti badam un vājumam, atkal drauga kaulainajā sejā ieplūda dīvainas enerģijas, un pēdējiem spēkiem viņš trina uz lauku akmens kaut kur nozagtu vecu ģelzi. Un cietais skatiens slīdēja apkārt, kā meklēdams briesmas. Tam bija jābūt lielam pārdzīvojumam, kas šinī mierīgajā dzīvē atkal varējis uzspiest šo bīstamo masku. Ole redzēja, ka otrs ir uz kādas lielas izšķiršanās robežas, un bažīgi, gandrīz naidīgi palūkojās māsā. Tā izskatījās kā nogrēkojusies, uztraukta un reizē piemīlīga.

— Kāpēc šie muļķīgie kumēdiņi? — Ole domāja. — Ja Pēteris dažās lietās nebūtu gluži vai uz galvas kritis, viņam būtu jāredz, ka nu tikai jāizplēš rokas.

(Turpinājums sekos)

Jānis Cīrulis

MŪZU KALPI VALMIERĀ

No atmiņu krājuma „Mūzikanta piezīmes"

Ienāca lielinieku kaŗapulki. Īstenībā tie bija tie paši latviešu strēlnieki, kas nesen vēl nikni kāvās Nāves salā, Tīreļpurvā un pie Ikšķiles. Krievu kokardes vietā pie cepurēm spīguļoja sarkanā zvaigzne, bet pie krūtīm joprojām mirdzēja latviešu strēlnieku nozīme ar noknieḃtu caŗa ērgli. Tikuši atpakaļ savā zemē, puikas bija labdabīgi un priecīgi. Valmieras ielu tauriņi, kas pirms dažiem mēnešiem sildīja vācu kaŗavīrus, tagad lipa pie strēlnieku sāniem. Pāris dienu skaļi padzīrojuši, zēni devās uz Rīgas pusi un Valmierā palika tikai bargie dekreti un tukši plaukti veikalos. Nodibinājās Ošleja tribunāls, un drīz vien Gaujas lejā aiz draudzes skolas naktīs atskanēja šauteņu zalves. Iesākās kratīšanas un rekvizīcijas dzīvokļos, kūtīs un klētīs. Terrors kā mēris gāja no mājas uz māju un meklēja revolūcijas pretiniekus, bet to bija vairāk nekā Ošleja varēja apšaut. Skolas darbojās kā agrāk, arī ļaudis gāja katrs savā darbā, jo ikviens varēja ēst tikai sava darba nelielos augļus.

JĀNIS ZARIŅŠ REŽISORS VALMIERĀ

Maizes tomēr nebija ne bagātajam, nedz nabagam, un tās vietā pilsētas padome deva pilsoņiem spēles — teātri. Tas bija oficiāls Valmiers Strādnieku, zaldātu un nabadzīgo zemnieku padomes teātris, kuŗam par vadītāju iecēla Jāni Zariņu, vēlāko Nacionālā teātŗa un Nacionālās operas režisoru, kuŗš jau toreiz, mākslas gaitu pašā sākumā, apliecināja savu talantu tiklab spēlē, kā režijā. Bez tam viņš bija labs organizātors. Trupā vēl darbojās vecās paaudzes aktieŗu pāris — Ēriks Lauberts ar Eglīnu Nāru; tiem piebiedrojās Arnolds Miķelsons, Jānis Mārsietis, Herberts Zommers, Pence sen. ar meitām Laimu un Skaidrīti, un laba tiesa vietējo amatieŗu. Brencēns bija aicināts par dekorātoru. Viņš bija arī labs aktieris, īpaši raksturlomās, un teātris viņam bija sirdslieta.

Uzveda Alunāna Mūsu senčus, Šillera Laupītājus, Gorkija Dibenā, Jūl. Pētersona Sekļo, pelēko ikdieniņu, un vēl kādu Lunačarska lugu. Godam jāsaka, ka izrādes bija rūpīgi iestudētas un skatītāju nekad netrūka. Teātris šai laikā bija kā mierīga sala sabangotā jūrā, kur patverties no baigās ikdienas.

„ČOMIŅ, TU TAK IR FORŠS"

Man pēc izglītības nodaļas norādījumiem vajadzēja organizēt teātŗa kori no komūnistiskās jaunatnes pulciņa dalībniekiem. Kad ierados uz balsu pārbaudi, mani apsveica vesels bars izkrāsotu lakstīgalu:

„Čomiņ, tu tak ir foršs! Ko ta mēs dziedās, vai pumpiņrasā?" — Un kāds pāris jau uzsāka meldiņu.

Meičas sāka bārstīties ar tādām divdomībām, ka man, vecam caŗa un Kerenska zaldātam, sāka ausis svilt. Redzēju tūliņ, ka te bija sanākusi Valmieras ielas tauriņu klase, kas pēc vāciešiem un strēlniekiem meklēja patvērumu un draugus partijā. Kad pēc izglītības nodaļas pārziņa ideālās uzrunas sāku pārbaudīt balsis, farss un mēdīšanās vien iznāca. Pārzinis nospļāvās un atmeta ar roku, atļaudams man pilnu rīcības brīvību koŗa noorganizēšanā.

Galu galā kori sapulcināja no bijušiem Saviesīgās un amatnieku biedrības dziedātājiem, no kuŗiem daudzi lauza uz ielām ledu un strādāja citus sabiedriskus varas darbus. Te galvenais nopelns piederēja Jānim Zariņam un arī izglītības nodaļas pārzinim, bijušam Valmieras semināristam. Koris uz skatuves piedalījās ļaužu skatos un Mūsu senčos ar dziesmām. Zariņš atrada arī dažu vērtīgu spēku mazākām lomām, kas vēlāk turpināja skatuves darbu Valmieras teātrī arī Latvijas patstāvības laikā.

PAVAĻAS BRĪŽI PIE BRASTIŅA

Pavaļas brīžos joprojām uzkāpu pie Brastiņa. Tur, kā Brencēns teica, bija allaž visi „bratiņi" kopā un strīdējās pa vecam. Dažkārt pārrunāja arī „tekošo momentu", par kuŗu Ernests teica: „Tas drīz vien aiztecēs tāpat kā attecējis!" Un tā arī notika, jo pa mežiem kāvās „zaļie", un no Rūjienas un Valkas puses naktīs nāca lielgabalu dunoņa.

Pāris reizes pie Brastiņa sastapu arī Linardu Laicēnu. Tolaik viņā nekā nevarēja manīt no Mēbelētās Rīgas un Kliedzošo korpusu vēlākā dumpinieka, tikai acis šķiet, izstaroja kādu cietsirdīga fanātiķa mirdzumu. Brastiņš laikam viņu pazina tuvāk un teica, ka Laicēns sākot jau dziedāt Ošleja meldiju. Pēdējais bija Valmieras tribunāla priekšnieks, un, vai tam, kas nokļuva viņa rokās!

Jauna seja bija arī Jānis Straubergs. Viņam piemita daudz omulīgas labsirdības un ar viņu vienmēr bija jauki patērzēt par grāmatām, mūziku un citām vienkāršākām lietām. Viņš, tāpat kā Brastiņš, bija iemīlējies senatnē un visu pētīja ar matemātiķa precizitāti.

ESMU IEMĪLĒJIES!

Lielgabali sāka dunēt arvien dzirdamāk. Pilsētas saimnieki kļuva manāmi nervozāki un terrors paasinājās. Nevienam no mūsu pulka gan vēl nekas ļauns nebija gadījies, bet pār visiem nogūlās baiļu ēna. Melderis, Saukums un Brastiņš kļuva mazliet tramīgi, jo viņus kā bijušos virsniekus, varēja sākt tvarstīt Ošleja roka. Arī teātrī valdīja apjukums — pēkšņi saņēmām paziņojumu, ka viss vi-

(Turpinājums 8. lpp.)

Valentīns Pelēcis

MĪLESTĪBAS SAUCĒJS

Es — aizmirsis,
Kādēļ vēl saucu tevi;
Nav atbalsu padebešos;
Zeme lāstiem piemirkusi,
Bet plaukstā ērkšķis duras
Sauss un ass.

Varbūt, tu — atceries,
Kādēļ rozes ir sakaltušas,
Kādēļ es mūžu aizkliedzis
Un — brīnos nu:
— Kam maigu ziedu vietā
Atvērusies asiņaina rēta?

Un tomēr saucu tevi,
— Saukšu ilgi vēl!
Kaut zinu, neatnāksi tu
Vairs manā pusē,
Bet — plaukstā ērkšķis deg
Un rēta — puķe tava . . .

L. Sepes panākumi

Dziedātāja Ludmila Sepe - Eše ar panākumiem uzstājas vācu operās un raidītājos. Minchenes raidītājā viņa dziedājusi latviešu komponistu dziesmas vācu valodā, bet Bernes raidītājā, Šveicē, dziedājusi latviešu, lietuviešu un igauņu tautas dziesmas oriģinālvalodā. Septembrī viņa aicināta dziedāt latviešu tautas dziesmas Štutgartes raidītājā. Bez tam Sepe - Eše dziedājusi latviešu nometnēs un sardžu vienībās.

LONDONAS PORTRETI

CĪŅA AR VELNU RIJU - KILBURNĀ REDAKTORS JĀNIS ANDRUPS

Agrāki šeit bija lēzeni kalni, zaļas ielejas, un Taiburnas ūdeņi, steigdamies no Hamstetes mežiem, traucās gaŗām soda izpildīšanas vietai, kur tagad Marmora vārti, pāri tagadējam Maiferas laukumam, kļuva mierīgi pie Oksfordas laukuma un pie Voksolas tilta ieplūda dubļainajā Temzas straumē. Tagad šī upe izzudusi, izzudušas pļavas un pakalni — to vietā pelēki noplukušas mājas, lēti veikali un nepārtraukta ļaužu plūsma. Kilburnas rajonā var pirkt visu, sākot ar sešu pensu rotas lietām un beidzot ar cilvēku sirdsapziņu. Vakaros namu durvīs sastājušies krāsainie Anglijas pavalstnieki, sūc saldenas cigaretes un sapņo par palmu apšalktām dzimtenēm, sievietes, raibas kā Ziemassvētku konfektes, gaŗlaikoti grauž netīros nagus un sapņo par lētajām rotas lietām. Veclietu veikalu durvis aizkrautas ar nolietotām mēbelēm, kā to bijušo īpašnieku dzīvēm. Kilburna nav pārāk priecīga vieta, tā neelpo labklājību un pārticību, šeit var redzēt vairāk piedzērušos kā citās ziemeļrietumu Londonas daļās, un noziegumi šeit nav retums. Bet šajā pilsētas daļā plaukst Anglijas latviešu rakstītā vārda sirds. Šeit rēdeŗa Millera spiestuvē top „Londonas Avīze, šeit latviskā vārda tiltu pāri jūrām un okeaniem met „Ceļa Zīmes" un šeit radušās daudzas latviešu grāmatas Spiestuvē katru dienu var atrast arī Jāni Andrupu — redaktoru, literātūras zinātnieku un nenogurstošu sabiedrisku darbinieku. Būs grūti uzskaitīt visus pienākumus, kādus uz saviem pleciem uzņēmies pats redaktors. Pie manuskriptu noklātā galda sēž vīrs, kuŗš man allaž atmiņā iespiedies ar atrautu armijas kreklu un mašīnpistoli uz krūtīm — tas bija tajās dienās, kad latvieši palīdzēja uzvarētajai armijai patriekt savus apspiedējus, un tā bija pirmā reize, kad šo rindu rakstītājs satikās ar redaktoru.

Ja tagad viņam nav atrautā armijas krekla un mašīnpistoles, ja tagad nav pārdrošie braucieni no Zviedrijas uz citiem krastiem, lai glābtu savus tautiešus, — tad cīņa nav beigusies, tā tikai pārgājusi citā fazē. Domājot par Jāni Andrupu, negribot jādomā par kādu Jāņa Medeņa dzejoli: —

„Bet notikt citādi ir Dieva
prātam ticis, —
Viņš man ar šauteni un spalvu kaŗot licis."

Tā tas tiešām ir — redaktors Jānis Andrups ne tikai cīnījies ar šauteni, bet vēl tagad cīnās ar spalvu. Kopš laba laika viņa paša rediģētajās Ceļa Zīmēs tika iespiests raksts — Cīņa ar velnu riju — un šās cīņas zīmē pašreiz norit visa redaktora dzīve. Kāds franču ģenerālis 1950. gadā teica viedus vārdus — „Katrai nācijai ir jāaizstāv trīs dažādas robežas. Politiskā robeža, kuŗu veido vēsture, stratēģiskā, kuŗu nosaka ģeografiskais stāvoklis, un tagad, vairāk kā jebkad — ideoloģiskā, kuŗa iet cauri katra cilvēka sirdij . . ." (Lt. ģen. Touzet du Vigier). Šī cīņa ar velnu riju ir cīņa par mūsu ideoloģiskās robežas saglabāšanu.

„Nebrīvība kroplo tautas garu, un šī garīgā kroplība dažkārt daudz bīstamāka nekā kaŗa laukā zaudētais tautas spēks", rakstīja redaktors jau augšminētajā rakstā. Mēs nedzīvojam nebrīvībā, bet atrautībā no dzimtenes, un mūsu lielās tautas daļas verdzības slogs ir tas, kas var radīt garīgu kroplību. Šīs garīgās kroplības aizkavēšana tad nu kļuvusi par redaktora Jāņa Andrupa cīņas mērķi. Ja viņš vienmēr un visur piedalās latviešu pasākumos, ja viņš ar savu un Vitauta Kalves grāmatu „Latvian Literature" atvēra angļu lasītājiem nepazītu brīnumainu pasauli, kā to rakstīja „The Times Literary Supplement", tad šī cīņa par latviešu un Latvijas vārda daudzināšanu un pazīšanu ir tikai sekundāra — galvenais ir latviskā kultūras, gara un tradiciju saglabāšana.

„Panesdams netaisnību, latvietis kompensāciju ir atradis tautas gara pasaulē: tautas dziesmās, pasakās, tradiciju glabātājās etiskajās normās. Tautas dzejā taisnība vienmēr uzvar. Lai cik smaga nasta nesama, beigās tomēr atmaksu par visu dod taisnības triumfs."

Taisnības triumfs! Šie ir vārdi, par kuŗu piepildīšanu cīnās redaktors Jānis Andrups. Gandrīz katru svētdienu viņš izbrauc uz provinci, gandrīz nevienā sarīkojumā vai svinībās netrūkst viņa ticības spēka pilnās personības. Viņš ir dzimis runātājs, un katra viņa runa ir kā vētra, kas aizslauka visus sakrājušos apmierinātības putekļus no trimdinieku sirdīm. Šīs runas un raksti aicina, māca un rāj — visus, kas aizmirsuši vai mēģina aizmirst, ka mūsu eksistencei ir tikai viens attaisnojums — cīņa ar velnu riju.

„Ceļa Zīmes" ir viens no varenākiem latviešu trimdinieku ieročiem cīņā par savas garīgās kultūras saglabāšanu; šeit

(Nobeigums 6. lpp.)

DAŽI JAUTĀJUMI PAR DZEJU

Nesen šī laikraksta slejās parādījās interesanti spriedumi un pārdomas par dzeju. Rakstītāji vairāk vai mazāk bija „profesionāli", vai labāk sakot dzejas vadītāji šī vārda tiešajā nozīmē. Taču dažbrīd nākas dzirdēt jautājumus un spriedumus no „nespeciālistiem" — dzejas lasītājiem. Īstenībā tie ir tie paši vecu vecie jautājumi: Kas ir dzeja? Vai dzejai jābūt saprotamai? Vai dzejai vajadzīgs ritms?

Jā, kas tad ir dzeja? Mēs varētu dot daudz un dažādas atbildes, tomēr visvienkāršākā atbilde, šķiet, būs pavisam īsa: Dzeja ir dzīve. Katrs cilvēks nēsā sevī apslēptu dzejnieku: zemkopis, vakarā lūkodamies uz saviem tīrumiem un dārziem, pilsētnieks, vērodams pilsētas ugunis un kustību, zvejnieks, dodamies jūrā, māte, aijādama bērnu. Tomēr ne katrs kļūst par dzejnieku. Tikai tas, kas šo vareno dzīves ritmu ir sajutis atkal un atkal neatvairāmās substancēs, un tad lai to izteiktu, vai nu mutvārdos (tautas dzeja) vai rakstos (literatūra).

Tāpat kā mūzikā, arī dzejā mēs varam runāt par tīro un programmatisko dzeju. Šīni pēdējā interesants piemērs var būt tas pats agrāko diskutantu A. Pablo Mierkalna un I. Gubiņas minētais K. Skalbes

Zili meži, zaļi meži
Zelta caunē ozolā . . .

Šim dzejolim piemīt abas īpašības. Ja lasītājs raugās no programmatiskā viedokļa, viņš redz zilus mežus, zaļus mežus ar zelta cauni ozolā. Turpretim, skatoties dziļāk, mēs „zilos mežos, zaļos mežos" varam saskatīt kādu smag- [illegible] ar cerību — [illegible] latviešu mū- [illegible] iem „zelta caunē" redz Latvijas simbolu. Par [illegible] dzejoli mēs [illegible] „Tālavas tau- [illegible] ot vai dzir- [illegible] stā minēto. [illegible] teiktām ro- [illegible] programmatis- [illegible] grūtāk kā [illegible] komponists [illegible] got pēc pa- [illegible]

Vai dzejai [illegible] jāatbild ne [illegible] jā. Vismaz [illegible] viņa radī- [illegible] lai tie lītu [illegible] Jo kas gan [illegible] tā ir vien- [illegible] dzejnieks gri- [illegible] pantus ar at- [illegible] samākslotiem [illegible] vārdiem un izteiksmi, tad viņš noteikti ir vēl meklēšanas [illegible], ko viņā izraisījis iekšējs [illegible], paša dvēseles konflikti, [illegible] uz savu dzejnieka stāžu. [illegible], šī meklēšana dažreiz, ja [illegible] neapmaldās var dot jo [illegible] augļus.

Tad par dzejas ritmu. Arī šeit var būt daudz un dažādi spriedumi, tomēr, manuprāt, skaistākā dzeja ir un paliek ritmā rakstītā. Visa daba, kosms, saules uzlēkšana un norietēšana, paisums un bēgums, dzemdību sāpes iet zināmos noteiktos ritmos. Mazliet sarežģītāki varētu likties tautu kultūru uzplaukumi un pagrimumi, kaŗu un nemieru ritmi, tomēr arī tie lielos vilcienos neapšaubāmi ir pakārtoti cits citam un beigās noved pie zināmas jēgas un izskaidrojuma. Kāpēc gan tad dzejai mākslīgi nedot ritmu? Ja arī mēs negribam rakstīt zināmos vecos sonetu trioļu, madrigāļu u. c. ritmos, kuŗus arī, protams, kâdreiz radījuši paši dzejnieki, tad vismaz noteikts plūdums dzejai būtu jâdod. Skaists piemērs še varētu būt Skalbes „Šūpojiet mani, Daugavas viļņi."

Ir tiesa, dažreiz bailes neapzinīgi uzrakstīt kādu pantu, līdzīgu vecam jau vārdu ieguvušam dzejniekam, mums, topošiem dzejniekiem, liek tiekties pēc oriģinālitātes. Tā nebūt nav peļama īpašība. Zināma gara radniecība tomēr dažu autoru starpā var pastāvēt. No tā nebūtu jābaidās. Raksturīgais tomēr izkristallizēsies un paliks.

Minēto jautājumu diskutēšanai varētu veltīt vēl daudz plašāku apcerējumu. Būtu interesanti dzirdēt vēl vairāku dzejnieku un dzejas lasītāju domas.

Mirdza Kroņleja.

KNUTS LESIŅŠ

PĒDĒJĀS MĀJAS

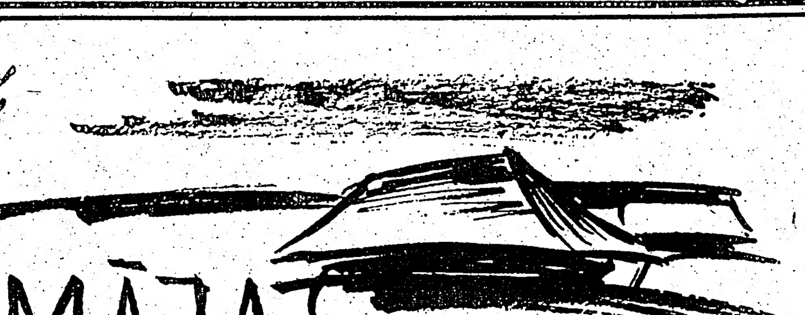

Jāņa Kalmītes vinjete.

(44. turpinājums.)

Meiča noglāstīja Gunāra matus, noteikdama paklusām:

„Varbūt draugi vēlas mierīgāku noskaņu? . . . "

„Ko tie, mirlas, var vēlēties? Es tikko sāku ar tevi saderināties, — un tu jau melsi pie auss!"

Viņš piecēlās un paņēma no Linarda konjaka glāzītes, kuŗas pasniedza jaunkundzēm.

„Andrej, kā tev bija? Vienreiz precējies, trīsreiz šķīries, tev vajaga zināt?" — viņš noprasīja Drobem.

„Uz mata kā tev," atsmējās Drobe.

„Un kā tev, Maldav? Tu esi pilns ar kompleksiem un mīlestību kā veca dāņu sardīne Hamleta eļļā!"

Linards atsmaidīja.

„Gunār, rimsties . . . " Ārijas roka nobraucīja atkal dzejnieka matus.

„Ārij, tie nav nekādi pulkveži, tādi paši latviešu nokrišņi kā visi. Mani te arī neaicināja pulierēt parketu, Maldavam jāsasit kādi trauki — kur tie ir?"

„Būs papilnam," atņēma Linards, „bet biju paredzējis kaut ko vakariņām. Tas viss ir virtuvē, pats neesmu attapīgs saimnieks, ja dāmas gribētu mazliet palīdzēt?"

„Kā tad viņas negribēs?" atsaucās Gunārs. „Pa šām mājās tikai manas dzejas un divi saldi plāceniši, pudele zustreņu vīna — to visu esmu norijis.

Nu meitenītes, tikai knaši pie darba! Dabūsim paēst, un kur tad vēl tāda izdevība, ka trauki nebūs jāmazgā, tikai jāspeŗ pret klonu. Nepareizā vietā man tā laulība sākas. . . no saimnieciskā viedokļa, ja gribētu kaut ko derīgu mācīties."

„Nepareizi arī beigsies," iesmējās Ārija.

„Redzi, cik tev laba atmiņa, it kā būtu tevi bildinājis . . . "

„Ne jau, aizmirsīsi, kad izgulēsies, viņa nosmaidīja, sekojot māsīcai uz virtuvi.

„Varbūt arī ne, kādreiz tie sīkumi paliek prātā. . . Bet iedomājieties, ja pārmet, pareim, dzeju grāmatu, izvērš uz abām pusēm un noliek zemē, iznāk tāda kā teltene. Jumts drošs, bet abi gali vaļā, pa tiem iepūš vējš un visādas nelaimes. Liecies gaŗšļaukus un skaties zemē, kamēr acis izkrīt un ieaug zālē. Tā tas notiek reizēm kaŗalaukā, vai ne, Andrej? Padomā, kā zāle vēlāk skatās! Tu esi pietiekami ēdis zāli, lai saprastu dzeju."

Drobe atsmaidīja gurdi. „Esmu iekodies sūnā vai pat savā rokā, domādams: lai nu šoreiz uguns ietu pāri . . . Bet tas vēl nenozīmē dzeju, nenoskumdini dzīvos . . . Dievs nedodi mobilizēt dzejniekus! Labāk atgriezies pie sava jautrāka dulluma vai precies, lai tās skumjas ietek kādā klēpī. Vai ne, Maldav? Mūsu stāsti par mēteļiem un ģīmetnēm ir tīrā izprieca, salīdzinot ar Gunāra zāli. Labi, ka jaunkundzes aizgāja gatavot maizītes.

Še, Gunār, konjaks un nerunā vairs par zāli."

Gunārs iedzēra. „Es nedomāju nekā slikta, kungs virsleitnant, es labprāt ēdu salātus."

„Ja es tevi dabūtu rotā, tu ēstu tādus salātus, ka tev sajuktu ar paša ausīm! Bija viena 44 pantu gaŗa dziesma par dzimteni ar tik sērīgu meldiņu, ka bija jāaizliedz dziedāt, lai mēs visi nekļūtu par zīdaiņiem...

Bet, piedodi, es tev īstenībā neliktu darīt nekā, tikai ātrāk gādātu tevi projām; tā tāda pati muldēšana kā tavējā par zāli.

Meiča — Ārija? — laikam. — Ar tādu dziļdomīgu krunciņu pierē, tāda gan daudzām ir pirms precēšanās — jauks paskats! Vai tu no kāda vīna sareibis vai no meičas?" jautāja Drobe.

„Ja no vīna — tad neprasi, ja no meičas — mana daļa!" atcirta Gunārs.

„Labi teikts, kungs kaŗa ziņotāj, tev tomēr būtu vieta kādā stābā, kur tevi pieradinātu noteiktām, kaut nepareizām atbildēm . . . "

Abi apklusa apjokoties, Linardam domīgi staigājot pa istabu.

„Tā doma par skatīšanos no zāles nav nemaz tik briesmīga, ja to izsaka dzejā . . . Kā tas būtu, dzejniek?"

Gunārs nodūra galvu, skatīdamies kamīnā.

„Ja es būtu aizgājis un tā gulētu," viņš nomurmināja. „Bet es nebūtu prom, nemūžam nē — " viņš iesāka lēni skandēt, dažreiz atņemdams kādu vārdu atpakaļ vai atkārtodams rindu, dzejai topot:

Jel neticat, ka aizeju pavisam:
Mazs nogurums tik manus plakstus klāj.
Es būšu allaž klāt tam visam,
Kur vārdos neizteikta doma stāj.
Kā smaids, kas bērnam dāvāts gaŗāmejot,
Kā pēkšņs prieks, kas atnāk nezinot,
Kā nieks, ko nevilšus var aizmirst smejot,
Kā slepens glāsts, ar vēju atšalcot.

Es būšu klāt kā miers, kas briedē druvu,
Kā blāzmojums, kas aizved saulrietu;
Es būšu klāt kā nakts, kas noslēpj tuvo,
Lai tāles zvaigžņu gaismai atsegtu.

Es būšu klāt kā zāles elpa lēna,
Ko tik uz mūžu miegot sadzirdēt,
Kad visam pāriet pāri šalka rēna
Un nezināmo atļauts atminēt.

Es būšu klāt, kur satiekas un šķiŗas,
Kur sāpēs vārdu pietrūkst ardievām,
Kā skumjas un kā noreibums no dziras,
Kas rūgst no izmisas un cerībām.

Nē, neticiet, ka aizeju pavisam,
Kā biju vārds un skaņa — un nekas;
Es allaž, allaž būšu klāt tam visam,
Kad smaidot prasīsiet: Kas bija tas?

Pie durvīm atkal ieskanējās zvans.

Maldavs piecēlās ielaist.

„Konrāds būs izrāpies no vannas, gandrīz varētu domāt, ka tanī iemidzis," piezīmēja Drobe, paskatīdamies pulkstenī virs kamīna.

23.

„Labvakar un piedodiet, kungi," teica Ārens pēc īsas sasveicināšanās ar Maldavu, pienākdams pie kamīna.

„Man piezvanīja kādā redakcijas lietā un bija ātrumā jāsataisa kāds raksts, tādēļ aizkavējos. — Kaut gan ļoti steidzos, baidīdamies, ka man vairs nekas nepaliks plēšams —," smaidīdams viņš vērās Maldavā.

„Bet redzu, ka te pat nekas nav lāga sācies. Ne mazākā trokšņa, ne trauku lausku! —

Vai būtu iegriezies pēc nepareizas adreses?"

„Adrese saskan, kungs Āren," teica Linards, „un dažu mēbeļu kvēlē varat apsildīties, bet ar ko gribat sākt — atstāts jūsu izvēlei . . . "

Šai brīdī jaunkundzes ienāca no virtuves ar uzkožamo paplātēm un šķīvjiem, kuŗus salika uz kamīna dzegas.

„Kā redzi, esi pašā laikā — uz vakariņām," papildināja Drobe.

Maldavs sapildīja dzērienu glāzēs.

„Man nudien gribas ēst," teica dzejnieks, atgriezdamies lietišķā noskaņā, apēzdams uz ātru roku trīs maizītes, pirms tam divas no tā paša šķīvja piedāvādams jaunkundzēm, tad uzsita ar tukšo šķīvi sev pa pakausi. Šķīvis, kā dairīdamies, tomēr saplīsa četrās daļās.

„Kaut kā lāga neskanēja," ieminējās Ārens, „tavai galvai nav tīra skaņa . . . "

„Nākamo izmēģināsim pie tavējās," bez noskumšanas atcirta Gunārs, ātri pārbīdīdams dažas maizītes citā šķīvī, lai atbrīvotu kādu lielāku un grasīdamies to satriekt pret Āren pakausi . . .

„Gunār, Dieva dēļ, pataupi mani frontei," iesaucās Ārens, vēl pagūdams uzlikt uz pakauša pelnu trauku, pret kuŗu plāte sašķīda ar lielu džinkstoņu, reizē ieskanoties arī durvju zvanam, divreiz gaŗi, pēc tam īsi.

„Tev kāds tālāks savienojums!" zobojās Gunārs.

„Atvainojiet," piecēlās Linards, „man kāds negaidīts ciemiņš kas mani drusku aizkavēs, varat justies netraucēti."

Tas bija brāļa zvans, pie viņa mazajām durvīm.

Cik nelabi izvēlēts laiks, — domāja Linards, un vispār — kāpēc?

Viņm aizejot, sabiedrība mazliet apklusa.

Ārija piekļāvās Gunāra plecam, čukstēdama: „Es negribu, ka dauza . . . Es nevaru vairs paciest, pēc Jelgavas degšanas. Kas tas par humoru?"

„Pieradinies mazliet pie dzejnieka mājas dzīves!" — atņurdēja Gunārs, noglāstīdams viņas sprogu un notverdams pusskūpsta mutes kaktiņā.

„Mums nebūs izdevības dauzīt tik labus šķīvjus, tie prastie grūtāk plīst . . . "

(Turpinājums sekos)

ĀM GALVĀM

Maziņš biju, neredzēju,
Laukā laidu kumeliņu;
Kas kaltēja man dzīvoti,
Kad nomira tēvs, māmiņ'.

Nava savas māmuliņas,
Nu, Dieviņ, tava vaļa;
Nu uzgāju ganīdama,
Kas iecēla saulītē.

Kur gul mani tēvs, māmiņa,
Pieci brieži man aprami,
Sešas stirnas apējamas —
Nu tavai rociņā.

Atkārtoju vēlreiz: te kaut kas nav kārtībā. Četrām tautas dziesmām sajauktas rindas! Uzrakstīt pareizi — kā vajaga būt!

ATRISINĀJUMS (43)

A	b	u	l	a
B	ē	r	z	e
A	m	a	t	a
V	e	n	t	a
A	m	u	l	a

Pirmos burtus no augšas uz leju lasot, dabūjam: A b a v a.

ATBILDE (44)

Jums varbūt liekas, ka tam, kam bija 2 klaipiņi, jāsaņem 2 dolarus, un tam, kam bija 3, jāsaņem 3 dolarus? Bet tik vienkārša tā lieta nav!

Tā kā viņiem bija pavisam 5 klaipiņi, tad katrs no viņiem apēda vienu trešdaļu no 5 klaipiņiem, t. i. 5/3. Tas, kam piederēja 3 klaipiņi, pats apēda 5/3, tātad no viņa maizes 4/3 dabūja pienākušais trešais; tas, kam piederēja divi klaipiņi, pats apēda 5/3, tātad no viņa maizes 1/3 dabūja trešais, un tā nu tam, kam bija 3 klaipiņi, jāsaņem 4 dolari, bet tam, kam bija 2 klaipiņi, tikai 1 dolars.

ATRISINĀJUMS (45)

Nepareizi sakārtotās rindas vajadzēja sakārtot šā:

Visu gadu Piebalgas vēverīši bija audusi skaistus linu galdautus un dvieļus rakstu rakstos, gaišākos un tumšākos tonos.

Bija pienākusi diena, kad vezumā baķiem gulēja smalkais roku darbs. Laikus bija nospodrināti rati, sakārtoti sēdekļi un maiss ar svaigu sienu. Atlika tikai ielikt sviesta cibu, smaržīgu rudzu maizes klaipu un dūmenī žāvēto šķiņķi. Paši uzvilka goda drēbes, tad aizjūdza bēŗīti, pavicināja pātagu un ceļam bija sākums uz lielo gada tirgu Liepājas Annas tirgus laukumā.

Skat. „Latvija Amerikā" 57. Nr. 3. lpp., 6. slejā.

Turpinājums un atbildes sekos.

PADOMI NAMAMĀTĒM

H. KRONE-BALDUMA

KARTUPEĻU ĒDIENI II

KARTUPEĻU SACEPUMS AR RAUGU

Pus mārc. kartupeļu, pus mārc. miltu, sāls, muskats, ola, 50 gr. sviesta, 25 gr. rauga, ⅛ l. piena.

Novārītus kartupeļus izrīvē caur sietu, atdzesē. Pienu uzsilda, piejauc miltus un atmiekšķētu raugu. Uzraudzē un pievieno kartupeļus līdz ar citām piedevām. Liek formā, uzraudzē un cep vidējā karstumā gatavu.

Šādi sagatavotu mīklu var arī kā kiļķenus ielaist karstos taukos, cept peldošus, līdz tie top brūni. Gatavus pārkaisa ar cukuru un kanēli. Dod klāt augļu kompotu.

SKĀBAS KARTUPEĻU ŠĶĒLES

2 mārc. kartupeļu, 50 gr. tauku, ½ glāze vīna vai 2 ēd. kar. etiķa, 60 gr. miltu, pipari un sāls pēc garšas.

Kartupeļus nomizo un sagriež plānās šķēlēs, sautē tvaika katlā vai arī novāra sāls ūdenī. Taukus vai sviestu sakarsē, pieliek miltus un sabrūnina, atšķaida ar gaļas novārījumu, pieliek garšvielas, vīnu vai etiķi, tad izkāš; ieliek kartupeļu šķēles un uzvāra.

KARTUPEĻU APLIS

½ mārc. kartupeļu, 50 gr. sviesta, 1 ola, 1 olu dzeltenums, sāls, muskats, 2 ēd. kar. miltu, 2 ēd. kar. rīvmaizes.

Kartupeļus nomizo un novāra sālsūdenī. Izrīvē caur sietu pieliek izkausētu sviestu un pārējās piedevas. Labi samīca, izveido apli, pārkaisa ar rīvmaizi un cep vidējā karstumā gaiši brūnu. Pasniedzot galdā, pilda ar kādu no sakņu sautējumiem vai ar gaļas sautējumu.

KARTUPEĻU NUDELES

2 mārc. kartupeļu, 1—2 olas, milti pēc vajadzības, sāls un muskats pēc garšas. Tauki cepšanai.

Iepriekšējā dienā novārītus kartupeļus izrīvē caur sietu, pieliek garšvielas, olas un tik daudz miltu, lai masa saturas kopā. Labi samīca un taisa pirksta garumā un pirksta biezumā nūdeles. Liek sakarsētos taukos un cep gaiši brūnas, vai arī novāra sāls ūdenī, nosusina uz dēļa un saliek uz plāts, kas ieziesta ar taukiem, pārziež ar olu un cep gaiši brūnas. Dod klāt skābu krējumu.

KARTUPEĻU KIĻĶENI AR VĀRĪTIEM KARTUPEĻIEM

2 mārc. vārītu kartupeļu, 2 šķēles baltmaizes, 2 ēd. kar. sviesta, 2 olas, 2 ēd. kar. miltu, 1 ēd. kar. sasmalcinātu sīpolu un pētersīļu lapiņu, sāls un muskats pēc garšas, ¼ tēj. kar. svaiga sasmalcināta majorāna, 2 ēd. kar. sviesta pārliešanai.

Kartupeļus izrīvē caur sietu, pieliek apgrauzdētu un kumāsiņos sagrieztu baltmaizi, sviestā sautētus sīpolus un pētersīļu lapiņas, kā arī pārējās piedevas. Labi sastrādā. Liek uz miltiem pārkaisīta dēļa un veido apaļus kiļķenus. Vāra lēnām sāls ūdenī 8—10 minūtes. Gatavus kiļķenus pārlaista ar sabrūninātu siestu. Pasniedz pie gaļas sautējuma vai skābā cepeša, vai arī vakariņās kā pamatēdienu ar salātiem. Ja vēlas, kartupeļu kiļķenus var arī pildīt ar gabaliņos saceptu speķi, sēņu sautējumu, vai arī maltas gaļas sagatavojumu. Pildītie kiļķeni ir sevišķi patīkami vakariņās.

AUGĻU KIĻĶENI

2 mārc. vārītu kartupeļu, 75 gr. miltu, 1 ola, sāls pēc garšas.

Pildījumam: Plūmes, ķirši vai aprikožu puses.

Kartupeļus izrīvē caur sietu, pievieno pārējās piedevas un labi samīca. Liek uz miltiem pārkaisīta dēļa. Izveido apaļus kiļķenus un nospiež, ieliek no kauliņiem atbrīvotos augļus, pārkaisa ar mazliet cukura, tad saspiež mīklu atkal apaļā kiļķenā un vāra 10 minūšu vājā sālsūdenī. Gatavus izņem, saliek bļodā, pārlej ar sabrūninātu sviestu un pārkaisa ar cukuru ar kanēli.

KIĻĶENI NO NEVĀRĪTIEM KARTUPEĻIEM

2 mārc. kartupeļu, 40 gr. mannā, ⅛ ltr. piena, 1 tēj. kar. sāls.

Pildījumam: Sviestā apgrauzdēti baltmaizes kubiņi.

Nomizotus kartupeļus rīvē ūdenī, kam pievienots mazliet etiķa. Pienā uzvāra mannā. Kartupeļus nospiež caur drēbes maisiņu, pieliek mannā un sāli. Labi izmaisa un veido kiļķenus. Rīkojas, kā iepriekš minēts. Var pasniegt klāt ābolu biezeni. No iepriekš minētās masas bez pildījuma, var likt ar karoti uz pannas karstos taukos vai sviestā un cep gaiši brūnus. Pārkaisa ar cukuru un kanēli vai arī dod klāt brūkleņu ievārījumu.

KARTUPEĻU MAIZE

1 mārc. miltu, ½ mārc. vārītu sarīvētu kartupeļu, 25 gr. rauga, 50 gr. tauku, 1 ola, ⅛ ltr. piena, 100 gr. cukura, ½ tēj. kar. sāls, 1 norīvēta citrona miza.

No uzsildīta piena un daļas miltu pagatavo parasto ieraugu, tad pievieno pārējās piedevas, labi iekuļ un visbeidzot pieliek kartupeļu masu. Labi samīca un uzraudzē. Mīklu var likt formā vai arī veidot vēlamo formu un likt uz miltiem pārkaisītas plāts. Mīklu var gatavot arī bez cukura.

KARTUPEĻU RIEKSTU MAIZĪTES

1 mārc. vārītu sarīvētu kartupeļu, 3 olas, ½ mārc. cukura, 150 gr. sasmalcinātu riekstu, ½ tēj. kar. kanēļa, 100 gr. kartupeļu miltu, 3 tēj. kar. cepamā pulvera, mazliet sāls.

Olu dzeltenumus sakuļ ar cukuru, tad pieliek pārējās piedevas un saputotus olu baltumus. Liek maizās ar sviestu ieziestās formītēs un cep gaiši brūnus. Gatavus pārkaisa ar pūdercukuru.

STARTĒ IZLASES ZIRGI

Pēc septiņām nedēļām no Port Erijas 2. septembrī atgriezās izlases zirgi, kas startēs Old Woodbine parkā līdz 28. septembrim, kad rikšos iecienīto trīsceturtdaļ jūdzes distanci.

Šajā 24 dienu sacīkstē būs interesanti atkal redzēt 1956. gada Kanadas labāko rikšotāju, kurš ieguva balvu Queens Plate pagājušajā gadā. Šis rikšotājs, W. R. Beasley's Canadian Champ, 4 gadīgo grupā, savā rikšošanas laikā līdz šim ir laimējis $122.830,-. Ļoti iespējams, ka tas kļūst par slavenāko rikšotāju. Visā savā rikšošanas laikā tas savam īpašniekam E. P. Taylor ieguvis maksimālī augstākās naudas balvas — $173.015,-, kas līdz šim nav vēl pārspēts.

Arī trīsgadīgo grupā paredzētas plašas sacensības, par ko gādā administrācija. Gādāts arī par plašākām telpām un lielākām ērtībām apmeklētājiem.

CĪŅA AR VELNU RIJĀ . . .

(Pārnesums no 5. lpp.)

ne tikai tiek publicēti mūsu ievērojamāko rakstnieku darbi, bet ap tām veidojas arī jauno rakstnieku paaudze. Nevienu pārdrošu vai eksperimentētājošu jaunu rakstnieku redaktors nav noraidījis, ja viņš rakstītājā ir saskatījis īstenu talantu, un Ceļa Zīmes var lepoties ar to, ka daudzi jauni vārdi kļuvuši pazīstami ar šo nopietnāko latviešu literāro žurnālu.

„Kamēr modernās gara zinātnes ir devušas par šo veseluma ideālu runājušas, tikām dzīvē arvien biežāki parādījies sašķeltais, šizofrēniskais, daudzdabīgais, pretrunīgais cilvēks, kam nav ritmības sevī un kas to nespēj sameklēt arī Dievā. Šī cilvēka nevarīgie gara čukstī izpaužas sašķeltajā mākslā, kas nerunā vairs ar visu cilvēka garu, bet tikai ar kādu šķautni, vai nu ar dabiskiem vai mākslotiem zemapziņas murgiem — kā sirreālisms, vai ar bioloģisku dziņu izmisīgu izlaušanos — kā eksistenciālisms, vai ar vēsa prāta darinājumiem, nemaz nerunājot par mākslu kā politikas kalponi, kas izpaužas dažāda veida pozitīvismos un sociālistiskajos reālismos un ir mākslas noliegums." (Veseluma Cilvēks / Ceļa Zīmes, Nr. 27).

Ja redaktors Jānis Andrups lietā šādu asu valodu pret modernajiem strāvojumiem literātūrā, tad tas nebūt nav tādēļ, ka viņš neatzītu Kafkas, Džēma Džoisa, T. S. Eliota, Virdžinijas Vulf vai citu „ismu" pārstāvju nozīmīgumu, bet gan tādēļ, ka latvietim šie novirzieni ir un būs organiski sveši. Kaut augšminētie vārdi bija rakstīti rakstā, kurš veltīts viņa bijušam skolotājam prof. L. Bērziņam, tad īstenībā tie bija domāti jaunajai rakstnieku paaudzei, bet tas nebūt neizsaka, ka jaunu virzienu meklētāji nevarētu atrast vietu „Ceļa Zīmēs".

Dienu no dienas, gadu no gada redaktors Jānis Andrups ved šo nemitīgo cīņu ar velna riju. Neviens darbs nav par smagu, neviens uzdevums par grūtu — ja tas kalpo gala mērķim — latviešu kultūras un garīgā veseluma saglabāšanai. Daudzas reizes klausītājus pārsteidzis ar asiem uzbrukumiem jautājumos, kas liekas iegrimuši aizmirstības zāļainajā gultnē, bet tikai, kad šo uzbrukumu iemesls motivēts, mēs redzam — šis uzbrukums bija nepieciešams. Varbūt nevienu vien reizi Jāņa Andrupa putekļu noslaucīšana no apsūbējušām emigrantu dvēselēm ir sacēlusi sašutuma vētru, varbūt ir pacēlušās balsis, kas viņu nosaukušas par „Spīganās balsi", lai ar savu autoritāti un iespaidu kompensētu aizkrāto paslepnumu. Ja tika teikts, ka redaktoram nevien uzdevums nav par grūtu, tad vēl jāpiemetina — viņam arī pašam ienaidnieks nav par bīstamu, ja šis ienaidnieks ceļas pretim viņam taisnīgi.

Tāds ir Jānis Andrups — redaktors, bet ir vēl kāds cits cilvēks, un tas ir gaužu citāds ar šo, kas ne tikai māk valodu, bet ar to arī māk izcīnīties, bet kas māk izprast un piedot. Daudzi politiski pretinieki ir mēģinājuši uzbrukt šim ieroča un spalvas cīnītājam, bet ne pret vienu viņš neglabā naidu — ja šis naids nav nepieciešams . . . Cilvēks Jānis Andrups ir citāds, nekā mēs to varam redzēt Kilburnas latviešu spiestuvē. Viņa personība saista ne tikai pieaugušos, bet arī jauniešu un bērnu viņa tuvumā jūtas labi. Viņa smagā krūšu balss ne tikai rūc, bet kādreiz pie konjaka glāzes tā aptin klausītājus ar dziļi izjustiem vārdiem par latviešu rakstniekiem un māksliniekiem ar tādu pašu pārliecinošu spēku, ka šīs personas it kā atdzīvojas un būtiski nosēžas jums blakus.

Neviens vien kauss ir tukšots kopā ar šo latviešu kultūras cīnītāju, bet nekad sarunas nav aizslīdējušas lētā tukšumā, vienmēr tās bijušas piebārstītas aforismiem un asiem spriedumiem. Ir jānožēlo, ka Jānim Andrupam nav sava Džēmsa Bozvela, kāds bija lielajam angļu žurnālistam Dr. Samuelam Džonsonam, kas atcerētos un uzrakstītu šī mūsu Dr. Džonsona teicienus . . .

„Ceļa Zīmes" un „Londonas Avīze", latviešu organizāciju darbs un darbs spiestuvē — viss tas liekas vienam cilvēkam nepaveicams, bet . . . Jānis Andrups to paveic un atrod laiku arī priekam . . .

Pirmie izdevēji un iespiedēji Vācijā pēc Gūtenberga valkāja zeltā un sudrabā izgreznotus tērpus, tāpat kā augstdzimušie. Viņu amata zīme bija ērglis, kas, izplētis savus spārnus pāri pasaulei, simbolizēja domu lidojumu pāri visām robežām . . . Ja kādam no latviešu vārda kalpiem pienāktos šāda amatu zīme, tad pirmajam Jānim Andrupam, jo viņš savā cīņā par latviskās gara kultūras saglabāšanu un cīņā pret velna riju no Kilburnas lido pāri visām robežām.

Guntis Zariņš

(Nākošais portrets — GAIDA TRĒZIŅA).

Aiz DZELZS aizkara

OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

DZĪVOKĻU TRŪKUMS UN DĀRDZĪBA

Skolotāju dzīvokļi

„Joprojām ir vairums tādu rajonu, kuros apstākļi neapmierinoši. — Kāds skolotājs no **Preiļu** rajona raksta: — Skolotāju dzīvokļu jautājums vēl arvien nav atrisināts arī Preiļu rajonā. No 27 Aglonas vidusskolas skolotājiem komūnālie dzīvokļi ir tikai 2. Pieci skolotāji dzīvo pie radiniekiem. Pārējie **īrē tos no privātpersonām, maksājot par nelielu istabiņu no 60-200 rubļu mēnesī.** Pie tam viņi šajos ‚dzīvokļos" spiesti pilnīgi pakļauties saimnieku prasībām: atturēties no veļas mazgāšanas. Vasarās parasti **skolotājus no dzīvokļiem izliek,** lai viņu aizņemtās telpas izdotu iebraucējiem vasarniekiem, kas par tām šinī laikā maksā **vēl lielāku īri.**

Līdzīgi fakti minēti arī no Smiltenes, Abrenes, Kārsavas un citiem rajoniem saņemtās vēstulēs. — **Smiltenes** vidusskolā strādā 30 skolotāju. Komūnālos dzīvokļus, parasti vie**nu mazu istabiņu,** saņēmuši 18 skolotāji. Vairums no tiem šajās istabiņās dzīvo kopā ar saviem piederīgajiem (piemēram, skolotāja Juce ar vecākiem dzīvo kopā jau vairākus gadus)

Abrenes rajonā pie kolchozniekiem (bieži vien tikai gultas vietās) mitinās 40 skolotāji, Kārsavas rajonā — 37. Daudz labāki apstākļi nav arī Jelgavas, Valkas, Daugavpils un vēl daudzos citos rajonos, kur privāto māju īpašnieki ņem par izīrējāmām telpām nesamērīgi augstu maksu.

Preiļos privāto māju īpašnieki noteikuši savu cenu — liela vai maza istaba maksā 100 rub. mēnesī. — Taču Preiļu māju īpašniekus vēl pārspējuši Kārsavas kolchoznieki, prasīdami **par gultas vietu 50 rub. mēnesī,** bet tos atkal pārspēj Rīgas rajona indiv. mājiņu īpašnieki, kas Mārupes septiņgadīgās skolas skolotājām Ulmanei un Paeglei liek maksāt par istabiņu 200 un 120 rub. mēnesī — . . . Kārsavas 1. vidusskolas skolotāja Kupče kopā ar mazu bērnu dzīvo jau ilgāku laiku skolas pieliekamajā telpā. — Rencēnu vidusskolas skolotāju māja sākta celt jau 1950. g., bet Alūksnes 1949. gadā, taču līdz šim minētie objekti nav nodoti ekspluatācijai. — . . .

Individuālo celtniecību lielā mērā traucē būvmateriālu un transporta trūkums . . . Nelabvēlīgi ietekmē arī dažos rajonos praktizētā biežā skolotāju maiņa. Par kādu celtniecību, piemēram, varētu domāt bijušie 7 Slokas vidusskolas direktori, kas šeit cits citu nomainījuši 10 gadu laikā? . . ." („Skolotāju avīze" 20. jūnijā, 1957. g.)

„Jēkabpils rajona Biržu internātskolā no 28. augusta līdz pat šai dienai **skolotāji** A. Radziņa, Dziedātāja, Grinberga un Krūklītis dzīvo uz **kūtsaugšas.** Dobeles rajona komiteja ziņo, ka Jaunpils vidusskolā vienā mazā istabiņā dzīvo 3 skolotāji un viens mazs bērns" („Skolotāju avīze", 4. 10. 56.)

„6 skolotāji dzīvo apkārtējās kolchoznieku mājās, maksājot par kaktu svešajā dzīvoklī 30-35 rub. mēnesī." („Cīņa" 27. 3. 57.)

„Pirts kurinātājs pie „Teikas" pelna 310 rubļu mēnesī. Viņš uzcēlis divstāvu māju ar 7 istabām. Piecas istabas viņš izīrē par **150 rubļiem mēnesī,** par gaismu ņem vēl 30 rub., par ūdeni 15 rub. mēnesī, arī par apkuri atsevišķi. Bez tam 1500 rub. vienreizēji par „izdevumiem." („Sov. Latvija" 2. 6. 57.)

„Prokofjevs maksāja par istabiņu 150 rub. mēnesī." („Sov. Molodež", 6. 7. 56)

„Remonta laikā draugs noņēma caurstaigājamu istabiņu un maksāja par to 300 rub. mēnesī." („Izvestija", 25. 8. 56.)

„Liepājas ēku un būves distances 5 strādnieki dzīvo Dobeles stacijā 8 kv. m istabiņā, turpat vāra ēst, žāvē drēbes un apavus." („Pad. Jaunatne" 15. 4. 56.)

Piezīme: „Komūnist" Nr 18.-56. g.: tagad esot lēta īres maksa — tikai 132 kap. par kv. m. — Īres maksa tomēr ir atkarīga no izpeļņas, labierīcībām. Īres maksa par zviedru modernā standarta dzīvokli un pie zviedru kvalificēta strādnieka lielās izpeļņas padomju imperijā būtu pat augstāka nekā dārgajā Zviedrijā. Ja kāds izīrē kādu savu kaktiņu — īre nav nekādā samērā ar zemo algu.

Pūst graudi

Kustanajas apgabalā nodibināti 10 sovchozu tresti, katrā pa 25 cilvēkiem, apgabala lauksaimniecības pārvaldes aparātā — 150 cilvēku. Te sapulcināti speciālisti, bet kā pārvalde, tā tresti pārvērtušies par kancelejām, kur reģistrē faktus, bet palīdzību sovchoziem nesniedz.

Sovchozā „Krasnij partizan" mēģināja novākt labību ar kombaini — zaļajā masā bija grūti atrast graudus. Tagad pļauj atsevišķi ‚gaida, lai izžūst un tad ar kombaini kuļ — (tā tas tagad modē — ref.).

Piebraucām pie Sovchoza „Sokolovskij" klona. Jau no tālienes jūtama brāgas skābenā smaka. Izrādās, te karst un pūst mieži, ko tikko novācis kombainis. 100 m attālu ir sovchoza kantoris. Direktors Garanijs sēdēja pie galda un mierīgi sarunājās ar part. organizācijas sekretāru Ģernomorocevu un vietējās komitejas prieku Taranovu. Direktors bija pagātnes lauros:

Aiz viņa pie sienas bija VCPS un PSRS sovchozu ministrijas ceļojošais sarkanais karogs, ko saņēmis sovchozs pērn soc. sacensībā. Pa labi bija redzams tāds pats karogs no Kazachstanas organizācijām.

— „Vai jūs, biedri Garaņin, ziniet, kas pie jums notiek uz klona?"

—„Kas tad?"

—„Graudi pūst"

—„Nevar būt! Bet var arī būt: es šodien tur nebiju."

200 t. graudu deg sovchozā „Sevčenkovskij". Neviens nenodarbojas ar kaltēšanu. Kustanajas elevātorā ieradās auto no Kamenec-Uraļskas sovchoza ar graudiem, kuru temperātūra bija 65 gradi.

Apbrīnojami vienaldzīgi ir sovchozu un kolchozu vadītāji. Nogādājot netīrītu un nekaltētu sakarsušu labību sagādes punktā, ar to valstij nodara milzu zaudējumus. — . . .

Par rindām

No Čkalovas apg. Abdulino raksta: „Stādieties sev priekšā garu rindu — vairāki desmiti cilvēku. Var iedomāties, ka veikalā pārdod diezin kādu **retu mantu.** Patiesībā **cilvēki** stāv pēc . . . petrolejas. — Petroleja parādās reti un tad ir neizbēgamas rindas.

Tādas rindas var redzēt ne tikai pie petrolejas veikaliem. Vainīgi ir tirdzniecības neveiklie darbinieki.

Diemžēl, tā tas ir ne tikai Abdulino. Vologdas apgabala Sokolo pilsētā iedzīvotājiem arī stundām jāstāv rindās. Piena veikalu atver plkst. 9, bet pienu atved pat 3 stundas vēlāk. Rezultātā — rindas.

PSRS tirdzniecības ministrija un tās vietējie organi necīnās par pircēju apkalpošanas uzlabišanu.

Parādā patērētājiem

„Pirms dažiem gadiem katrā veikalā bija plašs dārzeņu konservu asortiments. Kur tie tagad? Kāpēc uzņēmumi zaudēja savu ilgos gados iegūto slavu? Tas notika tāpēc, ka ministrijas nerūpējas par asortimentu. Namamātes žēlojas, ka grūti dabūt nelielās konservu kārbas. 60% konservu ievieto 3 litru stikla burkās. Konservu uzņēmumi ignorē tirdzniecības uzņēmumu pasūtinājumus. Ogu ievārījumus rūpniecība izstrādā ļoti mazos apmēros. Uz tāliem ziemeļiem tos nesūta. Ārkārtīgi slikti sagatavo meža ogas, sēnes. Tas pirms 5 gadiem uzdots Centrosojuzam, kas to slikti dara. Agrāk ar vietējā aktīva palīdzību sagatavoja 16.000 t sēņu, 800 t kaltētu sēņu un 8.000 t dzērveņu un brūkleņu. Pēdējos gados sēņu ieplūdums tirdzniecības tīklā samazinājies vairāk nekā 2 reizes, žāvētu sēņu 8-10 reizes, dzērveņu 3 reizes. Pērn bija daudz sēņu ziemeļu un centrālajos apgabalos, bet tirdzniecībā neatspoguļojās . . .

(„Izvestija" 2. 7. 57.)

Skrundā

„Kad Juris Kāpostiņš iznāk no kabineta, kur notur savas sēdes Sadales komisija, viņu no visām pusēm ielenc biedri.

— Nu, uz kurieni?

„Uz Skrundu. Esot lieliski. Visapkārt meži. Venta ar roku aizsniedzama. Gandrīz kūrvieta. Un ja sailgojas pēc Rīgas — dažas stundas ar vilcienu vai autobusu, un esi tur."

„Bet par pašu galveno pajautāji?"

„Par ko, tad?"

„Kādas šķiras ir šis rajons?"

Juris līdz tam nebija dzirdējis, ka rajoni nav visi vienādi. Tagad par vēlu — piekrišana braukt uz Skrundu jau dota . . .

Autobusā Kāpostiņš pamostas no spēcīgas dunkas sānos. Vēl miegainām acīm Kāpostiņš paблenž uz blakussēdētāju — pasīka auguma meitenīti.

„Ko viņai no manis vajag? — viņš nodomā, bet tai pašā brīdī saņem otru dunku, jo autobuss atkal sasveras uz sāniem. —

„Kas tie par velna arumiem?", berzēdams sasisto sānu, apjautājas Kāpostiņš.

— Tuvojamies Skrundai . . . Trešās šķiras rajonam. 3 šķiras ceļi . . .

Nākamā rītā Kāpostiņš ierodas savā darba vietā.

„Zināt, cik liela būs jūsu alga?", vaicā priekšnieks un nosauc skaitli, **par kādiem pusotriem simtiem mazāku,** nekā tas, uz ko cerēja Juris.

„Kāpēc tā? Viens no maniem biedriem strādā kaimiņos, bet viņam alga daudz lielāka. Un kolchozu, cik man zināms, šeit nav mazāk kā tur."

„Tas no mums nav atkarīgs" Trešā šķira . . .

*

. . . Tas notika tā, ārstu Rapoportu izsauca pie slimnieces uz kolchozu. Viņš aizbrauca, bet no mašīnas izkāpt atteicās. Esot pārāk lieli dubļi.

„Nesiet slimnieci šurp pie manis. Es to apskatīšu brīvā dabā . . ."

*

4. kategorijas chirurgs Stepanovs nevarēja atrast aklo zarnu. Aizšuva brūci un atzīmēja, ka viss kārtībā. Pēc mēneša slimnieku grieza otro reizi."

*

Labākas kvalitātes miltus uz Skrundu nesūta — „Mēs taču 3. šķiras . . ."

Mēness pie debesīm redzams ar defektiem . . .

Laikam arī tas nonāk Skrundā ar pamatīgi izgrauztu robu.

(„Dadzis" Nr. 10- 1957. g.)

APKĀRT ZEMES LODEI

● Londonā nesen nodibināts pesimistu klubs, kura biedri mācās dzīvot alās, šaut zvērus ar bultām, no to ādām gatavot apģērbus un izsist no krama uguni. Par kluba mērķiem tā priekšsēdis izteicies, ka tādu neesot, un visas alu cilvēku mākslas kluba biedri mācoties katram gadījumam tādēļ, ka viņi esot tikai pesimisti . . .

● Kāds beļģu Kongo cilvēkēdājs, kas par kanibālismu notiesāts uz nāvi, iesniedzis pārsūdzību. To viņš darījis ne jau sagaidāmā nāves soda dēļ, bet gan tādēļ, ka viņš pirms soda izpildīšanas nevēlas samaksāt atlīdzību vīram, kam viņš apēdis sievu. Tiesa kanibālam bez nāves soda bija piespriedusi arī zaudējumu atlīdzību — 20 kazas.

● Holandē no agrākajiem vējdzirnavu tūkstošiem ir atlikušas tikai 1100 vējenes, jo visas citas, stājoties darbā polderu motorizētajiem sūkņiem, kā nevajadzīgas ir nojauktas. Arī atlikušās holandiešu vējenes pa lielākai daļai ir ieskaitītas „bezdarbniekos" un, lai tās pasargātu no iznīcības, nodibinājusies īpaša aizsardzības biedrība. Lai gan sākumā šī biedrība par savu darbu panākumiem bija ļoti skeptiska, tagad tā atradusi holandiešu aprindās ne vien dzirdīgas ausis, bet arī devīgus makus, kas atļauj atlikušās vējenes kā Holandes dekorāciju uzturēt pilnīgā kārtībā tūristu pievilkšanai.

● Rembranta gleznu izstādē Amsterdamā par nemirstīgajiem darbiem apmeklētājiem parasti paskaidrojumus sniedz kāds mākslas lietpratējs. Nesen, kad kāda izstādes apmeklētāju grupa bija apskatījusi visas gleznas un noklausījusies izsmeļošus paskaidrojumus, kurus sniedza Rembranta mākslas pētnieks Van Hijvels, viņš apmeklētājiem vaicāja, vai tiem būtu vēl kādi jautājumi? Uz to kāda grezni tērpta izstādes apmeklētāja viņam jautājusi: „Sakiet, profesora kungs, ar kādu smēru ir spodrinātas izstādes telpu grīdas, kas te ir tik neredzēti brīnišķi spodras?

Old WOODBINE

IZLASES ZIRGI

IR ATPAKAĻ

IK DIENAS 8 SACĪKSTES

NO 2. - 28. SEPTEMBRIM PL. 2 PP.

Ielu dzelzceļa pietura pie galvenās ieejas.

$1.00 stāvvietās, sēdvietās $2.50

MEDIKAMENTUS UZ BALTIJAS VALSTĪM AR GAISA PASTU NOSŪTA

HALLS DRUGSTORE T. KRAUMANIS

14 DIXON RD., Toronto 15, Ont., Canada, tel. aptiekā CH 4-5678, mājās CH 4-0107

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

55 Wellington W., (tuvu Bay St.) Toronto, Ont. tel. EM 6-6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietās. Runā krieviski, vāciski un latviski

Penmans

Pieprasiet

PENMANS

NAILONA DARBA ZEĶES

ar pastiprinātiem papēžiem un pirkstgaliem

TĀS PĀRSPĒJ PĀRĒJĀS

Jūs iegūsit extra valkāšanos — extra vērtības — extra vērtību valkājot

PENMANS darba zeķes

Liela izvēle un piemērota katram darbam. Jūsu labākā iepirkšanās par piemērotām cenām

WS 9-4

ARĪ VEĻA, VIRSDRĒBES slavena kopš 1868

LATVIJAS AMERIKĀ

SPIESTUVE TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarba pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dalieņu lapiņas, grāmatas, u. c.

Pasūtinājumus pieņem:

LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont. Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

CEĻOŠANA

Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. gadam. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠINĀŠAN…

VISĀDA VEIDA APDROŠ… JUMI: AUTOMOBIĻU — … UGUNI — ZADZĪBĀM — LAIMES GADĪJUMIEM … SLIMĪBĀM.

ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI APKAL…

O. K. JOHNSON & Co. LIMITED

Travel & Insurance Agencies,

697 Bay Sreet, Toronto 2, Ont. EM 6 - 94…

IZĪRĒ TELPAS

VIESĪBĀM - KĀZĀM

u. c. gadījumos

DV NAMĀ, 123 Huron St.

Dienā EM 8-0792

Zvanīt vakaros EM 6-0101, Toronto.

IZGADA DZĒRIENU ATĻAUJAS

PHILLIPS' MILK OF MAGNESIA

LABSAJŪTAS TRAUCĒJUMU NOVĒRŠANAI.

Magnēzija šķidrums palīdz dabūt neko. Palīdz atgūt labsajūtu, kā arī novērš traucējumus gremošanas organos.

4 unces 30 c

12 unces 60 c

(Paraugsaiņojums)

Es priecājos par tasi īstas TĒJAS

un Salada tiešām dod iespēju baudīt tasi īstas TĒJAS

lajos apgabalos, bet tirdzniecībā neatspoguļojās...

(„Izvestija" 2. 7. 57.)

Skrundā

„Kad Juris Kāpostiņš iznāk no kabineta, kur notur savas sēdes Sadales komisija, viņu no visām pusēm ielenc biedri.

— Nu, uz kurieni?

„Uz Skrundu. Esot lieliski. Visapkārt meži. Venta ar roku aizsniedzama. Gandrīz kūrvieta. Un ja sailgojas pēc Rīgas — dažas stundas ar vilcienu vai autobusu, un esi tur."

„Bet par pašu galveno pajautāji?"

„Par ko, tad?"

„**Kādas šķiras ir šis rajons?**"

Juris līdz tam nebija dzirdējis, ka rajoni nav visi vienādi. Tagad par vēlu — piekrišana braukt uz Skrundu jau dota...

Autobusā Kāpostiņš pamostas no spēcīgas dunkas sānos. Vēl miegainām acīm Kāpostiņš pablenž uz blakussēdētāju — pasīka auguma meitenīti.

„Ko viņai no manis vajag?— viņš nodomā, bet tai pašā brīdī saņem otru dunku, jo autobuss atkal sasveras uz sāniem. —

„Kas tie par velna arumiem?", berzēdams sasisto sānu, apjautājās Kāpostiņš.

— Tuvojamies Skrundai... Trešās šķiras rajonam. 3 šķiras ceļi...

Nākamā rītā Kāpostiņš ierodas savā darba vietā.

„Zināt, cik liela būs jūsu alga?", vaicā priekšnieks un nosauc skaitli, **par kādiem pusotriem simtiem mazāku**, nekā tas, uz ko cerēja Juris.

„Kāpēc tā? Viens no maniem biedriem strādā kaimiņos, bet viņam alga daudz lielāka. Un kolchozu, cik man zināms, šeit nav mazāk kā tur."

„Tas no mums nav atkarīgs" Trešā šķira...

*

... Tas notika tā, ārstu Rapoportu izsauca pie slimnieces uz kolchozu. Viņš aizbrauca, bet no mašīnas izkāpt atteicās. Esot pārāk lieli dubļi.

„Nesiet slimnieci šurp pie manis. Es to apskatīšu brīvā dabā..."

*

4. kategorijas chirurgs Stepanovs nevarēja atrast aklo zarnu. Aizšuva brūci un atzīmēja, ka viss kārtībā. Pēc mēneša slimnieku grieza otro reizi."

*

Labākas kvalitātes miltus uz Skrundu nesūta — „Mēs taču 3. šķiras..."

Mēness pie debesīm redzams ar defektiem...

Laikam arī tas nonāk Skrundā ar pamatīgi izgrauztu robu.

(„Dadzis" Nr. 10- 1957. g.)

APKĀRT ZEMES LODEI

● Londonā nesen nodibināts pesimistu klubs, kura biedri mācās dzīvot alās, šaut zvērus ar bultām, no to ādām gatavot apģērbus un izsist no krama uguni. Par kluba mērķiem tā priekšsēdis izteicies, ka tādu neesot, un visas alu cilvēku mākslas kluba biedri mācoties katram gadījumam tādēļ, ka viņi esot tikai pesimisti...

● Kāds beļģu Kongo cilvēkēdājs, kas par kanibālismu notiesāts uz nāvi, iesniedzis pārsūdzību. To viņš darījis ne jau sagaidāmā nāves soda dēļ, bet gan tādēļ, ka viņš pirms soda izpildīšanas nevēlas samaksāt atlīdzību vīram, kam viņš apēdis sievu. Tiesa kanibālam bez nāves soda bija piespriedusi arī zaudējumu atlīdzību — 20 kazas.

● Holandē no agrākajiem vējdzirnavu tūkstošiem ir atlikušas tikai 1100 vējenes, jo visas citas, stājoties darbā polderu motorizētajiem sūkņiem, kā nevajadzīgas ir nojauktas. Arī atlikušās holandiešu vējenes pa lielākai daļai ir ieskaitītas „bezdarbniekos" un, lai tās pasargātu no iznīcības, nodibinājusies īpaša aizsardzības biedrība. Lai gan sākumā šī biedrība par savu darbu panākumiem bija ļoti skeptiska, tagad tā atradusi holandiešu aprindās ne vien dzirdīgas ausis, bet arī devīgus makus, kas atļauj atlikušās vējenes kā Holandes dekorāciju uzturēt pilnīgā kārtībā tūristu pievilkšanai.

● Rembranta gleznu izstādē Amsterdamā par nemirstīgajiem darbiem apmeklētājiem parasti paskaidrojumus sniedz kāds mākslas lietpratējs. Nesen, kad kāda izstādes apmeklētāju grupa bija apskatījusi visas gleznas un noklausījusies izsmeļošus paskaidrojumus, kurus sniedza Rembranta mākslas pētnieks Van Hijvels, viņš apmeklētājiem vaicāja, vai tiem būtu vēl kādi jautājumi? Uz to kāda grezni tērpta izstādes apmeklētāja viņam jautājusi: „Sakiet, profesora kungs, ar kādu smēru ir spodrinātas izstādes telpu grīdas, kas te ir tik neredzēti brīnišķi spodras?

LATVIJAS AMERIKĀ

SPIESTUVE TORONTO

Pieņem visāda veida iespiedumdarbu pasūtinājumus: laulību ielūgumu un komerciālu darījumu kartes; dokumentus biedrību vajadzībām; koncertu programmas, sarīkojumu biļetes un dziesmu lapiņas, grāmatas, u. c.

Pasūtinājumus pieņem:

LA BIROJĀ, 123 Huron ielā, tel. EM 8-0792, Toronto, Ont., Canada.

Pasūtinājumus lūdzam nodot laikus.

CEĻOŠANA

Lidmašīnas — Kuģi — Autobusi — Dzelzceļi — Preču kuģi — Tūrisma vietas — Viesnīcas. Pieteikties jau tagad 1958. gadam. Apkalpo visu pasauli.

APDROŠINĀŠANA

VISĀDA VEIDA APDROŠINĀJUMI: AUTOMOBIĻU — PRET UGUNI — ZĀDZĪBĀM — NELAIMES GADĪJUMIEM UN SLIMĪBĀM.

ZVANIET VAI RAKSTIET — TIKSIT LABI APKALPOTI

O. K. JOHNSON & Co. LIMITED

Travel & Insurance Agencies,

697 Bay Sreet, Toronto 2, Ont. EM 6 - 9488

IZĪRĒ TELPAS

VIESĪBĀM - KĀZĀM

u. c. gadījumos

DV NAMĀ, 123 Huron St.

Dienā EM 8-0792

Zvanīt vakaros EM 6-0101, Toronto.

IZGADA DZĒRIENU ATĻAUJAS

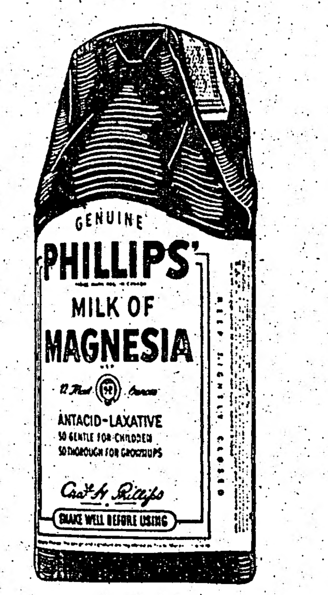

PHILLIPS' MILK OF MAGNESIA

LABSAJŪTAS TRAUCĒJUMU NOVĒRŠANAI.

Magnēzija šķidrums palīdz daudz vairāk nekā labsatīvs. Palīdz atgūt labsajūtu, kā arī novērš traucējumus gremošanas organos.

4 unces 30 c

12 unces 60 c

(Paraugsaiņojums)

Es priecājos par tasi īstas TĒJAS

un Salada tiešām dod iespēju baudīt tasi īstas TĒJAS

Watson's 372

ATLĒTU SPORTA BIKSĪTES

Nepārspēts! Visi aktīvie sportisti sajūsmināti par šīm trīsdaļīgajām biksītēm. Elastīgas ap vidukli, kā arī ērtas, labi piegulošas. Gatavotas pēc ekspertu norādījumiem. Viegli mazgājamas — nav jāgludina. Izturīgas.

W-11.56

Dr. T. L. GRANOVSKY

ZOBĀRSTS-CHIRURGS

runā krieviski un vāciski

514 Dundas St., West

(Spadina stūrī)

Zvanīt EM 8-9038, Toronto

Dr. Alexander Szatmari

nervu un noguruma slimībās

288 St. Clair Ave., W. Toronto

Runas stundas no 2-7 pp. vai uz iepriekšēju norunu pa telefonu

WA 1-0556 vai MA 5243

Pudiņu un cepumu pulveri tikai no

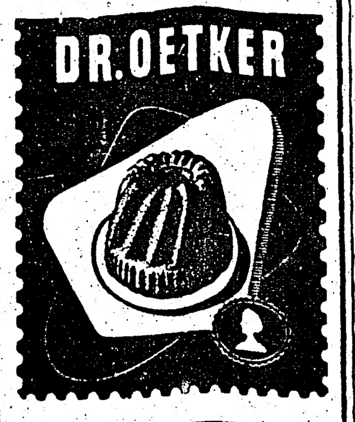

Dzimtenes meitenes, atsaucieties — ziema tuvojas!

Divi padzīvojuši zēni vēlas iepazīties ar meitenēm, kuras ir nepareizajā pusē trīsdesmitajiem. Esam dzīves priecīgi, nedzērāji (naudas trūkuma dēļ). „Laimes" meklētājas lūdz nepūlēties. Auto nupat atņēma, bet jūs vizināsim ar truli. Ofertes Jaunākajam vai Vecākajam, LA kantorī.

JAUNA ADRESE

JĀŅA ZĀBAKA

APGĀDS UN GRĀMATNĪCA,

403 — 37th Street, Oakland, Calif., U.S.A.

Tālr. OL 2 - 7392

VAJADZĪGA

mājkalpotāja

ĢIMENĒ PIE DIVIEM PIEAUGUŠIEM.

(8 telpas).

$100,- mēnesī, brīvs uzturs un dzīvoklis.

WA 2 - 4608, Toronto.

ATI VĒJIŅU meklē brālis Vilis.

Lūdz rakstīt:

V. Vējiņš,

2830 W. Hayes Ave., Milwaukee 15, Wis., U. S. A.

Meklēju

ILMĀRU PADEGU

no Islicas pag. Padegām.

Ziņas no vecākiem.

Lūdz rakstīt:

Mrs. L. Ābols,

P. O. Box 911,

New Liskeard, Ont., Canada.

OPTIĶIS LUNSKY

470 COLLEGE ST., TORONTO

WA 1-3924

DANFORTH - LOGAN rajonā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas ar virtuvi, vai viena istaba ar virtuvi un viena atsevišķa istaba. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc pl. 6 vakarā HO 6 - 0760, Toronto.

IZĪRĒJAMA

nemēbelēta vai mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu Toronto rietumos, garāža.

RO 6 - 7771, Toronto.

S. VASARĀJS

Transporta uzņēmums

Tel. LE 4-1403

Toronto

Frank Vass BA

ADVOKATS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

(College un Spadina ielu stūrī)

Tel. birojā — WA 2-6111

WA 2-6112, Toronto

BAZNĪCAS ZIŅAS

ŅUJORKA

Latv. ev. - lut. dr., 564 Second St., Brooklyn 15, N. Y.

Bruklinā, Betlemes baznīcā, Third Ave & Pacific Street.

DETROITA

Detroitā, Mich., Sv. Pāvila ev. - lut. dr. dievkalpojums 15. sept., pl. 1,00, Holmes Methodist Church, Lincoln at Putnam Ave. Pēc dievkalpojuma draudzes locekļu informācijas sapulce. Māc. V. Līventāls.

ČIKĀGA

Čikāgas latv ev - lut. Ciānas draudzē, 5615 W. Ferdinand St.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave. Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. **Miera draudzes dievkalpojumi katra mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1** dienā lietuviešu **baznīcā, 2225 W.** Cermak Rd.

Māc. Pāvils Ķirsons, Melvūdā, Ill., tel. FI 8-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. **draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā,** plkst. 10.30 **dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So.** 11th Ave

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Lansing Kolledžas lut baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E., Grand Rapidi.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Kalamazū Ciānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 10 no rīta.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās

Mineapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langins.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis — 331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302

Māc. A. Cops, 70 Scarboro Rd., Toronto, Ont., tel. OX 9-3331, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

15. septembrī, pl. 4 pp. dievpojums.

22. septembrī, pl. 11 r. dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LE 6-2510.

15. septembrī, plkst. 4 p.p. dievkalpojums Sv. Trīsvienības baznīcā (619 Sherbourne Str.). Svētdienas skola pus stundu pirms dievkalpojuma.

22. septembrī, pl. 4 p. p., dievkalpojums Sv. Jāņa baznīcā. Svētdienas skola.

Māc. A. Briedis, 191 Ferris Rd., Toronto, tel. PL 7-2739.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

22. septembrī, plkst. 2.30 pp. dievkalpojums.

29. septembrī, plkst. 2.30 pp. dievkalpojums.

Bramptonā, Latviešu ev. - lut. draudzes dievkalpojums 15. septembrī, plkst. 1.30 p. p. Grace United baznīcā.

Māc. E. Pavasars, 209 E. 38th St., Hamilton, Ont. Tel. Fulton 3 - 1192.

Hamiltonā, Latviešu ev. - lut. Kristus draudzē, Sv. Trīsvienības baznīcā, 18 Victoria Ave., South —

Sestdien, š. g. 14. septembrī, pl. 7,00 vakarā, svētdienas skolas skolotāju apspriede pie A. Jirgenas, 15 Melrose Ave., North.

Svētd., 15. sept. pl. 3.15 pp. dievkalpojums bērniem; plkst. 4-os pp. dievkalpojums pieaugušajiem.

Kristīts Māris Uldis Kudiņš, Jāņa un Veltas lēliņš.

Svētdien, 22. septembrī, plkst. 5,30 p. p. dievkalpojums.

Jaunatnes sanāksmes stundas:

Vacākajai grupai — piektdien, 13. septembrī, plkst. 7 vakarā, 113 Charlton West.

Jaunākai grupai — ceturtdien, 19 septembrī, plkst 7-os vakarā mācītāja mājā.

Jaunatnes vecākajā grupā aicināti visi jaunieši, kas paredzējuši iesvētīties 1958. gadā vasarā; jaunākajā grupā, kas sasnieguši pilnus 14 gadus.

Svētdienas skola uzsāk savu darbību ar š. g. 15. septembra bērnu dievkalpojumu. Tai arī šogad paredzētas 5 vecuma grupas, un to lūdz apmeklēt bērnus vecumā no 5½ līdz pilniem 14 gadiem.

Māc. Arturs Voitkus, 28 Austin Terrace, Toronto, tel. WA 8-1566;

Māc. Edg. Jange, 364 Pleasant Park Road, Ottawa, Ont., tel. — CE 2-2385.

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr. Sudbury Ont., tel OS 3-3284.

Sadberijā svētdien, 8. septembrī, plkst. 13 Sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.), dievkalpojums.

Timminsā, svētdien, 15. septembrī, plkst. 14 lut. baznīcā (Spruce St.), Iesvētīšanas dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Norsbejā, svētdien, 22. septembrī plkst. 17 lut. baznīcā dievkalpojums.

Sadberijā, svētdien, 29. septembrī, plkst. 13 sv. Jāņa baznīcā (232 Pine St.) dievkalpojums.

Mirusi Virdžinijtaunā Emilija Blūmenberga, 68 gadi veca.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pētera baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

MONTREALAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš.

Māc. V. Šēfers, 4571 Coolbrook Ave., Montreal, P. Q. Dievkalpojumi Presbiteriāņu baznīcā, Hutchison un Viateur ielu stūrī.

22. septembrī, plkst 2 pp. turpat dievkalpojums.

28. septembrī, plkst. 5 pp. Mount Royal kapos, mirušā māc. H. Kušila kapa akmens iesvētīšana, māc. V. Šēfers.

Kornvallē, 14. septembrī, plkst. 7 vak. Svētvakara dievkalpojums, māc. V. Šēfers.

TORONTO BAPTISTU DRAUDZES

dievkalpojumi notiek svētdienās, pl. 3 p.p. un otrdienu vakaros, pl. 8 — Walmer Road baznīcas telpās. Māc. R. Eksteins.

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

Latviešu misijas kārtējie dievkalpojumi Toronto notiek katru sestdienu, plkst. 8 vak., 14 Parkroad misijas namā (Bloor pazemes pieturas tuvumā). Katru svētdienu plkst. 10.45 rītā garīgs radio raidījums — Brīdis ar Dievu, viļņu garums 1350, Ošavas raidītājs. Tel. AM 1-4218.

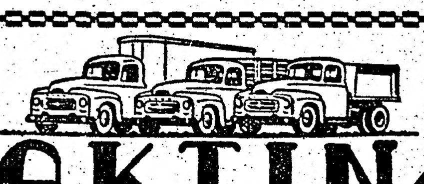

KAKTIŅŠ

Transporta firma

Veicam visādus transportus ar modernām mašīnām (mēbeļu, būvmateriālu u. c.). Lūdzam zvanīt

LE 5-6619, katrā laikā, 941 Dovercourt Rd., Toronto.

Dr. ROMAN PNIEWSKY

Ilggadīgu praksi slimnīcās Vācijā, Polijā un Šveicē

Speciālists iekšķīgās, sieviešu un veneriskās slimībās

6537 PARK AVE, MONTREL, P.Q., tel. HA 7628, Montreal.

Runā vāciski un krieviski. Pieņem no 8-9 vakarā

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St., W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc norunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

Nākošā futbola nedēļa

KARLINGA PUBLICĒJUMS INFORMĀCIJAI

CARLING'S

TORONTO

METRO LĪGA - ST. CLAIR STADIONĀ

14. sept., 6.30 vak.	SESTDIEN (OAKVILLĒ) OAKVILLE ATHS. — MAPLE LEAFS
15. sept.,	SVĒTDIEN
7.00 vak.	THISTLES — DANFORTH
8.30 vak.	CROATIA — BELFAST UNITED

NACIONĀLĀ LĪGA-FRED HAMILTON PARK (Shaw pie College)

SESTDIENAS BROADVIEW LAUKUMĀ (Broadview - Gerrard)

14. sept., 8 vak.	SESTDIEN WHITE EAGLES — ITALIA
15. sept., 3 p.p.	SVĒTDIEN EAST END CANADIANS — UKRAINA
17. sept., 8 vak.	OTRDIEN OLYMPIA - HARMONY — SPARTA
18. sept., 8 vak.	TREŠDIEN MALTA UNITED — ITALIA
19. sept., 8 vak.	CETURTDIEN ULSTER UNITED — EAST END CANADIANS
20. sept., 8 vak	PIEKTDIEN WHITE EAGLES — TRIDENTS

HAMILTON PILSĒTAS FUTBOLA LĪGA

H.A.A.A. laukumā, Charlton street West

16. sept.,	PIRMDIEN HAMILTON UNITED — HAMILTON HUNGARIANS
17. sept.,	HAMILTON CITY — ITALO - CANADIANS

CARLING'S Black Label

BREWERY LIMITED

Apg. LATVJU GRĀMATA

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

Prof. K. Kārkliņa monografija — RUDOLFS BLAUMANIS $3.80

Kopotu rakstu 12. sēj., pērkama arī atsevišķi.

Rich. Ērgla romāns — PELĒKO BARONU SENČI I $2.80

— PELĒKO BARONU TĒVI II $3.00

Vēsturnieka R. Ērgla rom. ir viens no retajiem darbiem par latviešu dzīvi dziļākajos klaušu laikos.

E. Birznieka - Upīša — PASTARIŅA DIENAS GRĀMATA $2.60

— PASTARIŅŠ SKOLĀ $2.40

Visvairāk publicētā grāmata mūsu jaunatnes literātūrā.

Gleznainā valoda saista lielus un mazus, jaunus un vecus. Vērtīga dāvana skolu jaunatnei.

KRĀJUMĀ

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKA

Līdz .... uz .... mēnešiem ar šādu adresi

Mr., Mrs., Miss ....

Adrese: ....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $ ....

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn.; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Līcis, 101 Brightwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

PALĪDZĪBA AIZVESTAJIEM...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ņujorkas apvienības priekšnieks A. Valters brīdināja: Tēvzeme klausās uz mums un gaida — ko tās dēli brīvībā dara? Vai viņi neseko svešām domām? Kauju vanagi, tēvu zeme gaida, lai no vergu rokām verdzības pinekļus noņemam!

SVINĪGĀ JUNDA

Svinīgajā jundā ģenerālis J. Priede pieņēma A. Vanaga ziņojumu — Latvija un latviešu tauta briesmās. Visi dzied Latvijas himnu un Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Ar rakstiem bija sveikuši sūtnis Kārlis Zariņš (Būt vienotiem Latvijas brīvības centienos), sūtnis prof. A. Spekke ,ALA's pr-dis prof. P. Lejiņš, DV Centrālās valdes pr-ks pulks. V. Janums, DV Kanadas zemes valdes pr-ks V. Mukts, pulkv. Edv. Mednis ,prāvests J. Kullītis, Detroitas, Linkolnas un Grand Rapidu apvienības, ALJA's pr-dis V .Nollendorfs (jaunatne meklē piemērus cīnītāju vidū). V. Hāzners nodeva Apspiesto tautu asamblejas priekšsēža Dr. V. Māsēna un Komitejas Latvijas brīvībai pr-ža A. Bļodnieka, bet T. Dreimanis pulkveža Galindoma sveicienus.

Daugavas Vanagu dienas Bostonā notika no jauna uzpostā DV namā un tās ievadīja ar amtniecības izstrādājumu skates atklāšanu, ko izdarīja DV ASV zemes valdes priekšsēdis A. Vanags. Izstādīti bija sudraba, dzintara, koka, ādas un audumu darinājumi latviskā stilā. Skati greznoja arī pašu DV organizācijas biedru gleznieciības darbi.

Pēc tam sākās ASV austrumu piekrastes latviešu paukošanas meistarsacīkstes DV Bostonas apvienības paukošanas sekcijas vadītāja Zigurda Kaktiņa vadībā. Sacīkstes ilga 4 stundas, un tās ar nemazinātu interesi noskatījās liels skatītāju pulks. Sacensības notika paukošanā ar floreti kungiem un dāmām, ar spagu un ar zobenu kungiem. Tiesāja Zigurds Kaktiņš un amerikāņu paukanti E. Richards un D. Torndaiks.

Paukošanā ar floreti dāmu klasē uzvarēja bostonietes Valda Dreimane (1. v.), Valda Zaļkalne (2. v.) un Anna Streipa (3. v.). Vīriešu klasē paukošanā ar floreti pirmo vietu ieguva 1956. g. meistars, jaunais Uldis Kaktiņš (Bostona), lidu pārstāvji, Jānī Vētru (Bostona) un 3. v. Visvaldis Bergs (Filadelfija). Paukošanā ar špagu 1. v. ieguvējs bija Aleksis Aizstrauts (Ročestra, N. Y.). Meistarsacīkstes noslēdza sportistu parāde un balvu izdale uzvarētājiem un tiesnešiem, ko izdarīja DV ASV zemes valdes priekšsēdis A. Vanags. Salidojuma pirmo dienu noslēdza balle pārpilnā namā. Otrā dienā notika DV svinīgā sanāksme un junda. To atklāja kapt. T. Dreimanis ar uzrunu, aicinot goda prezidijā Lāčplēša kaŗa ordeņa domes priekšsēdi ģenerāli J. Priedi kā Latvijas armijas pārstāvi, DV ASV zemes valdes priekšsēdi A. Vanagu kā DV pārstāvi, V. Grantu no Milvokiem kā kaŗa invalidu pārstāvi, Jāni Vētru (Bostona) kā strēlnieku pārstāvi, kapt. J. Ruiku kā Latvijas atbrīvošanas cīņu kaŗavīru pārstāvi, Jāni Kenigu kā latviešu jaunatnes pārstāvi. Sanāksmi vadīja Bostonas apv. priekšnieks J. Kaža, protokolēja A. Baumanis.

Daugavas Vanagu dienas Bostonā ar divi teātra izrādēm noslēdza Daugavas Vanagu apvienības Bostonā Latviešu jaunā teātra uzvedumā. Izrādīja Eduarda Vildes komēdiju Laimes pūķis Valfrīda Streipa režijā, tēlojot S. Lambergam, M. Lēnbergam, V. Vasiļevskais G. Straumēnai, Gunāram Straumēnam un Vitai Vilnei. Dekorācijas Gunāra Straumēna, grims Reina Birzgaļa, apgaismotājs T. Zeipe. Daugavas Vanagu dienu sarīkojumi bija kupli apmeklēti.

V. L.

LATVIEŠU MEDNIEKU KLUBU KANADĀ GODALGOTIE ŠĀVĒJI UN VIESI

Pirmā rindā no kr.: K. Šverns, A. Zilgalvis, A. Tropiņš, M. Rengarts, A. Dizenbachs, T. Ķeņģis. Otrā rindā no kr.: J. Atmats, J. Jundzis, N. Krauklis, N. Duša, E. Časka. Priekšā sēž A. Dizenbacha. J. Kreiļa foto.

MŪZU KALPI VALMIERĀ

(Pārnesums no 5. lpp.)

riešu personāls ir mobilizēts, bet atstāts darbā līdz turpmākam rīkojumam. Drīz vien pienāca pavēle visiem sapulcēties teātrī, kur saņemšot ieročus, jo „baltie" pārrāvuši lielinieku fronti un tuvojoties Rūjienai. Garastāvoklis bija nospiests. Visi kļuvām domīgi, un tā vien likās, ka ikviens savā prātā meklē kādu spraugu, kur izdevīgā brīdī pazust.

Arī man bija savi plāni un sirdsēsti, jo biju neglābjami iemīlējies. Tā bija ļoti neparasta mīlestība, jo savu nopūtu priekšmetu pazinu tikai no vaiga un acīm, bet personīgi tikušies un iepazinušies nebijām. Nebija izdevības, jo viņa vienmēr pastaigājās divu skolas biedreņu sabiedrībā. Nebiju arī tik drošs un bezkaunīgs, lai meklētu iepazīšanos uz ielas. Taču garām ejot, mūsu skati saklāvās, kā lūpas skūpstā, un negribēja atrauties. Bija ļoti sāpīgi, bet skaisti. Un nu man vajadzēja iet uz fronti, un es pat nezināju savas Dulcinejas vārdu, ko kā Eskamiljo Karmenā, minēt cīņas brīdī.

DIVKAUJA AR ZOMMERU

Citādi dāmu sabiedrībā nebiju nekāds bailīgais un pratu ikvienai pačukstēt savus saldus melus. Tā tas bija arī teātrī, un meitenes mani labprāt ieredzēja. Ar vienu pat amizējos un čaloju vairāk kā ar citām un vienmēr saņēmu no Herberta Zommera niknu skatu, Arī viņa pati atzinās, ka Zommers esot viņā iemīlējies, bet viņai nepatīkot šī pārmērīgi akcentētā džentlmeņa dižciltīgais profils. Vai tā nu īsti bija, to neņemos apgalvot, bet man patika Zommeru kaitināt, jo vairāk tāpēc, ka viņš neprata slēpt savas dusmas un greizsirdību.

Kad nu, gatavodamies uz pēdējo kauju, skumīgs sēdēju teātrī un domāju par to vienu, kuŗu nepazinu, pienāca Zommers un savā sonorajā baritonā man pasvītroti oficiāli teica:

„Cīrul, vai drīkstu tevi lūgt uz sarunu personīgā lietā zem četrām acīm?"

„Plāj vaļā, Herbert! Kas par lietu?"

„Ne šeit, bet iesim bumbotavā!"

Bumbotava atradās zem zāles, pagraba stāvā, un to kādreiz dimdinājuši Valmieras pilsoņi. Tagad tur vingrinājāmies mērķī šaušanā, jo teātŗa rekvizītēs bija arī pāris šauteņu un daži nagāni. Nezin kā, bet vienmēr tur atradās arī municija.

Nonākot pagrabā, Zommers ieņēma draudīgi varonīgu pozu un izdvesa:

„Tu stājies man ceļā, un to es necietīšu! Šīs telpas atstās tikai viens no mums — tu vai es."

Redzēju, ka Herberts nejoko un jūtas patiesi sarūgtināts, tāpēc atklāti pateicu, ka viņa sirdsdāmu neesmu centies ne iekaŗot, nedz iekārot, un pārējais ir tikai niekošanās. Taču Zommers nebija pārliecināms un iekaisa arvien vairāk. Galu galā arī es noskaitos un noprasīju:

„Ko tad tu īsti gribi? Vai kauties!"

„Jā! Tūliņ!"

To sacīdams, viņš ar vareni teātrālu žestu izvilka no mēteļa kabatām divus pielādētus nagānus un ar uztraukumā drebošu roku pasniedza man vienu. Nu redzēju, ka te nav vis nekāds humors, bet gluži nopietna spēle, un Herberts tā bija iedzīvojies greizsirdīga mīlētāja lomā, ka atgādināja pārkaitinātu gaili. Es, turpretim paliku arvien rāmāks, jo man taču nebija nekāda iemesla un vajadzības te spēlēties ar uguni un tēlot Lenski. Tomēr ieroci saņēmu, piebilzdams:

„Bet tu taču esi slikts šāvējs un tava roka dreb jau tagad!"

„Tā nedrebēs! Stājies!" — Herberts izsaucās un rādīja uz bumbotavas viņu galu, kur uz sienas bija uzvilkti dažāda lieluma apļi ar lielu melnu punktu vidū. Tur un pat apļu iekšpusē Zommers vēl nekad nebija trāpījis pat ar šauteni, kur nu vēl ar nagānu; man turpretim trāpījumos piederēja pirmā vieta.

„Redzi, Herbert, tur ir tava skaistā bruņinieka galva!" — izsaucos un vienu pēc otras ielaidu trīs lodes aplī.

Tai pašā brīdī uz kāpnēm atskanēja steidzīgi soļu klikši un bumbotavā ieskrēja pati nenotikušās divkaujas vaininiece, spalgi iekliegdamās:

„Zommer, trakais! Nešauj!"

Bet Zommers, vai nu manu negaidīto šāvienu, vai arī Ainas pēkšņās ierašanās pārsteigts, stāvēja kā stāvējis ar nolaistu roku un izskatījās pagalam samulsis.

„Trakie! — Labi, ka abi esat dzīvi!" viņa piemetināja jau mierīgāk.

VIŅA MANI NICINA

Izrādījās, ka Aina bija redzējusi mūs nokāpjam bumbotavā un, neko labu neparedzēdama, slepus sekojusi un aiz durvīm noklausījusies mūsu patētisko vārdu spēli.

Zommers jau pirms manas ierašanās teātrī tai nospēlējis asarainu greizsirdības skatu, draudēdams ar līķiem, un tagad, dzirdēdama šāvienus, domājusi, ka viens no mums jau guļ asinīs. Viņa maigi paņēma Herbertu zem elkoņa un aizveda, uzmetot man ļoti vēsu un nicīgu skatu — viņas dēļ taču es biju šāvis tikai sienā un jau paša sākumā to labprātīgi novēlējis Zommeram. Viņš laipmīgi smaidīja, un mūsu turpmākā satikšanās vienmēr bija laipna un draudzīga.

Ar kaŗošanu pagaidām nekas neiznāca, jo frontes pārrārums laikam bija kaut kā salāpīts un aktieri vāreja atkal spēlēt teātri.

(Turpinājums sekos)

ARNOLDS TROPIŅŠ LABĀKAIS ŠĀVĒJS

Latviešu mednieku un makšķernieku kluba rīkotās eksternās mālā baložu šaušanas sacīkstes šogad bija pulcējušas pāri par 30 St. Katarīnes, Hamiltonas un Toronto šāvēju. Jaukais laiks Ruņģa saimniecībā bija izvilinājis arī ap 100 skatītāju, kas bija liecinieki sparīgām sacensībām ar negaidītiem rezultātiem.

Individuālās sacensībās favorītiem P. Tilingam, A. Zilgalvim un A. Dizenbacham nācās kapitulēt sportista Arnolda Tropiņa drošās rokas un aso acu priekšā. Arnolds Tropiņš ar iegūtiem 44 punktiem nodrošināja sev uzvaru un ieguva personīgā īpašumā vērtīgu balvu. Otrā vietā ar 39 punktiem palika A. Dizenbachs, bet trešajā ierindojās A. Zilgalvis, 4. v. M. Rengars, 5. v. T. Ķeņģis un 6. v. P. Časka.

Klubu izlases šāvēju sacensībās, hamiltoniešiem nepiedaloties, sacentās tikai torontieši ar katarīniešiem. Uzvarēja Toronto kluba vienība, kas reizē ieguva pastāvīgā īpašumā ceļojošo balvu.

Šaušanā uz diviem reizē izmestiem baložiem no jauna savu pārākumu pierādīja Arnolds Tropiņš, atstājot otrā vietā A. Zilgalvi, 3. v. N. Dušu, 4. v. V. Kraukli, 5 . v. M. Rengartu un 6. v. Juri Jundzi (jun.).

Vakarā Toronto klubs Daugavas Vanagu namā kopīgās vakariņās pacienāja sacensību dalībniekus. Uzvarētāji saņēma vērtīgas latviešu saimniecisko darbinieku dāvātās balvas. Rūpnieka P. Tilinga īpašo balvu labākajam St. Katarīnes šāvējam saņēma P. Časka, bet Hamiltonas — Mierkalns (sen.).

Juris Jundzis uzvar St. Katarīnes sacīkstēs

St. Katarīnes mednieku un makšķernieku kluba internās māla baložu šaušanas sacīkstēs šogad uzvarēja Juris Jundzis, atstājot 2. vietā Kārli Kamolu, bet 3. v. — Ed. Rostu. Juris Jundzis ieguva arī juveliera J. Sauses dāvāto ceļojošo balvu.

Sestdien makšķernieku džamboreja Port Kolbornā

Lai izmēģinātu roku pēc šīs vasaras individuāliem sirojumiem, St. Katarīnes klubs sestdien, 14. septembrī rīko makšķernieku salidojumu, kuŗā piedalīties aicināti kā Hamiltonas, tā arī Toronto sportisti. Sapulcēšanās Port Holbornā pie Velandes kanāla gala moļiem. Sacīkšu sākums plkst. 6,30, bet beigas — 12 dienā. Uzvarētāji saņems balvas.

Pēc sacīkstēm katarīniešu viesi būs Toronto un Hamiltonas klubu vadītāji, kas kopīgās pārrunās noskaidros visu 3 klubu vēl tālāku un ciešāku draudzīgas sadarbības ceļu.

MEDĪBU SEZONAI SĀKOTIES

Aļņu medību sezona šogad pagarināta

Ontario mežu departaments šogad noteicis ilgāku medību sezonu aļņiem, jo valdības ieskats ir, ka Ontario mednieki pagājušajos gados nomedījuši nesalīdzināmi mazāku šo ragainu, nekā paredzēts. Kā parasti, visa Ontario territorija sadalīta medību iecirkņos. Labākas orientēšanās dēļ ieteicams ikvienam medniekam iegādāties medību noteikumu grāmatiņu, kuŗai pievienotajā kartē redzami visi medību iecirkņi. Šogad aļņiem ziemeļos no Lake Superior un Chapleau un Gogoma rajonos medību sezona noteikta no 1. oktobŗa līdz 24. decembrim. Lake of Woods rajonā, kā arī mežos dienvidos no Sioux Lookout medības atļautas no 15. līdz 31. oktobrim un no 26. novembŗa līdz 24. decembrim. Sudbury, Sault Ste. Marie un Swastika - Matheson - Timmins rajonā no 15. oktobŗa līdz 15. novembrim, bet vietējiem iedzīvotājiem arī no 16. novembŗa līdz 24. decembrim. North Bay - Temagami rajonā no 19. līdz 31. oktobrim un vietējiem iedzīvotājiem no 26. novembŗa līdz 7. decembrim. Rainy River austrumu daļā aļņu sezona ir no 15. līdz 31. oktobrim.

Staltradžu briežu medību sezona sākas 1. oktobrī

Ziemeļos no vistālāk izvirzītā CNR sliežu ceļa briežu medību sezona noteikta no 1. oktobŗa līdz 25. novembrim. Ziemeļos no Lake Superior un no Kenora līdz Kvebekas robežai no 15. oktobŗa līdz 25. novembrim. Rainy River rajonā briežus medīt atļauts no 22. oktobŗa līdz 25. novembrim, bet Sault Ste. Marie rajonā līdz French River no 1. līdz 25. novembrim. Manitoulin rajonā parastā sezona ir no 15. līdz 25. novembrim, bet ar loku un bultu tur atļauts briežus medīt arī no 19. oktobŗa līdz 14. novembrim. Parry Sound, Haliburton, Hastings, Frontenac un Renfew rajonā, dienvidos no North Bay un Mattawa no 4. līdz 16. novembrim. Leeds, Grenville, Careton rajonā austrumos no Rideou River no 4. līdz 7. novembrim (tikai ar šauteni) un turpat rietumos no Rideau River no 4. līdz 9. novembrim.

Pīļu medības sākas 14. septembrī

Pīļu, meža zosu, krikļu un sloku medības Ontario ziemeļu apgabalā šogad sākās 14. septembrī un sezona noslēdzas 14. decembrī. Centrālā rajonā sezona noteikta no plkst. 9 rītā 28. septembrī līdz 14. decembrim, bet dienvidu rajonā, kas interesēs lielāko latviešu mednieku skaitu, sezona sākas 5. oktobrī, plkst. 9 rītā un ilgs līdz 14. decembrim.

Dienā atļauts nomedīt 8 pīles, 5 zosis, 25 krikļus vai popus. 8 slokas un 8 woodcock pīles. Īpašumā medniekam var būt ne vairāk par 16 no katras sugas putniem, izņemot zosis, kurām lielākais atļautais skaits ir 10.

Medību sezona vietējiem putniem

Irbēm, cekulainai un garastainai prēriju vistai (ruffed grouse, sharp - tailed grouse, spruce partridge) lielākajā Ontario daļā medību sezona noteikta no 11. līdz 23. novembrim. Provinces ziemeļu daļā tā ilgs no 16. līdz 25. novembrim. Latviešu medniekus interesēs Yorkas, Simcoe, Wellingstonas, Perth, Bruce un Waterloo apriņķi, kur sezona noteikta no 5. oktobŗa līdz 25. novembrim.

Dienas norma, atkarā no apriņķa, ir 3 vai 5 putni, bet īpašumā var būt lielākais 20 medījumi. Ungāru irbei medību sezona noteikta no 2. līdz 14. oktobrim. Dienas norma — 8, īpašumā var būt 16 nomedīti putni.

TREŠDIEN, 11. SEPTEMBRĪ

Šodien nesagaidiet lietu ātru izkārtošanos pozitīvā virzienā. Nenosvērtība un baumas šadienu var tiešām padarīt par melno sestdienu. Rīkojieties droši, nepieškiriet ne mazāko vērību tenkām, kas skar jūs vai jūsu piederīgos. Amerikāņu pazīstamais astrologs Lins Vellss šodien brīdina augusta otrā pusē dzimušos no došanās izbraukumos un pārgalvībām ceļā. Pēc viņa domām šīs nedēļas nogale sevišķi veiksmīga būs tiem, kas nestrādā algotu darbu, bet iztiku nopelna pašu uzņēmumā.

Laimīgie skaitļi ir 6 un 7.

CETURTDIEN, 12. SEPTEMBRĪ

Iekšējās pretrunas, ņemiers un nedrošības sajūta pavadīs pirmās rīta stundas. Ap pusdienu „laiks sāks skaidroties" Vēlēšanās ātri rīkoties, paveikt nokavētus darbus un kalt jaunus plānus, sevišķi ietekmās pusmūža vecumu sasniegušos. „Ņemiet bulli aiz ragiem", jo zvaigznes šodien labvēlīgi ietekmē katru aktīvitāti. Tiem, kam pagājušos mēnešos nācies ciest no fiziskām sāpēm ,sevišķi nervu un kaulu sāpēm, šodien iespējama strauja uzlabošanās.

Laimes skaitlis ir 5.

PIEKTDIEN, 13. SEPTEMBRĪ

Mēness iespaidā uz Marsu un Merkūru priekšpusdienas stundas iezīmēsies ar zināmu nenoteiktību un tieksmēm izvairīties no atbildības. Šī diena var būt ļoti kritiska tiem, kas ar lielu gribas spēku jau ilgāku laiku atteikušies no alkohola vai nikotina lietošanas. Pārbaudījums jāiztur, tad ieraduma važas būs sarautas uz visiem laikiem. Ievērojiet mērenību maltītēs un veltiet lielāku uzmanību savai veselībai. Šovakar variet sagaidīt kādas ilgi gaidītas vēlēšanās piepildījumu. Ziņas no tālas vietas ir jau ceļā.

Laimes skaitlis šai dienai ir 7. Krāsa balts. Metalls — zelts.

SESTDIEN, 14. SEPTEMBRĪ

Pilns Mēness šodien noteiks jūsu domu ceļus un jūtu saspringdzinājumu. Nebrīnieties, ja pat par maziem niekiem jūs viegli uztrauksities un apvainosities. Ņemiet talkā prātu un gribas spēku, lai pārvarētu šīsdienas kritiskās stundas. Jums būs liela vēlēšanās būt vienatnē, prom pat no vistuvākiem cilvēkiem. Izmantojiet šos klusumā pavadītos brīžus, lai domās savilktu bilanci par jau aizvadītiem mēnešiem un plānotu lietu norisi pēc jūsu prāta nākamajiem mēnešiem.

Laimīgie skaitļi ir 2 un 4.

Jūsu Ēriks Jēkabsons

VĒRTĪGA BALVA KANADAS TENISISTIEM

Kanadas latviešu meistarsacīkstēm tenisā vērtīgu ceļojošo balvu dāvājis Kanadas foto rūpnieks Juris Benjamiņš, kādreiz pazīstamais šaušanas sporta meistars.

Meistarsacīkstes notiks 14. un 15. septembrī Toronto, Riverdale laukumos (Broadview un Danforth). Sākums abās dienās pulkst. 9 no rīta. Programmā vīriešu un sieviešu vienspēles un divspēles. Pieteikšanās sacensību vietā.

Uz šo lielāko un ievērojamāko Kanadas latviešu baltā sporta sarīkojumu aicināti visi Kanadas latviešu tenisisti.

LATVIEŠI GŪST UZVARAS PAD. SAVIENĪBAI LONDONĀ

Nesen notikušajās Anglijas - Pad. Savienības valstu sacīkstēs vieglatlētikā, kurās Pad. Savienība guva pārliecinošas uzvaras vīriešu (119:93 p.) un sieviešu (73:40). sacensībās, krievu krāsas pārstāvēja un vērtīgus punktus izcīnīja arī 7 baltieši, to vidū 5 latvieši.

Šis apstāklis rāda, ka ne tikai basketbolā vien Pad. Savienība vairs nevar iztikt bez baltiešu spēkiem. Nu arī vieglatlētikas laukumos arvien vairāk priekšplānā izvirzas mūsu okupētās dzimtenes atlēti, kas tagad ārzemēs spiesti pārstāvēt svešas varas krāsas.

3 x 800 m maiņas skrējienā sievietēm, kuŗā krievietes uzvarēja labā 6:34,8 min. laikā, startēja rīdziniece Dzidra Levicka, bet diska mešanā uzvaru guva Otto Grigalka ar 55,01 rezultātu. Iedalīšana reprezentācijas izlasē, kuŗā Grigalka redzams jau visus pēdējos gadus, pierāda, ka arī Dz. Levicka pieder pie labākām Pad. Savienības vidusdistancniecēm, kas nozīmē, ka viņa ir arī viena no labākām pasaulē.

Augstlēkšanā ar krietnu 1,68 m rezultātu uzvarēja Valentīna Balode, kas dzīvo Uzbekijā, bet šķēpā nepārspēta palika mūsu olimpiskā meistare Inese Jaunzeme, sasniedzot 50,08 m tālumu. Tāllēkšanā trešā vietā ar 7,27 rezultātu ierindojās Ļeņingradā dzīvojošais Edvīns Ozoliņš, kas šogad 100 m skrējis 10,6 sek. laikā.

Pad. Savienības rekordists 1.500 m skrējienā lietuvietis Jonas Pipine, kuŗa dzimtene ir Birži, savā speciāldistancē bija trešais, 3:46,7 min. laikā, bet 800 m palika 4. vietā. Tāllēkšanā sievietēm 3. vietā ierindojās ar 5,70 m rezultātu igauniete Maremē.

Skatītājiem apslēptas nepalika atlētu tautības, par ko parūpējās radio un preses komentātori.

Vieglatlētikas sacensības Kanadā

Toronto (E) —Kanadas latviešu gadskārtējās meistarsacīkstēs vieglatlētikā šogad piedalījās tikai 12 dalībnieku. Tā šaura bija sacensību programma un vairākās disciplīnās pietrūka nepieciešamās konkurences labāku rezultātu iespēšanai. Taču sasniegumi visumā bija labi.

Augstlēkšanā sievietēm Dzidra Tora trešā mēģinājumā ar krietni rezervi pārvarēja 1,50 m augstumu, kas ne vien ir jauns Kanadas latviešu rekords, bet arī otrs mūsu labākais sasniegums svešumā vispār, aiz Mirdzas Timmas 1946. g. iespētā 1,52 m augstuma. Labas augstlēcējas dotības rādīja tikai 10 gadus vecā Inta Rostoka, pārvarot 1,20 m augstumu.

Vīriešu sacensībās sekmīgi startēja indiānāpolietis Ivars Veldre, kas divcīņā ar Kanadas latviešu rekordistu Ansi Bergvaldu, palika nepārspēts lodes grūšanā un diska mešanā ar jauniem personiskiem rekordiem — 13,91 m un 41,33 m. Spēka pārpilnā Veldres disciplīnu izpildījumā raugoties, liekas, ka viņa spējās vēl daudz labāki rezultāti.

Stabilā sniegumā bija sprinteri Valdis Prieditis, kas iepriekšējā dienā sekmīgi startēja plašās kanadiešu sacīkstēs, un Kārlis Pavasars, kā arī abas labākās sieviešu sacensībās — V. Viškere un V. Ādmine.

Balvu labākam atlētam mešanu disciplīnās bija dāvājis Indiānāpoles LS. To izcīnīja Ivars Veldre.

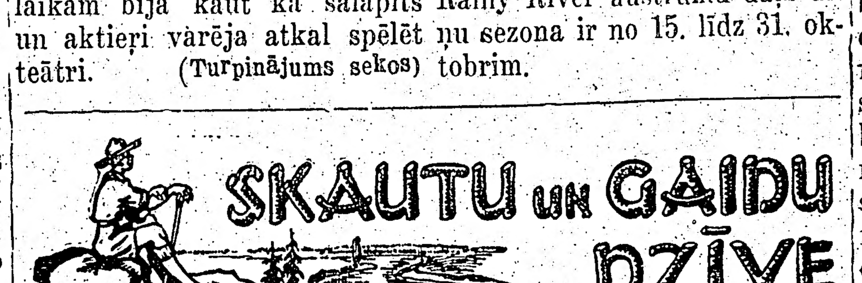

SKAUTI GRAND RAPIDOS

3. novada lielajā nometnē pie Kalamazū Skrundas 14. skautu pulciņa roveŗi pētniecības gājienā izcīnījuši. 1. vietu, tāpat 1. v. dziesmu kaŗā guvuši mazskauti. Skautu pulciņš dalījis 1. un 2. v ar 34. Tērvetes skautu vienību no Detroitas ugunskura priekšnesumu vērtējumā. Dziesmu kaŗā Skrundas roveŗi 2. v., tāpat mazskauti ugunskura priekšnesumos.

17. augustā Skrundas skautu pulciņa roveŗu saime bija rīkojusi ugunskura vakaru K. Ābeles saimniecībā pie Midlevilles, uz kuŗu bija aicinātas arī lielgaidas un skautu-gaidu vadītāji. Atjautīgi risinājās priekšnesumu daļa, sevišķi izcēlās dziesmu karš starp lielgaidām un roveŗiem. Dziedāja tikai par ūdeņiem, un bija jābrīnās, kur jaunā audze ņēmusi tādu dziesmu bagātību. Galu galā dziesmu kaŗš beidzās neizšķirti. Klusajā nakts stundā visi šķīrās ar atmiņām par jauki pavadītu vakaru.

V. Z.

PIEŠĶIRTAS GODA ZĪMES

Latviešu skautisma 40 gadu jubilejas gadījumā piešķirto skautu pateicības zīmi „Saulīti" sūtnim prof. A. Spekkem latviešu skautu priekšnieka uzdevumā nesen pasniedza V. Hāzners, bet „Ugunskura" ekspedīcijas vadītājam R. Blūmentālam — R. Čaks.

IZNĀCIS „UGUNSKURA" 16. NUMURS

Tanī latviešu skautu pr-ks P. Vīlips stāsta atmiņas par pirmajām latviešu skautu gaitām pirms 40 gadiem, bet I. Kažociņš sniedz pārskatu par pasaules skautisma attīstību 50 gados. Šajā numurā ir arī Veltas Tomas dzejolis, Burtnieku Krusttēva raksti, Noru Valda ludziņa bērniem un bagātīgi ilustrēta plaša informācija par latviešu skautu un gaidu darba rosmi dažādās trimds zemēs. „Ugunskura" 4 numuru abonements maksā 2 dol., un to var iemaksāt: R. Čaks, 7132 W. Adler St., Milwaukee 14, Wis., USA, vai: S. Leimanis, 123 Humberside Ave., Toronto 9, Ont., Canada.